

Załącznik do Uchwały nr .....

PROGRAM WYCHOWAWCZO - PROFILAKTYCZNY

Centrum Kształcenia Zawodowego
i Ustawicznego "Elektryk"
w Nowej Soli

Spis treści

- I. Zapisy ogólne obowiązujące w Szkolnym Programie Wychowawczo-profilaktycznym
  1. Uchwała RP nr
  2. Dokumenty nadrzędne -4
  3. Wstęp - 7
  4. Schemat ramowy - 9
  5. Odpowiedzialność - 10
  6. Metody i formy pracy - 13
  7. Materiały pomocne w realizacji programu - 26

- II. Wychowanie
  1. Cele wychowania - 28
  2. Diagnoza sytuacji wychowawczej - 51
  3. Zadania wychowawcze zawarte w statucie - 52
  4. Kształtowanie postaw patriotycznych, poszanowania dla tradycji - 53
  5. Edukacja europejska - 53
  6. Przeciwdziałanie bezrobociu - 54
  7. Zajęcia pozalekcyjne - 55
  8. Obozy integracyjne - 56
  9. Wycieczki - 56
  10. Działania podstawowe skierowane do uczniów - 75
  11. Działania rozszerzające skierowane do uczniów - 58
  12. Działania skierowane do nauczycieli - 59
  13. Działania skierowane do rodziców - 60
  14. Działania skierowane do uczniów zdolnych - 61
  15. Działania skierowane do uczniów mających problemy w nauce - 63
  16. Działania skierowane do uczniów mających specjalne potrzeby edukacyjne - 65
  17. Działania Szkolnego Ośrodka Kariery - 67
  18. Postępowanie w sytuacjach problemowych - 68
  19. Postępowanie w sytuacji zagrożenia epidemiologicznego (procedury) - 73
  20. Przebieg realizacji działań wychowawczo-opiekuńczych - 81
  21. Ewaluacja działań wychowawczo-opiekuńczych - 82

III. Profilaktyka

1. Cele profilaktyki
2. Diagnoza sytuacji profilaktycznej w szkole
3. Działania w ramach profilaktyki uniwersalnej
4. Działania w ramach profilaktyki selektywnej
5. Działania w ramach profilaktyki wskazującej
6. Działania profilaktyczne skierowane do rodziców
7. Działania profilaktyczne skierowane do wychowawców i nauczycieli
8. Przebieg realizacji działań profilaktycznych
9. Działania skierowane do uczniów w ramach pomocy psychologiczno-pedagogicznej
10. Ewaluacja działań profilaktycznych

Załączniki:

1. Schemat obiegu dokumentacji dotyczącej planu opiekuńczo-wychowawczego
2. Plan pracy wychowawczo-profilaktycznej - semestr pierwszy klas pierwszych
3. Tematyka godzin do dyspozycji wychowawcy – semestr pierwszy/klasa pierwsza
4. Schemat ramowy planu pracy wychowawczo-profilaktycznej klasy
5. Schemat ramowy arkusza ewaluacyjnego po zakończeniu semestru
6. Ankieta ewaluacyjna (dla rodziców)
7. Ankieta ewaluacyjna (dla uczniów)
8. Arkusz ewaluacyjna (dla wychowawców i nauczycieli)

I. Zapisy ogóle obowiązujące w Szkolnym Programie Wychowawczo-profilaktycznym

- 1. Uchwała Rady Pedagogicznej nr**
- 2. Dokumenty nadrzędne**

Konstytucja RP

Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej w wielu artykułach zawiera postanowienia, które mniej lub bardziej bezpośrednio odnoszą się do sprawy wychowania.

Artykuł 48 ust. 1 określa prawo rodziców do wychowania dzieci zgodnie z własnymi przekonaniami, przy uwzględnieniu stopnia dojrzałości dziecka, jego sumienia, wyznania oraz jego przekonania.

Artykuł 53 ust. 1 Konstytucji stanowi, że każdemu zapewnia się wolność sumienia i religii.

Artykuł 70, ust. 1 Konstytucji stanowi, że każdy ma prawo do nauki. Nauka do 18 roku życia jest obowiązkowa. Sposób wykonywania obowiązku szkolnego określa ustawa.

Artykuł 72 ust. 1 Konstytucji nakłada na państwo obowiązek obrony praw dziecka oraz jego ochrony przed przemocą, okrucieństwem, wyzyskiem i demoralizacją. Obowiązek ten obejmuje wszystkie władze państwowe, w tym także Ministerstwo Edukacji Narodowej, a zatem i szkoły publiczne. Równocześnie zobowiązanie to można najlepiej i najsukuteczniej zrealizować na drodze właściwego wychowania młodzieży. Wychowanie - ujmowane z tego punktu widzenia - polega zarówno na ochronie przed złem, jak i na budowaniu dobra.

Ustawa o działach administracji rządowej

Ustawa o działach administracji rządowej z dnia 4 września 1997 roku (t.j. 2020 poz. 1220 ze zm.) przewiduje w artykule 20 utworzenie działu "oświata i wychowanie", który:

"obejmuje sprawy kształcenia, nauczania, wychowania i kultury fizycznej dzieci i młodzieży, z wyjątkiem spraw zastrzeżonych do kompetencji innych organów administracji publicznej".

Ustawa Prawo Oświatowe

Oświata w Rzeczypospolitej Polskiej stanowi wspólne dobro całego społeczeństwa; kieruje się zasadami zawartymi w Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej, a także wskazaniemi zawartymi

w Powszechnej Deklaracji Praw Człowieka, Międzynarodowym Pakcie Praw Obywatelskich i Politycznych oraz Konwencji o Prawach Dziecka. Nauczanie i wychowanie - respektując chrześcijański system wartości - za podstawę przyjmuje uniwersalne zasady etyki. Kształcenie i wychowanie służy rozwijaniu u młodzieży poczucia odpowiedzialności, miłości Ojczyzny oraz poszanowania dla polskiego dziedzictwa kulturowego, przy jednoczesnym otwarciu się na wartości kultur Europy i świata. Szkoła winna zapewnić każdemu uczniowi warunki niezbędne do jego rozwoju, przygotować go do wypełniania obowiązków rodzinnych i obywatelskich w oparciu o zasady solidarności, demokracji, tolerancji, sprawiedliwości i wolności.

System oświaty zapewnia w szczególności:

1. **Wychowanie** rozumiane jako **wspieranie** dziecka w rozwoju ku pełnej dojrzałości w sferze fizycznej, emocjonalnej, intelektualnej, duchowej i społecznej, wzmacniane i **uzupełniane przez działania z zakresu profilaktyki problemów** dzieci i młodzieży.
2. Kształtowanie u uczniów **postaw prospołecznych**, w tym poprzez możliwość udziału w działaniach z zakresu wolontariatu, sprzyjających aktywnemu uczestnictwu uczniów w życiu społecznym.
3. Upowszechnianie wśród dzieci i młodzieży **wiedzy i umiejętności niezbędnych do aktywnego uczestnictwa w kulturze i sztuce narodowej i światowej**.
4. Kształtowanie u uczniów umiejętności sprawnego **posługiwania się technologiami informacyjno-komunikacyjnymi**
5. **art. 26 ust. 1 (Ustawa prawo oświatowe >u.p.o.)** – szkoły oraz placówki realizują **program wychowawczo-profilaktyczny** obejmujący:
  - a) treści i działania o charakterze wychowawczym **skierowane do uczniów**, oraz treści i działania o charakterze profilaktycznym dostosowane do potrzeb rozwojowych uczniów, przygotowane w oparciu o przeprowadzoną **diagnozę** potrzeb i problemów występujących w danej społeczności szkolnej, **skierowane do uczniów, nauczycieli i rodziców**.

Ustawa Karta Nauczyciela

Karta Nauczyciela, podobnie jak ustawa o systemie oświaty, stosunkowo często wymienia obowiązek wychowania szkolnego. Szczególnie znamieny pod tym względem jest artykuł 6, który w następujący sposób określa powinności edukacyjne nauczycieli:

"Nauczyciel obowiązany jest rzetelnie realizować podstawowe funkcje szkoły: dydaktyczną, wychowawczą i opiekuńczą; dążyć do pełni rozwoju osobowości ucznia i własnej. Nauczyciel obowiązany jest kształcić i wychowywać młodzież w umiłowaniu Ojczyzny; w poszanowaniu Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej, w atmosferze wolności sumienia i szacunku dla każdego człowieka. Dbać o kształtowanie u uczniów postaw moralnych i obywatelskich zgodnie z ideą demokracji, pokoju i przyjaźni między ludźmi różnych narodów, ras i światopoglądów. "

Statut Centrum Kształcenia Zawodowego i Ustawicznego „Elektryk”

Oczekiwany wizerunek absolwenta Centrum Kształcenia Zawodowego i Ustawicznego „Elektryk” w Nowej Soli obrazuje drugi punkt misji szkoły.

1. Szkoła jest integralną i aktywną częścią życia społeczno-kulturalnego i samorządowego regionu.
2. Przedsiębiorczy absolwent, ukształtowany w sferze intelektualnej, emocjonalnej i fizycznej, przygotowany jest do kierowania swoim rozwojem:
  - a) podejmuje dalszą naukę na uczelniach wyższych
  - b) z łatwością znajduje zatrudnienie w zawodzie.

3. Wstęp

Centrum Kształcenia Zawodowego i Ustawicznego „Elektryk” w Nowej Soli powstało 1 września 2012 roku i jest spadkobiercą Zespołu Szkół Ponadgimnazjalnych nr1 „Elektryk” im. Włodzimierza Krukowskiego, która to szkoła istniała od 1946 roku. Od dnia powstania ewaluje od szkoły zawodowej do CKZiU. Uczniowie kształceni są w szerokim zakresie: od liceum poprzez technikum, na szkołach policealnych kończąc. Z analizy dokumentów widać, że zmieniają się proporcje młodzieży męskiej i żeńskiej przychodzącej do szkoły. W początkowym okresie, w przeważającej mierze w murach szkoły kształcili się głównie chłopcy pochodzący z miasta, dziś prawie połowa uczniów to dziewczęta. Statystyki szkolne pokazują, że zmianie uległ również podział na miasto i wieś: ponad 40 % młodzieży stanowią mieszkańcy wsi.

Wiadomo powszechnie, że szkoła pełni w środowisku lokalnym wiele funkcji. Oprócz nauczania niezmiernie ważne jest wychowanie i dlatego też, musi mieć, jako środowisko wychowawcze, skuteczny plan pracy z młodymi ludźmi, w sferze profilaktyczno-wychowawczej.

Aby temu podołać, konieczna jest znajomość wielu czynników. Do ważniejszych należy wpływ środowiska, w tym głównie środowiska społecznego, w którym dziecko żyje.

Wychowanie powinno przebiegać w taki sposób, aby wpływać na kształtowanie jego procesów poznawczych, formowanie spostrzeżeń, pojęć i sądów, wzbogacanie wiedzy o świecie, wyrabianie odpowiednich nawyków sprawności, umiejętności, zainteresowań, czy też kształtowanie postawy, a więc zmierzać w wychowaniu do jak najwszechstronniejszego rozwoju osobowości.

Proces wychowania w głównej mierze spoczywa na rodzicach. Nauczyciele powinni ten proces wspomagać w wymiarze intelektualnym, psychicznym, społecznym, zdrowotnym, estetycznym, moralnym i duchowym. Jednym z ważniejszych zadań wychowawczych, wspólnych dla wszystkich zajęć edukacyjnych jest to, aby nauczyciele wspomagali wzrastanie dzieci i młodzieży w klimacie miłości do rodziny, małej i wielkiej ojczyzny, aby we wspólnotach naturalnych uczyły się otwarcia i odpowiedzialności w coraz szerszych społecznościach ludzkich. Dzięki takim działaniom uczeń w toku szkolnej nauki powinien poznać, **KIM JEST**, kształtować coraz pełniejszy obraz siebie samego, z całym swoim bagażem niedoskonałości oraz talentów i otrzymać jednocześnie od wychowawcy cenną podpowiedź, **KIM MOŻE BYĆ**.

W świadomym i metodycznym wychowaniu szkolnym chodzi o to, aby ten wpływ był pozytywny, tzn. podporządkowany wszechstronnemu rozwojowi ucznia jako człowieka.

Programy działań wychowawczych i profilaktycznych, opracowane przez zespół nauczycieli, nie są instrukcjami postępowania z młodzieżą, mają na celu określenie zadań, stojących przed

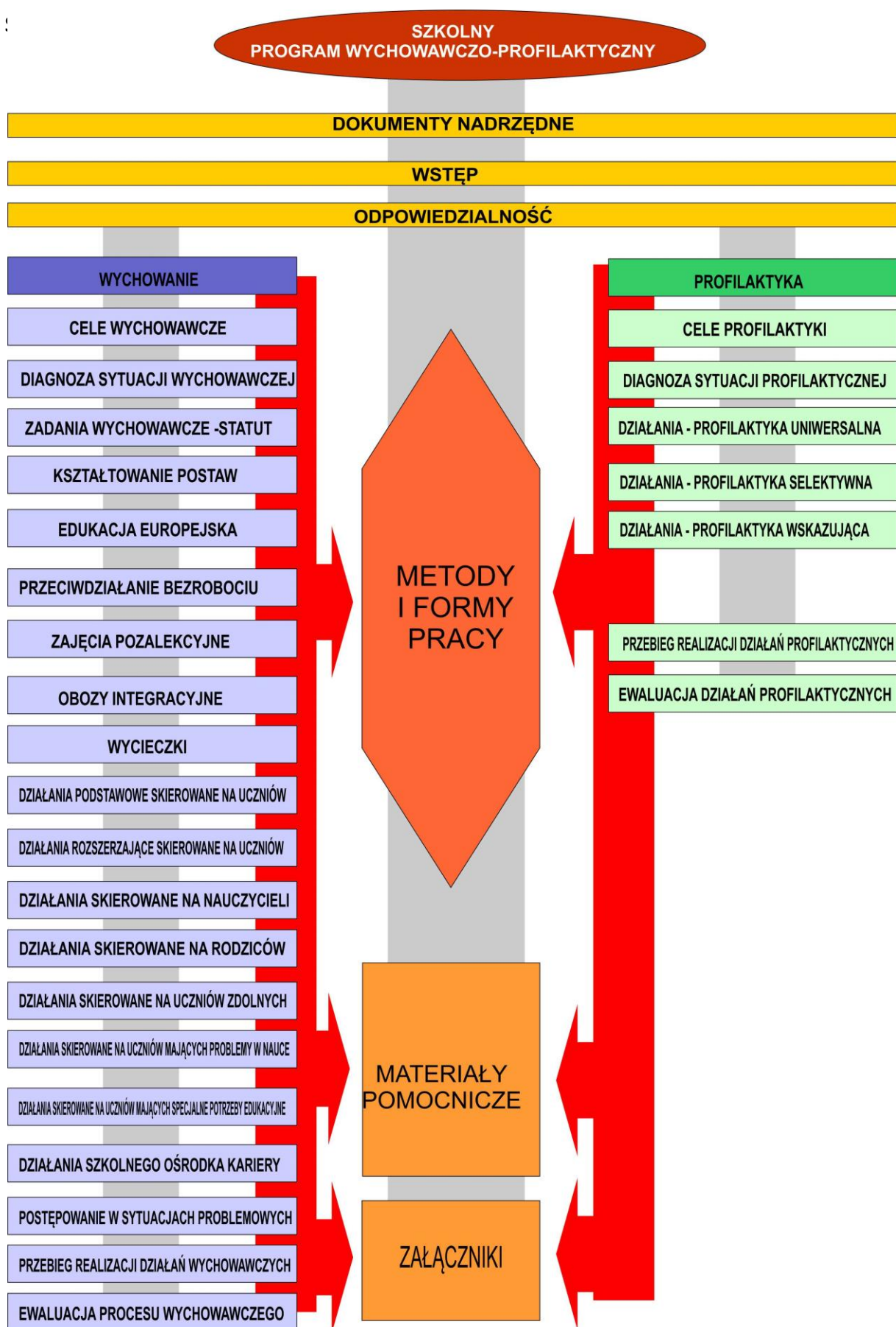
naszą szkołą, z uwzględnieniem specyfiki uczniów do niej uczęszczających, pokazanie kierunków, sposobów postępowania oraz metod, które wychowawca /nauczyciel może stosować w swojej pracy z młodymi ludźmi.

Programy określają działania, skierowane do uczniów, które mają wspierać właściwe kształtowanie postaw. Nauczyciele i rodzice są partnerami, którzy kierują tym procesem, wspomagani przez dyrekcję, pedagogów, psychologa oraz instytucje współpracujące ze szkołą. Problematyka zawarta w programie wychowawczo-profilaktycznym, uwzględnia zagadnienia będące w kręgu zainteresowań uczniów Centrum Kształcenia Zawodowego i Ustawicznego „Elektryk”. Zostały one określone na podstawie badań, obserwacji, rozmów oraz analizy środowiska społecznego.

4. :

5. ODPOWIEDZIALNOŚĆ

5.1 Dyrektor szkoły:

- nadzoruje przebieg procesu profilaktyczno – opiekuńczo-wychowawczy szkoły
- zatwierdza wychowawców klas
- zatwierdza plan pracy szkoły w sferze profilaktyczno – opiekuńczo – wychowawczej
- podejmuje decyzje administracyjne dotyczące udzielania kar wynikających z zapisów statutowych
- zatwierdza zespoły nauczycieli pracujące nad nowelizacjami programów szkolnych związanych z profilaktyką, opieką i wychowaniem

5.2 Wicedyrektor ds. opiekuńczo-wychowawczych:

- Prowadzi globalną analizę sytuacji wychowawczej i opiekuńczej w szkole i przedstawia ją na koniec każdego semestru na posiedzeniu Rady Pedagogicznej
- Koordynuje działaniami profilaktyczno - wychowawczymi podejmowanymi przez szkołę w celu stworzenia warunków rozwoju uczniów
- Współdziała z Radą Szkoły oraz z Radą Pedagogiczną w ustalaniu zadań profilaktyczno - wychowawczych i opiekuńczych oraz specyficznych działań wspierających rozwój młodzieży
- Koordynuje i współuczestniczy w pracach nad programami godzin do dyspozycji wychowawcy, wychowania do życia w rodzinie
- Nadzoruje pracę pedagoga szkolnego
- Nadzoruje prace społeczne i zarobkowe uczniów
- Nadzoruje pracę Samorządu Uczniowskiego i innych organizacji uczniowskich działających na terenie szkoły
- Nadzoruje przebieg wycieczek szkolnych

5.3 Obowiązki wychowawcy klasy:

- 1) Zadaniem wychowawcy klasy jest sprawowanie opieki wychowawczej nad uczniami, a w szczególności:
  - a) tworzenie warunków wspomagających rozwój ucznia, proces jego uczenia się oraz przygotowania do życia w rodzinie i społeczeństwie,
  - b) inspirowanie i wspomaganie działań zespołowych uczniów,

- c) podejmowanie działań umożliwiających rozwiązywanie konfliktów w zespole uczniów oraz pomiędzy uczniami a innymi członkami społeczności szkolnej.
- 2) Wychowawca w celu realizacji zadań, o których mowa w pkt.5.3.1:
- a) poznaje osobowość ucznia, jego zdolności i zainteresowania,
  - b) poznaje warunki życia ucznia i stan jego zdrowia,
  - c) czuwa nad zdrowiem i bezpieczeństwem uczniów,
  - d) otacza indywidualną opieką każdego ucznia,
  - e) planuje i organizuje wspólnie z uczniami i rodzicami :
    - różne formy życia zespołowego, rozwijające jednostki i integrujące zespół uczniowski,
    - ustala treści i formy zajęć tematycznych na godzinach do dyspozycji wychowawcy,
    - współdziała z nauczycielami uczącymi w jego klasie, uzgadniając z nimi i koordynując ich działania wychowawcze wobec ogółu uczniów, a także wobec tych, którym jest potrzebna indywidualna opieka (dotyczy to zarówno uczniów szczególnie uzdolnionych jak i z różnymi trudnościami i niepowodzeniami),
    - utrzymuje stały kontakt z rodzicami uczniów, w celu:
      - poznania i ustalenia potrzeb opiekuńczo-wychowawczych ich dzieci,
      - współdziałania z rodzicami, tzn. okazywania im pomocy w ich działaniach wychowawczych wobec dzieci i otrzymywania od nich pomocy w swoich działaniach,
      - włączenia ich w sprawy życia szkoły i klasy,
      - współpracuje z pedagogiem szkolnym, psychologiem, pielęgniarką i innymi specjalistami świadczącymi kwalifikowaną pomoc w rozpoznawaniu potrzeb i trudności, także zdrowotnych oraz zainteresowań i szczególnych uzdolnień uczniów.
- 3) Szczegółowe formy wypełniania obowiązków wychowawcy klasy:
- a) przeprowadzenie okresowej i rocznej oceny z zachowania zgodnie z kryteriami ocen ze sprawowania
  - b) pomoc w przeprowadzeniu ubezpieczenia uczniów,
  - c) ustalenie najefektywniejszych i najszybszych możliwości kontaktowania się z rodzicami uczniów,
  - d) opracowanie wspólnie z samorządem klasowym, planu pracy klasy, uwzględniającego zadania szkoły i sugestie rodziców,
  - e) ocena realizacji przyjętego planu pracy klasy,
  - f) zgłaszanie propozycji własnych, rodziców i samorządu klasowego do rocznego planu pracy szkoły,
  - g) organizowanie spotkań z rodzicami uczniów zgodnie z rocznym terminarzem spotkań (nie mniej niż 4 razy w roku szkolnym),
  - h) ponadto wychowawca :
    - prowadzi dokumentację klasy: dziennik, arkusze ocen, dokumentację finansową i wychowawczą,

- rozlicza osobiście uczniów z frekwencji uwzględniając zasady zwalniania uczniów z zajęć,
- kontroluje uczniów mieszkających w internacie,
- opiniuje wnioski o stypendia i zapomogi,
- występuje z wnioskami o nagrody,
- wymierza kary porządkowe i wnioskuje o wymierzenie wyższej kary przez Dyrektora Szkoły,
- odpowiada za przygotowanie i przebieg wycieczek i każdej innej imprezy (zadania) klasy, łącznie z odpowiedzialnością za bezpieczeństwo i zdrowie uczniów,
- przygotowuje roczne i okresowe sprawozdania klasowe o wynikach pracy dydaktycznej, wychowawczej i opiekuńczej.

5.4 Obowiązki nauczyciela:

- 4) Nauczyciel ma obowiązek prowadzić pracę dydaktyczno-wychowawczą i opiekuńczą z uczniami oraz jest odpowiedzialny za poziom, wyniki tej pracy i bezpieczeństwo powierzonych jego opiece uczniów .
- 5) Do podstawowych zadań nauczyciela należy :
  - a) odpowiedzialność za życie, zdrowie i bezpieczeństwo uczniów. Uczniowie przed przystąpieniem do zajęć praktycznych, ćwiczeń laboratoryjnych, zajęć sportowych przechodzą szkolenie z zakresu bezpieczeństwa, higieny i prawa pracy. Szkolenie prowadzi nauczyciel przedmiotu,
  - b) zapewnienie warunków optymalnego rozwoju uczniów przez treści nauczanego przedmiotu, przez osobisty przykład i wartościowe społecznie i moralnie oddziaływanie wychowawcze,
  - c) zaspokajanie potrzeb psychicznych uczniów przez stwarzanie warunków dla świadomego i aktywnego udziału w procesie lekcyjnym celem spokojnej i dobrze zorganizowanej pracy,
  - d) opracowanie szczegółowych rozkładów materiału w oparciu o ramowe plany, uwzględniając podstawę programową,
  - e) bezstronne i obiektywne ocenianie uczniów oraz sprawiedliwe traktowanie wszystkich uczniów,
  - f) udzielanie pomocy w przewyżnianiu niepowodzeń szkolnych w oparciu o rozpoznanie psychospołecznych potrzeb uczniów,
  - g) poznawanie i rozwijanie uzdolnień i zainteresowań uczniów,
  - h) pełnienie dyżurów w czasie przerw.

5.5 Zadania pedagoga i psychologa w szkole:

- 1) prowadzenie badań i działań diagnostycznych uczniów, w tym diagnozowanie indywidualnych potrzeb rozwojowych i edukacyjnych oraz możliwości psychofizycznych uczniów w celu określenia mocnych stron, predyspozycji, zainteresowań i uzdolnień uczniów oraz przyczyn niepowodzeń edukacyjnych lub

- trudności w funkcjonowaniu uczniów, w tym barier i ograniczeń utrudniających funkcjonowanie ucznia i jego uczestnictwo w życiu szkoły ;
- 2) diagnozowanie sytuacji wychowawczych w szkole w celu rozwiązywania problemów wychowawczych stanowiących barierę i ograniczających aktywne i pełne uczestnictwo ucznia w życiu szkoły;
  - 3) udzielanie uczniom pomocy psychologiczno-pedagogicznej w formach odpowiednich do rozpoznanych potrzeb;
  - 4) podejmowanie działań z zakresu profilaktyki uzależnień i innych problemów młodzieży;
  - 5) minimalizowanie skutków zaburzeń rozwojowych, zapobieganie zaburzeniom zachowania oraz inicjowanie różnych form pomocy w środowisku szkolnym i pozaszkolnym uczniów;
  - 6) inicjowanie i prowadzenie działań mediacyjnych i interwencyjnych w sytuacjach kryzysowych;
  - 7) pomoc rodzicom i nauczycielom w rozpoznawaniu i rozwijaniu indywidualnych możliwości, predyspozycji i uzdolnień uczniów;
  - 8) wspieranie nauczycieli, wychowawców grup wychowawczych i innych specjalistów w udzielaniu pomocy psychologiczno-pedagogicznej w:
    - a) rozpoznawaniu indywidualnych potrzeb rozwojowych i edukacyjnych oraz możliwości psychofizycznych uczniów w celu określenia mocnych stron, predyspozycji, zainteresowań i uzdolnień uczniów oraz przyczyn niepowodzeń edukacyjnych lub trudności w funkcjonowaniu uczniów, w tym barier i ograniczeń utrudniających funkcjonowanie ucznia i jego uczestnictwo w życiu szkoły,
    - b) udzielaniu pomocy psychologiczno-pedagogicznej.

5.6 Obowiązki pielęgniarki:

Obowiązki pielęgniarki określają odrębne przepisy.

5.7 Obowiązki osób pełniących w szkole określone funkcje:

Obowiązki osób funkcyjnych w sferze profilaktyczno – opiekuńczo – wychowawczej zostały określone w przydziale obowiązków.

5.8 Obowiązki pracowników administracji i obsługi:

Obowiązki zostały określone w przydziale obowiązków.

6. Przykładowe metody i formy pracy

METODY KSZTAŁCENIA – metody problemowe: gry dydaktyczne tzw. metody aktywizujące

Metody wychowania to przemyślany i celowo organizowany sposób działalności zarówno tych, którzy ten proces organizują, jak i wychowanka, który podlega temu procesowi.

Wybrane metody aktywizujące służą skutecznemu porozumiewaniu się w różnych sytuacjach, prezentacji własnego punktu widzenia, przygotowaniu do publicznych wystąpień, efektywnemu współdziałaniu w zespole i pracy w grupie, budowaniu więzi międzyludzkich, podejmowaniu indywidualnych i grupowych decyzji, rozwiązywaniu problemów, przyswajaniu sobie metod i technik negocjacyjnego rozwiązywania konfliktów i problemów społecznych.

1) Metoda – „analiza soft”

przebieg:

a) Zapoznaj uczniów z przebiegiem metody –schemat analizy SOFT

	Ocena pozytywna	Ocena negatywna
	+	-
STAN – JAKI JEST?	S SATISFACTIONS satysfakcje	O OPPORTUNITIES szanse
POTENCJAŁ – W odniesieniu do przyszłości	F FAULTS błędy	T THREATS zagrożenia

b) Przedstaw uczniom problem, zaprosz do indywidualnych przemyśleń a następnie podziel klasę na cztery zespoły. Każdy zespół otrzymuje plakat z narysowanym schematem analizy SOFT. Uczniowie przygotowują analizę i prezentują prace na forum klasy.

c) Zakończenie stanowi wymiana spostrzeżeń i uwag oraz podanie konkretnych rozwiązań.

2) Metoda – „aktorzy”

przebieg:

a) Rozgrzewka – tworzysz atmosferę zaciekawienia problemem, prezentujesz problem, zbierasz doświadczenia, prowokujesz do zajęcia stanowiska, prosisz o spontaniczne reakcje na dany temat.

b) Analiza ról – opisujesz role, możesz zaprezentować charakterystyczne dla nich gesty, mimikę, język, kluczowe wypowiedzi, określasz przebieg akcji.

c) Karty – na kartach opisane są występujące role. Na małych kartkach powinny znaleźć się opisy: nazwisko, zawód, zdjęcie osoby, ważne dane personalne osoby, informacje kontekstu roli, informacje na temat podglądów.

d) Przydzielenie ról – wyznaczasz role dla aktorów, obserwatorów i publiczności.

e) Refleksja - obserwatorzy zdają relację, oceniają odgrywane role, następnie wypowiadają się aktorzy.

f) Ocena – Jakie poglądy i uprzedzenia można zaobserwować u aktorów? Jakie cele chce osiągnąć każda z osób, jeżeli zachowa się tak, jak w scenie? Jak należałoby się zachować, aby łatwiej dojść do celu?

3) Metoda – „aranżacja wnętrza”

przebieg:

a) W pomieszczeniu ustawiasz duży wazon, kosz na śmieci, tablicę korkową i prosisz uczniów, aby z kartonu przygotowali kwiatki i zapisali na nich to, co im się najbardziej podoba w sposobie zachowania kolegów z klasy, czy też wychowawcy. Tak przygotowane kwiatki wstawiają do wazonu.

b) Rozdaj kartki, na których kończą zdanie: Chce o tym zapomnieć, to jest dla mnie nieprzyjemne...” Kartki po zapisaniu zgniatają i wyrzucają do kosza. Życzenia i oczekiwania zapisują na kartkach innego koloru i przyczepiają je do tablicy.

c) Wszyscy oglądają bukiet kwiatów i czytają życzenia znajdujące się na tablicy.

d) Teraz siadacie w kręgu i każdy ma możliwość zareagowania na zebrana informację zwrotną. Nauczyciel może zadać pytania: Jaki zapis zapamiętałeś najbardziej?, Jakie życzenia pojawiały się najczęściej?, Co powinniśmy zrobić, aby np. poprawić relacje, uzdrowić atmosferę w klasie?

4) Metoda – „argumenty za i przeciw”

przebieg:

a) Zapisujesz na tablicy wybrany problem wychowawczy, który będzie poddany dyskusji. Sformułuj do niego tezę i zapisz ją na tablicy.

b) Wyjaśnij uczniom zasady pracy. Przygotuj i powieś w klasie plakat przedstawiający możliwe stanowiska wobec tego problemu:

++ całkowicie się zgadzam

+ raczej się zgadzam

= jestem neutralny

- raczej się nie zgadzam

-- całkowicie się nie zgadzam

RUNDA I – poleć uczniom, aby przypięli do ubrań kartki z symbolami wyrażającymi ich stanowisko. Następnie niech dobrać się w grupy (pary) o takich samych stanowiskach. Ich zadaniem jest przedyskutowanie omawianego problemu: argumenty i uzasadnienie.

RUNDA II – Na znak nauczyciela następuje zmiana grup. Uczniowie utworzą grupy reprezentujące stanowiska różniące się o jeden poziom np. „+” z „=” . W nowych grupach uczniowie dyskutują nad problemem, używając kontrargumentów.

RUNDA III - Na znak nauczyciela następuje kolejna zmiana grup. Teraz tworzą się grupy o skrajnie odmiennych stanowiskach. Grupy ponownie dyskutują, broniąc swojego stanowiska.

RUNDA IV - Uczniowie powracają do swoich grup z rundy pierwszej a ich zadaniem jest wymiana uwag, spostrzeżeń.

5) Metoda – „bezludna wyspa”

To bardzo dobra metoda na „załatwienie” takich spraw jak:

- wyłonienie samorządu klasowego;
- „lizusy” w klasie;
- ośmielenie nieśmiały;
- utarcie nosa nazbyt pewnym siebie;
- odkrycie nieznanych cech u uczniów.

przebieg:

a) Opowiadasz uczniom następującą historię: Rozbił się okręt. Jesteście rozbitkami, którzy ocalili z katastrofy. Morze wyrzuciło was na bezludną wyspę. Pantomimicznie, posługując się tylko gestami i mimiką (bez słów), macie sobie teraz zorganizować życie na tej wyspie. Można dopuścić komunikację werbalną.

b) Od czasu do czasu przeorganizowujesz sytuację hasłem np.: „zapada zmrok”, „wstaje dzień”, „minęły trzy miesiące”, itd.

c) Ćwiczenie kończy się alternatywnie:

- odpłynięcie rozbitków z bezludnej wyspy (rozbitkowie sami decydują, czy opuszczają wyspę i odpływają statkiem na stały ląd);

- „domknięcie” sytuacji (np. dobre zorganizowanie życia, decyzja o pozostaniu na wyspie).

d) Po zakończeniu ćwiczenia rozmawiasz z uczniami o strukturze grupy (co się wydarzyło, jakie przyjęto role w grupie, czy wyłonił się lider, czy przestrzegano jakiś norm i zasad – jakich? itp.)

NIE NALEŻY ORGANIZOWAC MIEJSCA DO GRY W GRUPIE. NIECH UCZNIOWIE SAMI TO ZROBIĄ W RAMACH ĆWICZENIA.

Pantomima zmusza do szczególnej ekspresji uczuć i potrzeb, uwrażliwia na znaczenie komunikacji niewerbalnej. Uczniowie uświadamiają sobie wzajemne relacje, które w miarę potrzeb mogą zmodyfikować. Nauczyciel może zaobserwować zachowania, które nie ujawniają się na klasycznej lekcji.

6) Metoda – doradztwo grupowe

Uczniowie poznają procedurę pozytywnego myślenia o konflikcie, uczą się wrażliwości dla cudzych problemów, uczą się odróżniania opinii od oceny, tworzą kulturę pomagania sobie nawzajem.

NA PRACĘ TĄ METODA POTRZEBUJESZ CO NAJMNIE DWÓCH GODZIN LEKCYJNYCH. MOGĄ TO BYĆ SPOTKANIA CYKLICZNE PO LEKCJACH PRZYJMUJĄCE FORMĘ GRUPY WSPARCIA.

przebieg:

a) Wprowadzenie – ustalasz czas pracy tą metodą, opisujesz swoją rolę jako moderatora spotkania, umawiacie się jaki temat będzie przedmiotem analizy.

b) Relacja/Sprawozdanie – jeden z uczniów prezentuje jakąś trudną sytuację, którą przeżył w szkole lub w domu. Najlepiej, jeśli jest to sprawa aktualna. Ważne, aby opis był możliwie dokładny i nie zawierał uogólnień. Pozostali uczniowie tylko słuchają, nie przerywają, nie dopytują.

c) Informacja zwrotna – w tej fazie inni uczniowie wypowiadają swoje myśli i uczucia, które wywołała w nich relacja. Nie oceniają przy tym tej sytuacji ani nie proponują rozwiązań.

d) Rozszerzenie relacji – teraz dopiero wyjaśnia się jeszcze niepewne informacje o prezentowanym przypadku. Mogłyby to być na przykład dane z zakresu:

- inne podobne sytuacje i ich przebieg,
- sytuacje, w których uczeń nie miewa takich kłopotów,
- miejsce ucznia w klasie,
- dodatkowe informacje o rodzinie.

e) Dopytywanie/Uzupełnianie – uczniowie dopytują o dokładne informacje lub sami ich dostarczają, ale nie proponują rozwiązań. Na zakończenie tego etapu uczeń, którego dotyczy problem, formułuje swoje oczekiwania wobec tego spotkania. Warto wybrać jedno najważniejsze oczekiwanie, aby rozwiązani, które powstają na zakończenie, nie były zbyt ogólne. Uczeń, którego sprawa dotyczy, zechce na przykład dowiedzieć się, co ma zrobić, aby dana sytuacja nigdy już się nie powtórzyła. Rozwiązania mogą więc dotyczyć tej kwestii.

f) Ja jako ... - jest to centralny krok w tej metodzie. Każda osoba wchodzi w rolę ucznia prezentującego swój problem i mówi: co myśli jako dana osoba w tej sytuacji, co czuje, jak postępuje. W następnej rundzie wczuwamy się w rolę drugiej osoby występującej w opisywanym konflikcie i zastanawiamy się: co ja – jako ta druga osoba – myślę, robię, czuję w tej sytuacji. Jeżeli problem dotyczy całej klasy, wypowiedzi zaczynają się od słów: „Ja jako uczeń tej klasy... ostatnie słowo ma tutaj uczeń, który przedstawiał sytuację. Odnosi się do tego, co usłyszał od innych, jakie to na nim zrobiło wrażenie, które z obrazów akceptuje, a które odrzuca.

g) W poszukiwaniu rozwiązań – celem tego kroku jest opracowanie pewnych pomysłów rozwiązań. Następnie wybranie najlepszych, sformułowanie celów i bardzo konkretnych działań (kto, co, do kiedy). Uczniowie po kolei wypowiadają się, rozpoczynając zdanie od „Ja jako... zrobię”. Wypowiedzi dotyczą planów działania ucznia relacjonującego swoją historię, a także planów drugiej strony konfliktu.

h) Sprecyzowanie celów – na podstawie zebranych danych zespół określa konkretne cele, czas ich realizacji i sposób, w jaki można będzie poznać, że nastąpiła zmiana w sytuacji ucznia.

i) Pomysły działań – uczniowie na kartkach zbierają wszystkie pomysły, które mogą prowadzić do realizacji celów. Nie krytykujemy pomysłów!!!

j) Wybór najlepszych rozwiązań – uczeń, który zaprezentował problem, i inni koledzy ustalają, które, z propozycji są realne, możliwe do zaakceptowania. Ostateczną decyzję podejmuje autor.

k) Ustalenie harmonogramu działań – podział ról: Kto, co do kiedy?, Informacja: Kto, kogo o czym poinformuje?, Ewaluacja: Kiedy i jak sprawdzę, czy zrealizowałem plan działania?

	Do każdego zapisanego pozytywu lub negatywu przypisz jedną z literek: - Rozsądek (myślenie) (R) – Czy to jest mądre? Czy głupie? - Uczucia (U) – Czy to jest przyjemne? Czy nieprzyjemne? - Sumienie (wartość) (S) – Czy to jest wartościowe? Czy nie? Podlicz: ile i jakie literki otrzymała każda kartka.
3 krok	Wybierz te pozytywy, które najbardziej są zgodne z Twoim systemem wartości (a więc mają najwięcej literek S).
4 krok	Zastanów się teraz, jak wygląda sprawa z negatywem wybranego pomysłu. Jaką cenę będziesz musiał zapłacić, jeżeli zdecydujesz się na to rozwiązanie?
5 krok	Jeżeli jesteś gotów zapłacić tę cenę, to znaczy, jeżeli wewnątrz akceptujesz zarówno pozytywy jak i negatywy, wówczas świadomie podjąłeś decyzję.

8) Metoda – informacja zwrotna

przebieg:

- a) Na podstawie znanej ci wiedzy o informacji zwrotnej wytłumacz uczniom, co to jest.
- b) W klasie ustalcie wspólnie, na jakie pytania chcielibyście odpowiedzieć w ramach informacji zwrotnej, np.:
  - ***Jak mi się z Tobą pracowało?***
  - ***Co w Tobie lubię najbardziej?***
  - ***Czego w Tobie nie lubię?***
  - ***Jak chciałbym z Tobą pracować?***
- c) Każdemu uczniowi przywieś na plecach plecak – koszulkę foliową do dokumentów.
- d) Teraz uczniowie zapisują na karteczkach odpowiedzi na ustalone pytania i wrzucają je do „plecaków” osób, którym chciałyby udzielić informacji zwrotnej.
- e) Po tej fazie każda osoba przegląda zawartość swojego plecaka i udziela krótkiej „informacji zwrotnej do informacji zwrotnej”. Powinna być to forma podziękowania za udzielone informacje.

Nauczyciel musi bardzo uważać, aby to, czego uczniowie dowiedzą się o sobie, faktycznie służyło zmianie zachowań. Ustal wcześniej zasady udzielania i przyjmowania informacji zwrotnej.

9) Metoda- list

przebieg:

a) Poroś uczniów, aby wypełnili **Kartę pracy ucznia nr 1**, która jest formą listu do Ciebie. Musisz w tym momencie zagwarantować, że żaden uczeń nie będzie miał kłopotów z powodu ewentualnej krytyki Twojej osoby oraz, że otrzymana w ten sposób informacja zwrotna stanie się dla Ciebie podstawą do wprowadzenia zmian w sposobie prowadzenia lekcji lub bycia wychowawcą.

b) Uczniowie dzielą się na 3 grupy. Grupa pierwsza otrzymuje pierwszą część wypełnionych **kart pracy nr 1**, druga drugą, a trzecia trzecią. Każda z nich przygotowuje plakat, na którym robi zestawienie listów. Osoba wybrana przez grupę prezentuje plakat.

c) Teraz Ty wręczasz każdej osobie w klasie wypełnioną **kartę pracy ucznia nr 2**.

d) Na następnej lekcji powiedz o decyzjach, które podjąłeś/-ęłaś na podstawie informacji zaprezentowanych na plakatach i poproś każdego ucznia, aby powiedział o swoich postanowieniach.

NA ZASTOSOWANIE TEJ METODY POTRZEBUJESZ 2 GODZINY LEKCYJNE.

Karta pracy ucznia nr 1

Drogi nauczycielu!
Niektóre Pani/Pana zachowania bardzo mi pomagają w nauce i funkcjonowaniu w klasie. Proszę, aby Pani/Pan jak najczęściej:.....
Brakuje mi u Pani/Pana niektórych zachowań. Proszę, aby Pani/Pan przynajmniej czasami:.....
Niektóre zachowania Pani/Pana utrudniają mi naukę lub funkcjonowanie w klasie. Proszę, aby Pani/Pan unikał/-a:.....

Karta pracy ucznia nr 2

Droga/Drogi .....!
Niektóre Pani/Pana zachowania bardzo mi pomagają w nauce i funkcjonowaniu w klasie. Proszę, aby Pani/Pan jak najczęściej:.....
Brakuje mi u Pani/Pana niektórych zachowań. Proszę, aby Pani/Pan przynajmniej czasami:.....
Niektóre zachowania Pani/Pana utrudniają mi naukę lub funkcjonowanie w klasie. Proszę, aby Pani/Pan unikał/-a:.....

10) Metoda – mapa nieba

Metoda ta jest pomocna, gdy w grupie pojawi się niezadowolenie, niechęć do współpracy, jeżeli występuje opór w grupie, którego pochodzenie nie jest dla Ciebie jasne, jeżeli ciągle ci sami są pasywni, a inni aktywni, jeżeli uczniowie skarżą się, że nie są akceptowani w grupie.

przebieg:

- a) Na dużym plakacie przygotuj ilustrację mapy nieba.
- b) Poproś uczniów, aby sobie wyobrazili, że mapa nieba symbolizuje ich klasę lub grupę.
- c) Każdy uczeń zaznacza, w którym miejscu czułby się najlepiej.
- d) W ten sposób powstaną skupiska dobrego samopoczucia, niektóre miejsca pozostaną puste. Uczniowie utworzą określone struktury grupowe.
- e) Każdy z uczniów uzasadnia, dlaczego zaznaczył swoje miejsce w danym punkcie, kto znajduje się najbliżej niego itd.

AUTOREFLEKSJA:

<i>Nowe informacje o moich uczniach</i>	<i>Nowe informacje o moim zespole klasowym</i>
-	- .....
-	- .....
-	- .....

Podjęmę następujące działania, które pomogą poprawić relacje między uczniami w klasie:

1. ....
2. ....
3. ....

11) Metoda projektu

przebieg:

- a) Przygotuj uczniów do pracy poprzez dokładne zapoznanie z metodą.
- b) Wprowadź uczniów w tematykę zagadnienia. To ważny moment – wzbudzasz ich zainteresowanie tematem, pokazujesz możliwe problemy i sposoby poszukiwania rozwiązań z

wykorzystaniem tej metody. Rozdaj materiały, podaj literaturę i wszystkie wiadomości, które poszerzą ich wiedzę dotyczącą tego tematu.

c) Kolejny etap to sformułowanie i wybór tematów projektów, tworzenie zespołów. Masz tu różne możliwości:

- z zespołem klasowym formułujesz możliwe tematy projektów, następnie uczniowie dobierają się w zespoły do realizacji tematów.

- opracowujesz sam listę projektów, którą przedstawiasz klasie, prosisz uczniów, aby wybrali temat, nad którym chcieliby pracować. W ten sposób tworzą się zespoły do realizacji tematów.

- sam określasz temat projektu i informujesz, że realizują go wszyscy uczniowie (zespoły).

d) Przygotowanie do realizacji projektu:

- opracowanie instrukcji projektu. Instrukcję możesz przygotować sam lub wspólnie z uczniami. Pamiętać trzeba o tym, że zawierać ma ona cele i standardy, jakie powinien spełniać projekt i informować uczniów, co mają do wykonania.

- ustalenie w zespołach zasad pracy. Dzięki nim będzie ona przebiegała sprawnie. Można w tym celu wykorzystać **kartę pracy ucznia nr 1**.

- ustalenie podziału zadań w poszczególnych zespołach.

- zawarcie kontraktu z uczniami na wykonanie projektu – kontrakt możecie przygotować w postaci zobowiązania, w którym uczniowie deklarują wykonanie projektu zgodnie z instrukcją, a Ty do dokonania oceny zgodnie z kryteriami podanymi w instrukcji.

- ustalenie terminów konsultacji.

- opracowanie planu sprawozdania z projektu.

e) Realizacja projektu:

- zbieranie i opracowywanie informacji.

- realizacja zadań cząstkowych wynikających z opracowanego podziału zadań.

- opracowanie sprawozdania.

f) Prezentacja projektu:

- uczniowie zgodnie z instrukcją przygotowują prezentację swojej pracy.

- w prezentacji uczestniczą wszyscy członkowie zespołu.

- każdy zespół powinien opracować plan prezentacji.

g) Ocena projektu:

- dokonujesz oceny pracy całego zespołu, poszczególnych członków, poszczególnych faz i całości projektu.

- do oceny stosujesz kryteria zapisane w instrukcji. Elementem oceny powinna być samoocena uczniów i zespołów.

Karta pracy ucznia nr 1

USTALENIE ZASAD PRACY W ZESPOLE

1. Kto będzie naszym liderem/przewodniczącym zespołu?

.....

2. Jak podzielimy odpowiedzialność za realizację zadań?

.....

3. Jak będziemy podejmować decyzje?

.....

4. W jaki sposób będziemy rozwiązywać konflikty, spory?

.....

5. Gdzie i w jakim czasie będą odbywały się spotkania naszego zespołu?

.....

6. Jakie zasady będą obowiązywały w naszej grupie, aby dobrze nam się pracowało?

.....

12) Inne metody aktywizujące w pracy wychowawczej:

Burza mózgów, debata, decyzja, drama, drzewko decyzyjne, dyskusja, dywanik pomysłów, ja w szkole, lustro, myślące kapelusze, nasze zachowania, obserwacja.

(Jako pomoc przy wyborze metod aktywizujących poleca się opracowanie „Ja i mój uczeń pracujemy aktywnie” Przewodnik po metodach aktywizujących. E. Brudnik, A. Moszyńska, B. Owczarska).

Formy

Formy kształcenia przesądzają o organizacyjnej stronie pracy dydaktycznej, wskazują jak organizować tę pracę stosownie do tego, kto, gdzie, kiedy i w jakim celu ma być przedmiotem kształcenia. Dobór form kształcenia zależy od wielu czynników: celu i zadania kształcenia, właściwości przedmiotu nauczania, wyposażenia szkoły w środki dydaktyczne, liczby uczniów, miejsca pracy i czasu pracy.

Podział form kształcenia

- kryteria podziału: liczba uczniów, miejsce pracy uczniów, czas trwania zajęć dydaktycznych. Ze względu na liczbę uczniów biorących udział w procesie dydaktycznym wyróżnia się: nauczanie jednostkowe (indywidualne)
  - nauczanie grupowe;
  - nauczanie zbiorowe (frontalne).
- ze względu na miejsce pracy formy dzieli się na:
  - zajęcia szkolne (nauka w klasie podczas lekcji, praca w laboratorium, warsztacie szkolnym, świetlicy, bibliotece itp.)
- zajęcia pozaszkolne (praca domowa, wycieczka, zajęcia w zakładach produkcyjnych itp.).
- stosownie do czasu pracy uczniów można mówić o zajęciach:- lekcyjnych;

Formy pracy wychowawczej: wg M. Łobockiego *Indywidualne (doraźne)*

1) udzielanie pomocy indywidualnej

- zindywidualizowane odpytywanie na stopnie
- zróżnicowane zadawanie pracy domowej
- organizowanie pomocy koleżeńskiej w nauce
- bezpośrednie wspomaganie ucznia przez nauczyciela

2) wzmacnianie pozytywne

- natychmiastowa gratyfikacja
- zawieranie kontraktu
- sukcesywna (odroczone) gratyfikacja

3) wzmacnianie negatywne

- bezpośrednia interwencja
- napominanie
- zabieranie punktów
- izolacja społeczna

4) ignorowanie niepożądanych zachowań uczniów

Grupowe

1) werbalne (oparte na słowie)

- „burza mózgów”
- sondaż opinii o uczniach
- decyzji grupowej
- swobodnych tekstów
- treningowa
- 2) niewerbalne (bezślowne)
- socjodramatyczna
- relaksacyjna
- ekspresji plastycznej
- muzyko – terapeutycznej
- zabawa w teatr

Dyrektywne (udzielanie wskazówek) - formy oddziaływań doraźnych w tym niektóre techniki wzmocnienia pozytywnego

- bezpośredniej gratyfikacji
- zawierania kontraktu
- sukcesywnej gratyfikacji

Nidyrektywne (bez udzielania wskazówek) - formy oddziaływań werbalnych i niewerbalnych oraz niektóre formy oddziaływań doraźnych

- udzielanie indywidualnej pomocy
- wzmocnienia pozytywnego
- ignorowania zachowań niepożądanych

7. Materiały pomocne w realizacji programu

1) Monitoring szkoły:

Szkoła wyposażona jest w monitoring za pomocą, którego można obserwować teren zewnętrzny jak i wewnętrzny szkoły. Podgląd zainstalowany jest w portierni szkoły oraz w gabinecie kierownika laboratoriów. Osoba pełniąca dyżur w portierni obserwuje na monitorach zachowanie osób przebywających na terenie szkoły jak i w jej obrębie. W przypadku stwierdzenia sytuacji problemowej, zgłasza natychmiast osobie funkcyjnej, która podejmuje odpowiednie działania. Monitoring wyposażony jest w system nagrywający, który pozwala odtworzyć sytuację problemową w celu wyjaśnienia zajścia. W sytuacjach problemowych powtarzających się, zapis prezentowany jest zespołowi wychowawczemu, który opracowuje plan działania mający na celu ograniczenie do minimum niekorzystnego

zjawiska. Nagrania mogą być wykorzystane podczas lekcji do dyspozycji wychowawcy jako narzędzie diagnostyczne ukazujące nie pożądane zachowania uczniów.

2) Materiały pomocnicze (w tym multimedia)

Szkoła posiada materiały pomocnicze – scenariusze, filmy, gry edukacyjne, które można wykorzystywać podczas realizacji zajęć profilaktycznych lub wychowawczych. Materiały dostępne są w bibliotece szkolnej, u pedagogów/psychologa szkolnego oraz wychowawców i nauczycieli.

3) Ceremoniał szkolny

Ceremoniał szkolny opisuje uroczystości szkolne oficjalne i nieoficjalne, zasady zachowania się uczniów, pocztu sztandarowego i flagowego szkoły.

4) Izba Tradycji Szkoły

Izba Tradycji służy do przeprowadzania zajęć w ramach wychowania patriotycznego. Zgromadzono w niej pamiątki dotyczące szkoły, jej historii i dnia dzisiejszego, informacje na temat patrona szkoły oraz osiągnięć uczniów.

5) Programy profilaktyczne

Szkoła wykorzystuje podczas realizacji zajęć z profilaktyki programy, które oferują różnego rodzaju organizacje i instytucje. Program, który spełnia wymogi szkolnego programu profilaktyczno – wychowawczego po uzyskaniu akceptacji dyrektora jest realizowany w wyznaczonych klasach. Za wytypowanie klas oraz za jego realizację odpowiada pedagog/psycholog szkolny.

6) W szkole mogą odbywać się zajęcia profilaktyczno – wychowawcze, które prowadzone są przez organizacje pozaszkolne, po uzyskaniu zgody przez Dyrektora szkoły lub osoby przez niego upoważnionej.

7) Formularze - dostępne na stronie www.ckziu-elektryk.pl:

- Karty wycieczki
- Zgoda rodziców na udział w wycieczce
- Karta imprezy
- Formularz planu pracy profilaktyczno-wychowawczego
- Formularz tematyki godzin do dyspozycji wychowawcy

II. WYCHOWANIE

1. Cele wychowania

Humanizacja szkoły, czyli dążenie do wszechstronnego rozwoju ucznia, stanowi fundament dla całej działalności edukacyjnej nauczycieli. Jeśli rozwój ucznia jest celem, to z tej perspektywy, poza przekazem wiedzy, muszą się liczyć w takim samym stopniu dwa inne zadania: umiejętność praktycznego wykorzystania tej wiedzy przez ucznia oraz jego postawy moralne. Dlatego w projekcie Podstawy Programowej zapisano, że:

"Edukacja szkolna polega na harmonijnej realizacji przez nauczycieli zadań w zakresie nauczania, kształcenia umiejętności i wychowania."

Pierwotne i największe prawa wychowawcze posiadają rodzice w stosunku do swoich dzieci. Nauczyciele wspierają rodziców w dziedzinie wychowania. Wynikają stąd dwie ważne konsekwencje. Po pierwsze, nauczyciele nie ponoszą wyłącznej i całkowitej odpowiedzialności za wszystkie możliwe zadania wychowawcze. Po drugie, kierunek działalności wychowawczej nie może być sprzeczny wolą rodziców.

Celem ogólnym wychowania jest "wszechstronny rozwój osobowy" uczniów. Wszechstronność rozwoju oznacza, że nauczyciele powinni wspomagać w każdej działalności edukacyjnej rozwój osobowy ucznia we wszystkich wymiarach, w tym zwłaszcza "intelektualnym, psychicznym, społecznym, zdrowotnym, estetycznym, moralnym i duchowym." Warto pamiętać, że głównym narzędziem tego rozwoju powinny być zajęcia edukacyjne.

2. Cele główne w sferze opiekuńczo - wychowawczej:

2.1 Uczniowie:

1. Wiedzą, że szkoła jest środowiskiem wszechstronnego rozwoju osobowego (w wymiarze intelektualnym, psychicznym, społecznym, zdrowotnym, estetycznym, moralnym, duchowym).
2. Potrafią rozwijać w sobie dociekliwość poznawczą, ukierunkowaną na poszukiwanie prawdy, dobra i piękna w świecie.
3. Są świadomi i znają wartość zarówno poszczególnych przedmiotów szkolnych, jak i całej edukacji na danym etapie.
4. Stają się coraz bardziej samodzielni w dążeniu do dobra w jego wymiarze indywidualnym i społecznym, godząc umiejętnie dążenie do dobra własnego z dobrem innych, odpowiedzialność za siebie i odpowiedzialność za innych, wolność własną z wolnością innych.
5. Potrafią na drodze rzetelnej pracy, osiągać cele życiowe i realizować wartości ważne dla odnalezienia własnego miejsca w świecie.

6. Mają pragnienie kierowania się w życiu szacunkiem dla dobra wspólnego jako podstawy życia społecznego oraz są przygotowani do życia w rodzinie, w społeczności lokalnej i w państwie w duchu dziedzictwa kulturowego i postaw patriotycznych.
7. Znają wartości etyczne, dokonują wedle nich wyborów życiowych oraz doskonalią się w ich kształtowaniu.
8. Poprzez kształtowanie w sobie postawy dialogu, umiejętności słuchania innych i rozumienia ich poglądów; potrafią współdziałać i współtworzyć wspólnotę ludzi i obywateli.

3. Cele według nauczanych przedmiotów:

Celem kształcenia ogólnego w liceum ogólnokształcącym i technikum jest:

1. traktowanie uporządkowanej, systematycznej wiedzy jako podstawy kształtowania umiejętności;
2. doskonalenie umiejętności myślowo-językowych, takich jak: czytanie ze zrozumieniem, pisanie twórcze, formułowanie pytań i problemów, posługiwanie się kryteriami, uzasadnianie, wyjaśnianie, klasyfikowanie, wnioskowanie, definiowanie, posługiwanie się przykładami itp.;
3. rozwijanie osobistych zainteresowań ucznia i integrowanie wiedzy przedmiotowej z różnych dyscyplin;
4. zdobywanie umiejętności formułowania samodzielnych i przemyślanych sądów, uzasadniania własnych i cudzych sądów w procesie dialogu we wspólnocie dociekającej;
5. łączenie zdolności krytycznego i logicznego myślenia z umiejętnościami wyobraźniowo-twórczymi;
6. rozwijanie wrażliwości społecznej, moralnej i estetycznej;
7. rozwijanie narzędzi myślowych umożliwiających uczniom obcowanie z kulturą i jej rozumienie;
8. rozwijanie u uczniów szacunku dla wiedzy, wyrabianie pasji poznawania świata i zachęcanie do praktycznego zastosowania zdobytych wiadomości.

JĘZYK POLSKI

ZAKRES PODSTAWOWY I ROZSZERZONY

Cele kształcenia – wymagania ogólne

1. Kształcenie literackie i kulturowe.

- a) Kształtowanie dojrzałości intelektualnej, emocjonalnej i moralnej uczniów.
- b) Rozumienie historii literatury i dziejów kultury jako procesu, a także dostrzeganie roli czynników wewnętrznych i zewnętrznych wpływających na ten proces.
- c) Rozumienie konieczności zachowania i rozwoju literatury i kultury w życiu jednostki oraz społeczeństwa.
- d) Rozróżnianie kultury wysokiej i niskiej, elitarnej i popularnej oraz dostrzeganie związków między nimi.
- e) Znajomość wybranych utworów z literatury polskiej i światowej oraz umiejętność mówienia o nich z wykorzystaniem potrzebnej terminologii.
- f) Kształtowanie różnorodnych postaw czytelniczych: od spontanicznego czytania do odbioru opartego na podstawach naukowych.
- g) Kształcenie umiejętności czytania, analizowania i interpretowania literatury oraz innych tekstów kultury, a także ich wzajemnej korespondencji.
- h) Kształcenie umiejętności świadomego odbioru utworów literackich i tekstów kultury na różnych poziomach: dosłownym, metaforycznym, symbolicznym, aksjologicznym.
- i) Kształcenie umiejętności rozumienia roli mediów oraz ich wpływu na zachowania i postawy ludzi, a także krytycznego odbioru przekazów medialnych oraz świadomego korzystania z nich.
- j) Budowanie systemu wartości na fundamencie prawdy, dobra i piękna oraz szacunku dla człowieka.
- k) Kształcenie umiejętności rozpoznawania i wartościowania postaw budujących szacunek dla człowieka (np. wierność, odpowiedzialność, umiar) oraz służących budowaniu wspólnot: państwowej, narodowej, społecznej (np. patriotyzm, sprawiedliwość, obowiązkowość, szlachetność, walka, praca, odwaga, roztropność).

2. Kształcenie językowe.

- a) Pogłębianie funkcjonalnej wiedzy z zakresu nauki o języku.
- b) Wzbogacanie umiejętności komunikacyjnych, stosowne wykorzystanie języka w różnych sytuacjach komunikacyjnych.
- c) Funkcjonalne wykorzystywanie wiedzy o języku w odczytaniu sensów zawartych w strukturze głębokiej tekstów literackich i nieliterackich.
- d) Świadome wykorzystanie działań językowych w formowaniu odpowiedzialności za własne zachowania językowe.
- e) Uwrażliwianie na piękno mowy ojczystej, wspomaganie rozwoju kultury językowej, doskonalenie umiejętności posługiwania się poprawną polszczyzną.

3. Tworzenie wypowiedzi.

- a) Doskonalenie umiejętności wyrażania własnych sądów, argumentacji i udziału w dyskusji.

- b) Wykorzystanie kompetencji językowych i komunikacyjnych w wypowiedziach ustnych i pisemnych.
  - c) Kształcenie umiejętności formułowania i uzasadniania sądów na temat dzieł literackich oraz innych tekstów kultury.
  - d) Doskonalenie umiejętności retorycznych, w szczególności zasad tworzenia wypowiedzi spójnych, logicznych oraz stosowania kompozycji odpowiedniej dla danej formy gatunkowej.
  - e) Rozwijanie umiejętności tworzenia tekstów o wyższym stopniu złożoności.
4. Samokształcenie.
- a) Rozwijanie zainteresowań humanistycznych.
  - b) Doskonalenie umiejętności korzystania z różnych źródeł informacji, w tym zasobów cyfrowych, oceny ich rzetelności, wiarygodności i poprawności merytorycznej.
  - c) Kształcenie nawyków systematycznego uczenia się, porządkowania zdobytej wiedzy i jej pogłębiania oraz syntezy poznanego materiału.
  - d) Wyrabianie nawyku samodzielnej, systematycznej lektury.
  - e) Rozwijanie uzdolnień i zainteresowań poprzez udział w różnych formach aktywności intelektualnej i twórczej.
  - f) Umacnianie postawy poszanowania dla cudzej własności intelektualnej.
  - g) Rozwijanie umiejętności efektywnego posługiwania się technologią informacyjną w poszukiwaniu, porządkowaniu i wykorzystywaniu pozyskanych informacji.

JĘZYK OBCY NOWOŻYTNY

Cele kształcenia

1. Znajomość środków językowych.
Uczeń posługuje się dość bogatym zasobem środków językowych (leksykalnych, gramatycznych, ortograficznych oraz fonetycznych), umożliwiającym realizację pozostałych wymagań ogólnych w zakresie tematów wskazanych w wymaganiach szczegółowych.
2. Rozumienie wypowiedzi.
Uczeń rozumie wypowiedzi ustne o umiarkowanym stopniu złożoności, wypowiedziane w naturalnym tempie, w standardowej odmianie języka, a także wypowiedzi pisemne o umiarkowanym stopniu złożoności, w zakresie opisanym w wymaganiach szczegółowych. Tworzenie wypowiedzi.
3. Uczeń samodzielnie tworzy proste, spójne i logiczne, w miarę płynne wypowiedzi ustne oraz proste, spójne i logiczne wypowiedzi pisemne, w zakresie opisanym w wymaganiach szczegółowych.
4. Reagowanie na wypowiedzi.
Uczeń uczestniczy w rozmowie i reaguje ustnie w typowych, również w miarę złożonych sytuacjach oraz reaguje w formie prostego tekstu pisanego w typowych

sytuacjach w zakresie opisanym w wymaganiach szczegółowych.

5. Przetwarzanie wypowiedzi.

Uczeń zmienia formę przekazu ustnego lub pisemnego w zakresie opisanym w wymaganiach szczegółowych.

FILOZOFIA

ZAKRES PODSTAWOWY

Cele kształcenia

1. Rozumienie filozofii jako fundamentalnego – obok nauki, sztuki, religii i prawa – składnika dziedzictwa kultury śródziemnomorskiej.
2. Świadomość wpływu starożytnej filozofii greckiej na europejską kulturę późniejszych epok, a zwłaszcza na literaturę piękną, naukę i religię.
3. Znajomość głównych dyscyplin filozoficznych, ich problematyki i terminologii.
4. Dostrzeganie w poglądach wielkich filozofów starożytnych paradygmatów myślowych, które są obecne w kulturze aż do czasów dzisiejszych.
5. Identyfikowanie różnych problemów, stanowisk i nurtów filozoficznych na przykładach pytań i twierdzeń wielkich filozofów starożytnych.
6. Rozwijanie krytycznego myślenia i sprawności logicznych poprzez analizę wybranych pytań i argumentów filozoficznych.
7. Umiejętność jasnego formułowania i rzetelnego uzasadniania własnych poglądów filozoficznych w dyskusji.

ZAKRES ROZSZERZONY

Cele kształcenia

1. Świadomość znaczenia filozofii jako istotnej części dziedzictwa kultury śródziemnomorskiej.
2. Rozpoznawanie związków między filozofią a innymi działami kultury europejskiej, zwłaszcza między filozofią a sztuką (w tym literaturą piękną), religią i nauką.
3. Znajomość poglądów filozofów reprezentatywnych dla poszczególnych epok kultury europejskiej.
4. Rozumienie ważniejszych pojęć, zagadnień i stanowisk głównych dyscyplin filozoficznych.
5. Umiejętność stawiania pytań światopoglądowych (w tym moralnych) i poszukiwania odpowiedzi na nie z wykorzystaniem wiedzy filozoficznej.
6. Podejmowanie rzetelnej dyskusji filozoficznej oraz formułowanie w niej jasnego i uzasadnionego stanowiska.
7. Postępowanie się podstawowymi kategoriami logiki i dbanie o kulturę logiczną wypowiedzi.
8. Stosowanie narzędzi logiki w analizie tekstu filozoficznego i zawartej w nim argumentacji, a także w obronie przed manipulacją.

9. Umiejętność pisania tekstu (eseju) filozoficznego, w którym – korzystając ze zdobytej wiedzy z zakresu logiki i historii filozofii – identyfikuje się i rozpatruje określone poglądy filozoficzne.

JĘZYK ŁACIŃSKI I KULTURA ANTYCZNA

ZAKRES ROZSZERZONY

Cele kształcenia

1. W zakresie kompetencji językowych: znajomość gramatyki języka łacińskiego oraz umiejętność rozumienia i tłumaczenia tekstu łacińskiego.
  - a) Uczeń zna i potrafi stosować podstawowe zjawiska morfologiczne i składniowe typowe dla języka łacińskiego. Uczeń rozumie czytany ze słownikiem tekst łaciński i dokonuje poprawnego przekładu prozatorskiego tekstu łacińskiego na język polski, z wykorzystaniem słownika łacińsko-polskiego, w tłumaczeniu zachowując polską normę językową.
2. W zakresie kompetencji interkulturowych: znajomość kultury i tradycji antycznej oraz jej wpływu na kultury późniejsze.
  - a) Uczeń zna, rozumie i interpretuje zjawiska i teksty kultury antycznej, umieszczając je we właściwym dla nich kontekście i zauważając ich cechy dystynktywne, oraz rozpoznaje i interpretuje elementy tradycji antycznej w tekstach kultury późniejszej.
3. W zakresie kompetencji społecznych: świadomość roli antyku w kształtowaniu się kultury i tożsamości polskiej oraz znaczenia kultury grecko-rzymskiej dla kultury europejskiej i światowej.
  - a) Uczeń ma świadomość znaczenia tradycji antycznej dla kształtowania się i rozwoju kultury polskiej i światowej.

MUZYKA

ZAKRES PODSTAWOWY

Cele kształcenia

1. Ekspresja muzyczna.
  - b) Doskonalenie umiejętności praktykowania w zespole muzycznym w celu rozwijania predylekcji i zamiłowań muzycznych młodzieży. Poznawanie różnych stylów i gatunków muzycznych poprzez działania praktyczne.
2. Muzyka w wymiarze multimedialnym oraz twórcze wykorzystywanie współczesnych narzędzi komunikacji dźwiękowej, wizualnej i audiowizualnej.
  - a) Kształtowanie umiejętności korzystania ze współczesnych narzędzi komunikacji dźwiękowej, wizualnej i audiowizualnej oraz technologii informacyjnej do realizacji własnych projektów muzycznych.

3. Wprowadzenie w obszar działań instytucji zajmujących się upowszechnianiem kultury muzycznej.
  - a) Rozbudzanie zainteresowania życiem kulturalnym (szczególnie muzycznym) szkoły, miejscowości i regionu, poczynając od aktywności własnej ucznia. Przybliżenie działalności artystyczno-muzycznej i kulturalnej środowiska, w którym uczeń funkcjonuje, dające możliwości współtworzenia i korzystania z jego dorobku.

HISTORIA MUZYKI

ZAKRES ROZSZERZONY

Cele kształcenia

1. Muzyka w ujęciu historycznym – periodyzacja, język, właściwości i charakterystyka.
    - a) Poznanie muzyki w ujęciu historycznym od zarania dziejów, przez starożytność, średniowiecze, renesans, barok, klasycyzm, romantyzm do muzyki XX wieku i współczesności.
    - b) Postrzeganie muzyki w kontekście kultury poszczególnych epok, kształtujących ją zjawisk społecznych i wydarzeń historycznych oraz powiązanej z nimi estetyki.
  2. Analiza i interpretacja dzieł muzycznych.
    - a) Dokonywanie analizy percepcyjnej i opisu różnorodnych dzieł muzycznych reprezentatywnych dla poszczególnych epok pod względem estetycznym, formalnym, strukturalnym i stylistycznym oraz ich interpretacja wraz z uzasadnieniem
    - b) Ukazywanie zmienności wybranych form muzycznych w kontekście ich rozwoju i przeobrażeń w poszczególnych epokach. Współczesne inspiracje muzyką artystyczną na przestrzeni wieków.
  3. Tworzenie wypowiedzi związanych z historią i kulturą muzyczną.
1. Stymulowanie umiejętności krytyczno-refleksyjnego myślenia o muzyce na różnych poziomach percepcji muzycznej, w odmiennych jej zakresach (bliższa – dalsza), wymiarach (kulturowym, etnicznym, użytkowym i in.), kontekstach (społecznym, humanistycznym, religijnym i in.) i biegunach (kultura wysoka versus masowa).

PLASTYKA

ZAKRES PODSTAWOWY

Cele kształcenia

1. Uczestniczenie w kulturze poprzez kontakt, analizę i interpretację dzieł sztuki; dostrzeżenie kontekstów powstawania dzieła.
2. Zapoznanie z wybranymi zagadnieniami dotyczącymi współczesnych awangard artystycznych i sztuki lokalnego środowiska; ekspresja twórcza podejmowana w oparciu o środki wyrazu charakterystyczne dla sztuki II poł. XX wieku.

3. Wprowadzenie w obszar działań instytucji profesjonalnie zajmujących się upowszechnianiem kultury w zakresie sztuk plastycznych; ekspresja twórcza podejmowana w związku z organizacją wystaw.
4. Wprowadzenie w zakres sztuk o charakterze multimedialnym; ekspresja twórcza w oparciu o współczesne narzędzia komunikacji wizualnej.

HISTORIA SZTUKI

ZAKRES ROZSZERZONY

Cele kształcenia

1. Rozwijanie zdolności rozumienia przemian w dziejach sztuki w kontekście ich uwarunkowań kulturowych i środowiskowych, epok, kierunków, stylów i tendencji w sztuce.
2. Zapoznanie z najwybitniejszymi osiągnięciami w zakresie architektury i sztuk plastycznych.
3. Zapoznanie z dorobkiem najwybitniejszych twórców dzieł architektury i sztuk plastycznych.
4. Kształcenie w zakresie rozumienia i stosowania terminów i pojęć związanych z dziełami sztuki, ich strukturą i formą, tematyką, techniką wykonania.
5. Zapoznanie ze zbiorami najważniejszych muzeów i kolekcji dzieł sztuki na świecie i w Polsce, a także z funkcją mecenatu artystycznego oraz jego wpływem na kształt dzieła sztuki.

HISTORIA

ZAKRES PODSTAWOWY I ROZSZERZONY

Cele kształcenia

I. I. Chronologia historyczna. Uczeń:

- 1) porządkuje i synchronizuje wydarzenia z historii powszechnej oraz dziejów ojczystych;
- 2) dostrzega zmienność i dynamikę wydarzeń w dziejach, a także ciągłość procesów historycznych i cywilizacyjnych.

I. II. Analiza i interpretacja historyczna. Uczeń:

- 1) analizuje wydarzenia, zjawiska i procesy historyczne w kontekście epok i dostrzega zależności pomiędzy różnymi dziedzinami życia społecznego;
- 2) rozpoznaje rodzaje źródeł, ocenia przydatność źródła do wyjaśnienia problemu historycznego;
- 3) dostrzega mnogość perspektyw badawczych oraz różnorodne interpretacje historii i ich przyczyny;
- 4) ugruntowuje potrzebę poznawania przeszłości dla rozumienia współczesnych mechanizmów społecznych i kulturowych.

III. Tworzenie narracji historycznej. Uczeń:

- 1) tworzy narrację historyczną w ujęciu przekrojowym, jak i problemowym;
- 2) dostrzega problem i buduje argumentację, uwzględniając różne aspekty procesu historycznego;
- 3) dokonuje selekcji i hierarchizacji oraz integruje informacje pozyskane z różnych źródeł wiedzy.

WIEDZA O SPOŁECZEŃSTWIE

ZAKRES PODSTAWOWY

Cele kształcenia

I. Wiedza i rozumienie. Uczeń:

- 1) wyjaśnia i analizuje prawidłowości życia społecznego oraz wybrane współczesne procesy społeczne;
  - 2) przedstawia znaczenie różnych podmiotów w życiu publicznym; charakteryzuje zasady i formy demokracji oraz wyjaśnia konsekwencje łamania tych zasad;
  - 3) przedstawia funkcjonowanie systemu politycznego Rzeczypospolitej Polskiej;
  - 4) wyjaśnia specyfikę praw i wolności człowieka oraz podstawowe mechanizmy ich ochrony;
  - 5) charakteryzuje instytucje polskiego systemu prawnego;
  - 6) przedstawia podstawowe kwestie dotyczące stosunków międzynarodowych;
- 138
- 7) wykorzystuje swą wiedzę do interpretacji wydarzeń życia społecznego, w tym politycznego.

II. Wykorzystanie i tworzenie informacji. Uczeń:

- 1) pozyskuje i wykorzystuje informacje na temat życia społecznego, w tym politycznego;
- 2) wykazuje się umiejętnością czytania ze zrozumieniem tekstów publicystycznych i popularnonaukowych oraz interpretacji innych źródeł (np. wykresy i schematy) z zakresu przedmiotu;
- 3) wykorzystuje informacje do tworzenia własnej wypowiedzi na temat zjawisk życia społecznego, w tym politycznego oraz ich oceny.

III. Rozumienie siebie oraz rozpoznawanie i rozwiązywanie problemów. Uczeń:

- 1) analizuje kwestię godności ludzkiej i przedstawia prawa, które mu przysługują, oraz mechanizmy ich dochodzenia;
- 2) rozwija w sobie postawy obywatelskie;

- 3) ocenia własne decyzje i działania w życiu społecznym;
- 4) rozpoznaje przypadki łamania praw człowieka;
- 5) diagnozuje problemy społeczno-polityczne na poziomie lokalnym, państwowym, europejskim i globalnym oraz ocenia wybrane rozwiązania tych problemów i diagnozuje możliwość własnego wpływu na ich rozwiązanie;
- 6) rozpoznaje różne aspekty, także prawne, problemów życia codziennego i podaje możliwe sposoby ich rozwiązania.

IV. Komunikowanie i współdziałanie. Uczeń:

- 1) rozwija umiejętność dyskusowania – formułuje, uzasadnia i broni własne stanowisko na forum publicznym, szanując odmienne poglądy;
- 2) współpracuje w grupie, z uwzględnieniem podziału zadań oraz wartości obowiązujących w życiu społecznym;
- 3) korzysta z procedur i możliwości, jakie stwarzają obywatelom instytucje życia publicznego,

ZAKRES ROZSZERZONY

Cele kształcenia

I. Wiedza i rozumienie. Uczeń:

- 1) wyjaśnia prawidłowości życia społeczno-kulturowego oraz procesy społeczne, w tym etniczne, we współczesnym świecie;
- 2) analizuje różnorodne postawy i zachowania społeczno-polityczne oraz działania w ramach społeczeństwa obywatelskiego;
- 3) przedstawia różne formy rywalizacji o władzę państwową, jej sprawowania oraz kontroli;
- 4) wyjaśnia związki przyczynowo-skutkowe w życiu społeczno-politycznym;
- 5) wyjaśnia i analizuje funkcjonowanie polskiego systemu prawnego;
- 6) charakteryzuje kwestię praw człowieka i ich międzynarodowej ochrony;
- 7) analizuje współczesny ład międzynarodowy i wyjaśnia rolę różnych podmiotów zaangażowanych w jego stabilność lub zmianę w jego funkcjonowaniu;
- 8) wykorzystuje swą wiedzę do rozumienia zjawisk społeczno-politycznych, także w perspektywie globalnej i ze wskazaniem na globalne współzależności.

II. Wykorzystanie i tworzenie informacji. Uczeń:

- 1) pozyskuje i wykorzystuje informacje na temat życia społeczno-kulturowego i politycznego, krytycznie je analizuje, samodzielnie wyciąga wnioski i formułuje opinie;
- 2) wykazuje się umiejętnością czytania ze zrozumieniem tekstów publicystycznych, a także wybranych tekstów z zakresu nauk społecznych;
- 3) potrafi przedstawiać i uzasadniać poglądy odmienne od własnych;
- 4) wykorzystuje informacje do tworzenia własnej złożonej wypowiedzi oraz rozważania różnych rozwiązań w obszarze społeczno-politycznym.

III. Rozumienie siebie oraz rozpoznawanie i rozwiązywanie problemów. Uczeń:

- 1) rozwija swoje zainteresowania, planuje dalszą edukację;
- 2) rozwija w sobie postawy obywatelskie i postawy ciekawości świata oraz samodzielność poznawczą;
- 3) analizuje i wyjaśnia złożone problemy społeczne, polityczne i wyzwania globalne oraz szuka ich rozwiązań i diagnozuje możliwość własnego wpływu na ich rozwiązanie;
- 4) dostrzega perspektywy różnych uczestników życia publicznego;
- 5) poddaje krytycznej analizie własne opinie;
- 6) rozpoznaje przypadki łamania praw człowieka i łamania prawa oraz wybiera odpowiednie mechanizmy dochodzenia tych praw;
- 7) formułuje hipotezy dotyczące ważnych problemów społecznych.

IV. Komunikowanie i współdziałanie. Uczeń:

- 1) dyskutuje i bierze udział w debatach z poszanowaniem godności innych ich uczestników;
- 2) tworzy strategię argumentowania i przedstawia swoje stanowisko na forum publicznym, szanując odmienne poglądy;
- 3) współpracuje w grupie, z uwzględnieniem podziału zadań oraz norm i wartości obowiązujących w życiu społecznym;
- 4) współorganizuje działania o charakterze obywatelskim, zgodne z normami i wartościami demokratycznego państwa prawa;
- 5) korzysta z procedur i możliwości, jakie stwarzają obywatelom instytucje życia publicznego, w tym instytucje prawne – sporządza pisma do organów władz.

GEOGRAFIA

ZAKRES PODSTAWOWY

Cele kształcenia

I. Wiedza geograficzna.

1. Poznawanie terminologii geograficznej.
2. Zaznajomienie z różnorodnymi źródłami i metodami pozyskiwania informacji geograficznej.
3. Poznanie zróżnicowania środowiska geograficznego, głównych zjawisk i procesów geograficznych oraz ich uwarunkowań i konsekwencji.
4. Poznanie podstawowych relacji między elementami przestrzeni geograficznej (przyrodniczej, społeczno-gospodarczej i kulturowej) w skali lokalnej, regionalnej, krajowej i globalnej.
5. Rozumienie prawidłowości w zakresie funkcjonowania środowiska geograficznego oraz wzajemnych zależności w systemie człowiek – przyroda.

6. Rozumienie zasad racjonalnego gospodarowania zasobami przyrody i zachowania dziedzictwa kulturowego.

II. Umiejętności i stosowanie wiedzy w praktyce.

1. Korzystanie z planów, map fizycznogeograficznych i społeczno-gospodarczych, fotografii, zdjęć lotniczych i satelitarnych, rysunków, wykresów, danych statystycznych, tekstów źródłowych, technologii informacyjno-komunikacyjnych oraz geoinformacyjnych w celu zdobywania, przetwarzania i prezentowania informacji geograficznych.

2. Interpretowanie treści różnych map.

3. Identyfikowanie relacji między poszczególnymi elementami środowiska geograficznego (przyrodniczego, społeczno-gospodarczego i kulturowego).

4. Formułowanie twierdzeń o podstawowych prawidłowościach dotyczących funkcjonowania środowiska geograficznego.

5. Ocenianie zjawisk i procesów politycznych, społeczno-kulturowych oraz gospodarczych zachodzących w Polsce i w różnych regionach świata.

6. Przewidywanie skutków działalności gospodarczej człowieka w środowisku geograficznym.

7. Krytyczne, odpowiedzialne ocenianie przemian środowiska przyrodniczego oraz zmian społeczno-kulturowych i gospodarczych w skali lokalnej, regionalnej, krajowej i globalnej.

8. Wykonywanie obliczeń matematycznych z zakresu geografii fizycznej i społeczno-ekonomicznej w celu wnioskowania o zjawiskach i procesach geograficznych.

9. Rozwijanie umiejętności komunikowania się i podejmowania konstruktywnej współpracy w grupie.

10. Wykorzystywanie zdobytej wiedzy i umiejętności geograficznych w życiu codziennym zgodnie z zasadami zrównoważonego rozwoju

III. Kształtowanie postaw.

1. Rozwijanie zainteresowań geograficznych, budzenie ciekawości świata.

2. Docenianie znaczenia wiedzy geograficznej w poznawaniu i kształtowaniu przestrzeni geograficznej.

3. Dostrzeganie aplikacyjnego charakteru geografii.

4. Podejmowanie refleksji nad pięknem i harmonią świata przyrody, krajobrazów przyrodniczych i kulturowych oraz osiągnięciami cywilizacyjnymi ludzkości.

5. Rozumienie potrzeby racjonalnego gospodarowania w środowisku geograficznym zgodnie z zasadami zrównoważonego rozwoju, ochrony elementów dziedzictwa przyrodniczego i kulturowego oraz konieczności rekultywacji i rewitalizacji obszarów zdegradowanych.

6. Przyjmowanie postawy patriotycznej, wspólnotowej i obywatelskiej.

7. Kształtowanie więzi emocjonalnych z najbliższym otoczeniem, regionem oraz krajem ojczystym.

8. Kształtowanie postawy zrozumienia i szacunku dla tradycji, kultury i osiągnięć cywilizacyjnych Polski, własnego regionu i społeczności lokalnej oraz dla ludzi innych kultur

i tradycji.

9. Przełamywanie stereotypów i kształtowanie postaw solidarności, szacunku i empatii wobec Polaków oraz przedstawicieli innych narodów i społeczności.

ZAKRES ROZSZERZONY

Cele kształcenia

Cele kształcenia – wymagania ogólne dla zakresu rozszerzonego obejmują również wymienione wyżej cele dla zakresu podstawowego.

I. Wiedza geograficzna.

1. Rozumienie specjalistycznych pojęć i posługiwanie się terminami geograficznymi.
2. Rozszerzenie wiedzy niezbędnej do zrozumienia istoty zjawisk oraz charakteru i dynamiki procesów zachodzących w środowisku geograficznym w skali lokalnej, regionalnej, krajowej i globalnej.
3. Identyfikowanie sieci powiązań przyrodniczych, społecznych, kulturowych, gospodarczych i politycznych w przestrzeni geograficznej.
4. Zaznajomienie z geoinformacyjnymi narzędziami analizy danych geograficznych.
5. Rozumienie możliwości wykorzystania technologii geoinformacyjnych w poznawaniu świata i identyfikowaniu złożonych problemów środowiska geograficznego.
6. Integrowanie wiedzy przyrodniczej, społecznej, ekonomicznej i humanistycznej.

II. Umiejętności i stosowanie wiedzy w praktyce.

1. Prowadzenie obserwacji i pomiarów w terenie, opracowanie i prezentacja wyników, analizowanie pozyskanych danych oraz formułowanie wniosków na ich podstawie.
2. Analizowanie i wyjaśnianie zjawisk i procesów geograficznych oraz zróżnicowania przyrodniczego, społeczno-gospodarczego i kulturowego świata.
3. Wykonywanie podstawowych map z wykorzystaniem narzędzi GIS.
4. Formułowanie twierdzeń o prawidłowościach dotyczących funkcjonowania środowiska przyrodniczego i społeczno-gospodarczego oraz wzajemnych zależności w systemie przyroda – człowiek – gospodarka.
5. Stawianie pytań, formułowanie i weryfikacja hipotez oraz proponowanie rozwiązań problemów dotyczących środowiska geograficznego.
6. Kształtowanie umiejętności wieloaspektowego postrzegania przestrzeni i wyobraźni przestrzennej.
7. Waloryzowanie zjawisk i procesów przyrodniczych oraz wartościowanie zachowań i działalności człowieka w środowisku geograficznym.
8. Wykorzystywanie zdobytej wiedzy i umiejętności geograficznych w analizie i ocenie przemian przestrzeni geograficznej.
9. Prognozowanie przemian zachodzących w środowisku przyrodniczym i społeczno-gospodarczym.
10. Wykorzystanie narzędzi GIS w analizie i prezentacji danych przestrzennych.

11. Analizowanie zjawisk i współzależności zachodzących w środowisku geograficznym z wykorzystaniem różnych map ogólnogeograficznych i tematycznych.

III. Kształtowanie postaw.

1. Rozwijanie dociekliwości poznawczej, ukierunkowanej na poszukiwanie prawdy, dobra i piękna.

2. Kształtowanie przekonania o użyteczności edukacji geograficznej dla osobistego rozwoju człowieka oraz aktywności społecznej.

3. Rozumienie pozautylitarnych wartości elementów środowiska geograficznego i krajobrazów.

4. Docenianie znaczenia dóbr kultury i zasobów przyrody w życiu człowieka, rozumienie konieczności racjonalnego ich użytkowania i ochrony.

5. Rozwijanie poczucia odpowiedzialności za stan i jakość środowiska geograficznego, kształtowanie ładu przestrzennego oraz przyszły rozwój społeczno-kulturowy i gospodarczy własnego regionu, Polski i świata.

6. Uwrażliwianie na wartość i znaczenie cennych obiektów przyrodniczych i kulturowych, należących do dziedzictwa lokalnego, regionalnego, narodowego i ponadnarodowego.

7. Przekonanie o potrzebie odpowiedzialnego uczestnictwa w życiu społecznym i obywatelskim na rzecz rozwoju lokalnego, regionalnego oraz Polski.

8. Rozumienie potrzeby tworzenia równych szans w rozwoju społecznym i gospodarczym dla różnych obszarów w Polsce i na świecie oraz konieczności stosowania zasady pomocniczości.

PODSTAWY PRZEDSIĘBIORCZOŚCI

Cele kształcenia

I. Wiedza.

1. Poznanie elementarnych pojęć z zakresu podstaw przedsiębiorczości.

2. Rozumienie istoty przedsiębiorczości oraz poznanie jej roli w gospodarce i życiu człowieka.

3. Wyjaśnianie mechanizmów funkcjonowania gospodarki rynkowej, powiązań między jej podmiotami oraz poznanie roli państwa w procesach gospodarczych.

4. Zaznajomienie się z prawami i instytucjami chroniącymi konsumenta.

5. Rozumienie roli pieniądza, rynków i instytucji finansowych w gospodarce, funkcjonowaniu przedsiębiorstw i życiu człowieka.

6. Poznanie rodzajów podatków, ich wpływu na budżety państwa, przedsiębiorstw i gospodarstw domowych.

7. Dostrzeganie znaczenia ubezpieczeń w działalności gospodarczej i życiu człowieka

8. Rozumienie funkcjonowania rynku pracy, zasad aktywnego poszukiwania pracy, przygotowania się do rozmowy kwalifikacyjnej, poznanie praw oraz obowiązków pracownika i pracodawcy.

9. Poznanie zasad funkcjonowania przedsiębiorstwa w gospodarce rynkowej, form

organizacyjno-prawnych, innowacyjnych modeli biznesowych i procedury rejestracji działalności gospodarczej.

10. Rozumienie zasad zarządzania, roli marketingu oraz społecznej odpowiedzialności w funkcjonowaniu przedsiębiorstwa.

II. Umiejętności i stosowanie wiedzy w praktyce.

1. Wyszukiwanie informacji z różnych źródeł, ich selekcja i analizowanie.

2. Stosowanie w praktyce kluczowych pojęć związanych z przedsiębiorczością.

3. Podejmowanie przemyślanych decyzji na podstawie wskaźników ekonomicznych oraz samodzielne obserwacje zjawisk zachodzących w gospodarce.

4. Odpowiedzialne gospodarowanie pieniędzmi, analizowanie, ocenianie i świadome korzystanie z usług finansowych oraz inwestowanie kapitału z wykorzystaniem wiedzy na temat praw klienta usług finansowych.

5. Podejmowanie niezależnych, odpowiedzialnych decyzji finansowych w odniesieniu do własnych zasobów.

6. Podnoszenie kompetencji osobistych i społecznych niezbędnych na rynku pracy oraz wzmacnianie motywacji do pracy.

7. Analizowanie oferty rynku pracy, sporządzanie dokumentów aplikacyjnych, dokonywanie autoprezentacji oraz korzystne prezentowanie się podczas rozmowy kwalifikacyjnej.

8. Rozróżnianie skutków wynikających z nawiązania i rozwiązania stosunku pracy oraz wykonywania czynności na podstawie umów cywilnoprawnych i analizowanie przepisów Kodeksu pracy.

9. Analizowanie otoczenia przedsiębiorstwa, w tym rynku, na którym działa.

10. Projektowanie działań w zakresie zakładania własnego przedsiębiorstwa lub podejmowania innych przedsięwzięć o charakterze społeczno-ekonomicznym.

11. Przygotowanie do prowadzenia własnej działalności gospodarczej.

12. Efektywne uczestniczenie w pracy zespołowej z wykorzystaniem umiejętności w zakresie komunikacji interpersonalnej oraz wdrażanie zasad skutecznego przywództwa w organizacji.

13. Rozpoznawanie działań etycznych i nieetycznych w życiu gospodarczym oraz przejawów społecznej odpowiedzialności biznesu.

III. Kształtowanie postaw.

1. Wykorzystanie zdobytej wiedzy ekonomicznej do rozwijania własnej postawy przedsiębiorczej jako jednego z podstawowych warunków aktywnego uczestnictwa w życiu społeczno-gospodarczym, w tym skutecznego wykonywania pracy najemnej i prowadzenia własnej działalności gospodarczej.

2. Korzystanie z szans pojawiających się na rynku, podejmowanie inicjatywy, pomysłowość oraz zdolność do pokonywania barier wewnętrznych i zewnętrznych.

3. Docenianie postaw przedsiębiorczych w życiu codziennym, gotowość do czynnego uczestnictwa w życiu społeczno-gospodarczym kraju oraz współodpowiedzialność za jego

rozwój.

4. Docenianie roli przedsiębiorców budujących w sposób odpowiedzialny konkurencyjną gospodarkę oraz dostrzeganie znaczenia wolności gospodarczej i własności prywatnej jako filarów gospodarki rynkowej.
5. Przyjmowanie postaw patriotyzmu gospodarczego, rozumianego jako odpowiedzialność konsumentów i ludzi biznesu za dobrobyt gospodarczy i społeczny kraju.
6. Dostrzeganie konsekwencji działań nieetycznych związanych z finansami, w tym obowiązkami podatkowymi.
7. Kształtowanie w sobie odpowiedzialnych postaw jako przyszłych pracowników i pracodawców oraz należytego wypełnienia obowiązków, a także sprawiedliwego, opartego na prawości i dążeniu do prawdy traktowania pracowników.
8. Kształtowanie proaktywności, odpowiedzialności za siebie i innych oraz umiejętnego godzenia własnego dobra z dobrem innych ludzi.
9. Zainteresowanie prowadzeniem własnej działalności gospodarczej oraz motywacja do ciągłego samorozwoju i inwestowania w siebie.
10. Kształtowanie postawy otwartości i szacunku do innych osób oraz zdolności podejmowania dialogu i współpracy.
11. Przyjmowanie postaw etycznych, społecznej solidarności i odpowiedzialności w życiu gospodarczym.

BIOLOGIA

ZAKRES PODSTAWOWY

Cele kształcenia

I. Pogłębianie wiedzy z zakresu budowy i funkcjonowania organizmu człowieka. Uczeń:

- 1) wyjaśnia zjawiska i procesy biologiczne zachodzące w organizmie człowieka;
- 2) wykazuje związki pomiędzy strukturą i funkcją na różnych poziomach złożoności organizmu;
- 3) objaśnia funkcjonowanie organizmu człowieka na poszczególnych etapach ontogenezy.

II. Pogłębianie znajomości uwarunkowań zdrowia człowieka. Uczeń:

- 1) planuje działania prozdrowotne;
- 2) rozumie znaczenie badań profilaktycznych i rozpoznaje sytuacje wymagające konsultacji lekarskiej;
- 3) rozumie znaczenie poradnictwa genetycznego i ransplantologii;
- 4) dostrzega znaczenie osiągnięć współczesnej nauki w profilaktyce zdrowia;
- 5) rozumie zagrożenia wynikające ze stosowania środków dopingujących i psychoaktywnych.

III. Rozwijanie myślenia naukowego; doskonalenie umiejętności planowania i przeprowadzania obserwacji i doświadczeń oraz wnioskowania w oparciu o wyniki badań. Uczeń:

- 1) określa problem badawczy, formułuje hipotezy, planuje i przeprowadza oraz dokumentuje

obserwacje i proste doświadczenia biologiczne;

- 2) określa warunki doświadczenia, rozróżnia próbę kontrolną i badawczą;
- 3) w oparciu o proste analizy statystyczne opracowuje, analizuje i interpretuje wyniki badań;
- 4) ocenia poprawność zastosowanych procedur badawczych oraz formułuje wnioski;
- 5) przeprowadza celowe obserwacje mikroskopowe i makroskopowe.

IV. Posługiwanie się informacjami pochodzącymi z analizy materiałów źródłowych. Uczeń:

- 1) wykorzystuje różnorodne źródła i metody pozyskiwania informacji;
- 2) odczytuje, analizuje, interpretuje i przetwarza informacje tekstowe, graficzne, liczbowe;
- 3) odróżnia wiedzę potoczną od uzyskanej metodami naukowymi;
- 4) odróżnia fakty od opinii;
- 5) objaśnia i komentuje informacje, posługując się terminologią biologiczną;
- 6) odnosi się krytycznie do informacji pozyskanych z różnych źródeł, w tym internetowych.

V. Rozumowanie i zastosowanie nabytej wiedzy do rozwiązywania problemów biologicznych.

Uczeń:

- 1) interpretuje informacje i wyjaśnia związki przyczynowo-skutkowe między procesami i zjawiskami, formułuje wnioski;
- 2) przedstawia opinie i argumenty związane z omawianymi zagadnieniami biologicznymi;
- 3) wyjaśnia zależności między organizmami oraz między organizmem a środowiskiem;
- 4) wykazuje, że różnorodność organizmów jest wynikiem procesów ewolucyjnych.

VI. Rozwijanie postawy szacunku wobec przyrody i środowiska. Uczeń:

- 1) rozumie zasadność ochrony przyrody;
- 2) prezentuje postawę szacunku wobec wszystkich istot żywych oraz odpowiedzialnego i świadomego korzystania z dóbr przyrody;
- 3) objaśnia zasady zrównoważonego rozwoju.

ZAKRES ROZSZERZONY

Cele kształcenia

I. Pogłębianie wiedzy z zakresu różnorodności biologicznej oraz zjawisk i procesów biologicznych zachodzących na różnych poziomach organizacji życia. Uczeń:

- 1) opisuje, porządkuje i rozpoznaje organizmy;
- 2) wyjaśnia zjawiska i procesy biologiczne zachodzące w wybranych organizmach i w środowisku;
- 3) wykazuje związki pomiędzy strukturą i funkcją na różnych poziomach organizacji życia;
- 4) objaśnia funkcjonowanie organizmu człowieka na różnych poziomach złożoności i w poszczególnych etapach ontogenezy;
- 5) przedstawia i wyjaśnia zależności między organizmami oraz między organizmem a środowiskiem;
- 6) wykazuje, że różnorodność organizmów jest wynikiem procesów ewolucyjnych.

II. Rozwijanie myślenia naukowego; doskonalenie umiejętności planowania i przeprowadzania obserwacji i doświadczeń oraz wnioskowania w oparciu o wyniki badań.

Uczeń:

- 1) określa problem badawczy, formułuje hipotezy, planuje i przeprowadza oraz dokumentuje obserwacje i proste doświadczenia biologiczne;
- 2) określa warunki doświadczenia, rozróżnia próbę kontrolną i badawczą;
- 3) opracowuje, analizuje i interpretuje wyniki badań w oparciu o proste analizy statystyczne;
- 4) odnosi się do wyników uzyskanych przez innych badaczy;
- 5) ocenia poprawność zastosowanych procedur badawczych oraz formułuje wnioski;
- 6) przygotowuje preparaty świeże oraz przeprowadza celowe obserwacje mikroskopowe i makroskopowe.

III. Posługiwanie się informacjami pochodzącymi z analizy materiałów źródłowych. Uczeń:

- 1) wykorzystuje różnorodne źródła i metody pozyskiwania informacji;
- 2) odczytuje, analizuje, interpretuje i przetwarza informacje tekstowe, graficzne, liczbowe;
- 3) odróżnia wiedzę potoczną od uzyskanej metodami naukowymi;
- 4) odróżnia fakty od opinii;
- 5) objaśnia i komentuje informacje, posługując się terminologią biologiczną;
- 6) odnosi się krytycznie do informacji pozyskanych z różnych źródeł, w tym internetowych.

IV. Rozumowanie i zastosowanie nabytej wiedzy do rozwiązywania problemów biologicznych.

Uczeń:

- 1) interpretuje informacje i wyjaśnia związki przyczynowo-skutkowe między procesami i zjawiskami, formułuje wnioski;
- 2) przedstawia opinie i argumenty związane z omawianymi zagadnieniami biologicznymi.

V. Pogłębianie znajomości uwarunkowań zdrowia człowieka. Uczeń:

- 1) planuje działania prozdrowotne;
- 2) rozumie znaczenie badań profilaktycznych i rozpoznaje sytuacje wymagające konsultacji lekarskiej;
- 3) rozumie zagrożenia wynikające ze stosowania środków dopingujących i psychoaktywnych;
- 4) rozumie znaczenie poradnictwa genetycznego i transplantologii;
- 5) dostrzega znaczenie osiągnięć współczesnej nauki w profilaktyce chorób.

VI. Rozwijanie postawy szacunku wobec przyrody i środowiska. Uczeń:

- 1) rozumie zasadność ochrony przyrody;
- 2) prezentuje postawę szacunku wobec istot żywych;
- 3) odpowiedzialnie i świadomie korzysta z dóbr przyrody;
- 4) objaśnia zasady zrównoważonego rozwoju.

ZAKRES PODSTAWOWY

Cele kształcenia – wymagania ogólne

I. Pozyskiwanie, przetwarzanie i tworzenie informacji. Uczeń:

- 1) pozyskuje i przetwarza informacje z różnorodnych źródeł z wykorzystaniem technologii

informacyjno-komunikacyjnych;

2) ocenia wiarygodność uzyskanych danych;

3) konstruuje wykresy, tabele i schematy na podstawie dostępnych informacji.

II. Rozumowanie i zastosowanie nabytej wiedzy do rozwiązywania problemów. Uczeń:

1) opisuje właściwości substancji i wyjaśnia przebieg procesów chemicznych;

2) wskazuje na związek właściwości różnorodnych substancji z ich zastosowaniami i ich wpływem na środowisko naturalne;

3) reaguje w przypadku wystąpienia zagrożenia dla środowiska;

4) wskazuje na związek między właściwościami substancji a ich budową chemiczną;

5) wykorzystuje wiedzę i dostępne informacje do rozwiązywania problemów chemicznych z zastosowaniem podstaw metody naukowej;

6) stosuje poprawną terminologię;

7) wykonuje obliczenia dotyczące praw chemicznych.

III. Opanowanie czynności praktycznych. Uczeń:

1) bezpiecznie posługuje się sprzętem laboratoryjnym i odczynnikami chemicznymi;

2) projektuje i przeprowadza doświadczenia chemiczne, rejestruje ich wyniki w różnej formie, formułuje obserwacje, wnioski oraz wyjaśnienia;

3) stawia hipotezy oraz proponuje sposoby ich weryfikacji;

4) przestrzega zasad bezpieczeństwa i higieny pracy.

FIZYKA

ZAKRES PODSTAWOWY

Cele kształcenia

1. Wykorzystanie pojęć i wielkości fizycznych do opisu zjawisk oraz wskazywanie ich przykładów w otaczającej rzeczywistości.
2. Rozwiązywanie problemów z wykorzystaniem praw i zależności fizycznych.
3. Planowanie i przeprowadzanie obserwacji lub doświadczeń oraz wnioskowanie na podstawie ich wyników.
4. Posługiwanie się informacjami pochodzącymi z analizy materiałów źródłowych.

ZAKRES ROZSZERZONY

Cele kształcenia

1. Wykorzystanie pojęć i wielkości fizycznych do opisu zjawisk oraz wskazywanie ich przykładów w otaczającej rzeczywistości.
2. Rozwiązywanie problemów z wykorzystaniem praw i zależności fizycznych.
3. Planowanie i przeprowadzanie obserwacji oraz doświadczeń i wnioskowanie na podstawie ich wyników.

MATEMATYKA

ZAKRES PODSTAWOWY I ROZSZERZONY

Cele kształcenia

I. Sprawność rachunkowa.

Wykonywanie obliczeń na liczbach rzeczywistych, także przy użyciu kalkulatora, stosowanie praw działań matematycznych przy przekształcaniu wyrażeń algebraicznych oraz wykorzystywanie tych umiejętności przy rozwiązywaniu problemów w kontekstach rzeczywistych i teoretycznych.

II. Wykorzystanie i tworzenie informacji.

1. Interpretowanie i operowanie informacjami przedstawionymi w tekście, zarówno matematycznym, jak i popularnonaukowym, a także w formie wykresów, diagramów, tabel.

2. Używanie języka matematycznego do tworzenia tekstów matematycznych, w tym do opisu prowadzonych rozumowań i uzasadniania wniosków, a także do przedstawiania danych.

III. Wykorzystanie i interpretowanie reprezentacji. 1. Stosowanie obiektów matematycznych i operowanie nimi, interpretowanie pojęć matematycznych.

2. Dobieranie i tworzenie modeli matematycznych przy rozwiązywaniu problemów praktycznych i teoretycznych.

3. Tworzenie pomocniczych obiektów matematycznych na podstawie istniejących, w celu przeprowadzenia argumentacji lub rozwiązania problemu.

4. Wskazywanie konieczności lub możliwości modyfikacji modelu matematycznego w przypadkach wymagających specjalnych zastrzeżeń, dodatkowych założeń, rozważenia szczególnych uwarunkowań.

IV. Rozumowanie i argumentacja.

1. Przeprowadzanie rozumowań, także kilkietapowych, podawanie argumentów uzasadniających poprawność rozumowania, odróżnianie dowodu od przykładu.

2. Dostrzeganie regularności, podobieństw oraz analogii, formułowanie wniosków na ich podstawie i uzasadnianie ich poprawności.

3. Dobieranie argumentów do uzasadnienia poprawności rozwiązywania problemów, tworzenie ciągu argumentów, gwarantujących poprawność rozwiązania i skuteczność w poszukiwaniu rozwiązań zagadnienia.

4. Stosowanie i tworzenie strategii przy rozwiązywaniu zadań, również w sytuacjach nietypowych.

INFORMATYKA ZAKRES PODSTAWOWY I ROZSZERZONY

Cele kształcenia

1. Rozumienie, analizowanie i rozwiązywanie problemów na bazie logicznego i abstrakcyjnego myślenia, myślenia algorytmicznego i sposobów reprezentowania informacji.
2. Programowanie i rozwiązywanie problemów z wykorzystaniem komputera oraz innych urządzeń cyfrowych: układanie i programowanie algorytmów, organizowanie, wyszukiwanie i udostępnianie informacji, posługiwanie się aplikacjami komputerowymi.
3. Posługiwanie się komputerem, urządzeniami cyfrowymi i sieciami komputerowymi, w tym: znajomość zasad działania urządzeń cyfrowych i sieci komputerowych oraz wykonywania obliczeń i programów.
4. Rozwijanie kompetencji społecznych, takich jak: komunikacja i współpraca w grupie, w tym w środowiskach wirtualnych, udział w projektach zespołowych oraz zarządzanie projektami.
5. Przestrzeganie prawa i zasad bezpieczeństwa. Respektowanie prywatności informacji i ochrony danych, praw własności intelektualnej, etykiety w komunikacji i norm współżycia społecznego, ocena zagrożeń związanych z technologią i ich uwzględnienie dla bezpieczeństwa swojego i innych.

WYCHOWANIE FIZYCZNE

ZAKRES PODSTAWOWY

Cele kształcenia

1. Doskonalenie umiejętności rozpoznawania i oceny własnego rozwoju fizycznego oraz sprawności fizycznej.
2. Wzmacnianie potrzeby podejmowania aktywności fizycznej przez całe życie z uwzględnieniem zasad bezpieczeństwa.
3. Utrwalanie umiejętności stosowania w życiu codziennym zasad sprzyjających zachowaniu zdrowia fizycznego, psychicznego i społecznego z uwzględnieniem różnych okresów życia i specyfiki zawodu.
4. Kształtowanie umiejętności działania jako krytyczny konsument (odbiorca) sportu oraz produktów i usług rekreacyjnych i zdrowotnych.
5. Doskonalenie umiejętności osobistych i społecznych sprzyjających całonocnej aktywności fizycznej

EDUKACJA DLA BEZPIECZEŃSTWA

ZAKRES PODSTAWOWY

Cele kształcenia

1. Bezpieczeństwo państwa.
2. Przygotowanie do działań ratowniczych w sytuacjach nadzwyczajnych zagrożeń (wypadków masowych i katastrof).
3. Podstawy pierwszej pomocy.
4. Edukacja zdrowotna. Zdrowie w wymiarze indywidualnym i zbiorowym. Zachowania prozdrowotne.

WYCHOWANIE DO ŻYCIA W RODZINIE

ZAKRES PODSTAWOWY

Cele kształcenia

1. Pogłębianie wiedzy związanej z funkcjami rodziny, miłością, przyjaźnią, pełnieniem ról małżeńskich i rodzicielskich, seksualnością człowieka i prokreacją; umiejętność podejmowania odpowiedzialnych decyzji dotyczących wyboru drogi życiowej, małżeństwa i rodziny.
2. Rozwijanie umiejętności rozwiązywania problemów związanych z okresem dojrzewania, dorastania i wyborem drogi życiowej; umiejętność świadomego kreowania własnej osobowości.
3. Uzyskanie lepszego rozumienia siebie i najbliższego otoczenia; umiejętność poszukiwania i udzielania odpowiedzi na pytania o istotę człowieczeństwa, sens, cele i zadania życiowe.
4. Przyjęcie pozytywnej postawy wobec życia ludzkiego, osób niepełnosprawnych
5. i chorych; przygotowanie, na podstawie wiedzy i wykształconych umiejętności do poszanowania godności życia ludzkiego i dojrzałego funkcjonowania w rodzinie.
6. Znajomość podstawowych zasad postępowania w sferze ludzkiej płciowości i płodności; kształtowanie postaw prozdrowotnych, prospołecznych i prorodzinnych.

ETYKA

ZAKRES PODSTAWOWY

Cele kształcenia

I. Tożsamość, podmiotowość i rozwój moralny.

1. Rozwijanie wrażliwości moralnej.
2. Identyfikowanie i rozumienie wartości, norm oraz postaw moralnych związanych z różnymi dziedzinami życia indywidualnego i społecznego.
3. Rozwijanie postawy szacunku wobec każdego człowieka.
4. Rozwijanie postawy odpowiedzialności za siebie oraz swoje społeczne i przyrodnicze otoczenie.
5. Rozwijanie umiejętności krytycznego myślenia.

6. Identyfikowanie i analizowanie problemów oraz dylematów moralnych.
7. Tworzenie aksjologiczno-moralnego komponentu własnego światopoglądu.
8. Rozwijanie postaw społecznych, obywatelskich i patriotycznych.

II. Wiedza o etyce.

1. Rozumienie specyfiki refleksji etycznej.
2. Znajomość głównych pojęć, problemów, sporów, stanowisk i wybranych koncepcji w etyce.

III. Tworzenie wypowiedzi.

1. Formułowanie pytań dotyczących sfery aksjologiczno-moralnej.
2. Formułowanie sądów wartościujących oraz ich uzasadnianie.
3. Doskonalenie umiejętności uczestniczenia w dialogu i umiejętności dyskusowania o zagadnieniach moralnych.

IV. Samokształcenie.

1. Rozwijanie umiejętności samodzielnego poszukiwania i wartościowania informacji oraz odpowiedzialnego korzystania z wiedzy.
2. Kształcenie umiejętności uczenia się.
3. Rozwijanie samoświadomości moralnej.

JĘZYK MNIEJSZOŚCI NARODOWEJ LUB ETNICZNEJ

ZAKRES PODSTAWOWY I ROZSZERZONY

Cele kształcenia

I. Świadomość własnego dziedzictwa narodowego lub etnicznego.

1. Rozumienie znaczenia literatury i kultury w kształtowaniu poczucia tożsamości narodowej lub etnicznej.
2. Pogłębianie znajomości historii narodowej lub etnicznej.
3. Pogłębianie wiedzy z zakresu kultury narodowej lub etnicznej.
4. Kształtowanie świadomego uczestnictwa w życiu społeczności lokalnej.

II. Kształcenie językowe.

1. Rozumienie wartości języka ojczystego oraz jego funkcji w budowaniu wspólnoty rodzinnej, narodowej i kulturowej.
2. Kształtowanie odpowiedzialności za świadome posługiwanie się językiem ojczystym.
3. Poznawanie pojęć służących do opisywania języka jako narzędzia komunikacji.
4. Zdobycie funkcjonalnej wiedzy na temat wybranych zagadnień z zakresu gramatyki.
5. Pogłębianie umiejętności porozumiewania się (słuchania, mówienia, czytania i pisanie) w sytuacjach prywatnych i publicznych, w tym z osobami z trudnościami w komunikowaniu się.
6. Pogłębianie umiejętności poprawnego mówienia i pisanie zgodnego z zasadami poprawności językowej.

III. Kształcenie literackie i kulturowe.

1. Pogłębianie umiejętności analizy i interpretacji utworów literackich i innych tekstów kultury z wykorzystaniem właściwej terminologii.
2. Rozumienie zależności między wydarzeniami historycznymi a literaturą i kulturą.
3. Pogłębianie zdolności rozumienia wartości o charakterze narodowym, etnicznym i uniwersalnym.
4. Kształtowanie świadomego uczestnictwa w kulturze.

IV. Tworzenie wypowiedzi.

1. Rozwijanie i pogłębianie umiejętności wypowiadania się w różnych formach.
2. Doskonalenie umiejętności wygłaszania, recytacji i interpretacji głosowej tekstów.
3. Doskonalenie posługiwania się zasadami retoryki, w szczególności argumentowania.
4. Doskonalenie umiejętności tworzenia wypowiedzi pisemnych.
5. Wyrażanie własnych poglądów i opinii.
6. Tworzenie wypowiedzi pisemnych, z uwzględnieniem estetyki tekstu i zasad jego organizacji, również z wykorzystaniem nowoczesnych technologii.

RELIGIA

- potrafią podejmować samodzielne decyzje w oparciu o motywację chrześcijańską
- mają poczucie godności danej mu przez boga stwórcę

KSZTAŁCENIE OGÓLNOZAWODOWE

- Potrafią zaplanować drogę przyszłej kariery zawodowej w obszarach zawodowych zgodnie z zainteresowaniami i rynkiem pracy

2. Diagnoza sytuacji wychowawczej

Charakter problemów wychowawczych zdecydował o wyborze sondażu diagnostycznego jako głównej metodzie badań w CKZiU „Elektryk”. Obok prowadzonej codziennej obserwacji uczniów - jest to sposób na gromadzenie wiedzy o atrybutach strukturalnych i funkcjonalnych zjawisk wychowawczych, na podstawie badań specjalnie dobranej grupy reprezentującej populację naszej szkoły. Technikami stosowanymi w naszej szkole są: ankieta, wywiad, obserwacja oraz badanie dokumentów. Diagnoza prowadzona jest na przestrzeni całego cyklu edukacyjnego.

Wyniki badań są przedstawiane statystycznie i jakościowo. Służą one przy opracowywaniu planu pracy szkoły oraz tematyki godzin wychowawczych. Wyniki badań przedstawiane są Radzie Pedagogicznej w czasie wyznaczonym przez Dyrektora Szkoły.

3. Zadania wychowawcze zawarte w statucie

- 1) Kształtowanie patriotycznej postawy uczniów, poszanowania tradycji i trwałych wartości kultury narodowej i powszechnej, konstytucyjnych zasad ustrojowych i norm społecznego współżycia.
- 2) Wpajanie szacunku dla języka i historii własnego narodu oraz poszanowania i kultywowania tradycji kulturowych własnego regionu.
- 3) Przygotowanie uczniów do świadomego, samodzielnego, aktywnego i odpowiedzialnego spełnienia zadań w życiu rodzinnym, społecznym, gospodarczym, kulturalnym i obronnym kraju
- 4) Wyrabianie wrażliwości społecznej, emocjonalnej i estetycznej uczniów
- 5) Organizowanie nauki etyki, religii na życzenie rodziców lub uczniów
- 6) Dbanie o rozwój fizyczny, zdrowie, higienę psychiczną, racjonalny wypoczynek.
- 7) Zapewnienie wiadomości o zasadach racjonalnej organizacji pracy własnej i zespołowej, metodach, technice samodzielnego zdobywania wiedzy i umiejętności oraz współczesnych systemach wymiany i upowszechniania informacji
- 8) Udzielanie uczniom pomocy pedagogicznej i psychologicznej przez ścisłe kontakty uczniów z pedagogiem i psychologiem
- 9) Dostosowanie treści, metod i organizacji nauczania do możliwości psychofizycznych uczniów oraz organizowanie zajęć specjalistycznych
- 10) Prowadzenie działalności profilaktycznej, wykorzystywanie treści programów nauczania i wychowania do upowszechniania kultury prawnej, kształtowania właściwych postaw wobec problemów niedostosowania społecznego, alkoholizmu, narkomanii, zachowań przestępczych i zagrożenia AIDS
- 11) Otoczenie opieką uczniów zagrożonych niedostosowaniem społecznym poprzez działania profilaktyczne we współpracy ze służbą zdrowia, poradnią psychologiczno-pedagogiczną i środowiskiem rodzinnym ucznia.
- 12) Szkoła stanowiąc środowisko wychowawcze uczniów zapewnia im:
  - a) Rozwój intelektualny, społeczny, moralny, estetyczny i fizyczny oraz kształtowanie społecznie wartościowych przekonań, warunkujących osiągnięcie celów indywidualnych i społecznych
  - b) Rozwijanie własnych uzdolnień i zainteresowań, umiejętności posługiwania się zdobytą wiedzą, uczenia się wrażliwości społecznej.
  - c) Kształtowanie prawości charakteru i dążeń, poszanowania norm społecznych oraz godności ludzkiej i osobistej wrażliwości, życzliwości, rzetelności
  - d) Ukształtowanie pozytywnej motywacji do nauki, pracy i uczestnictwa w życiu szkoły, lokalnego środowiska i całego społeczeństwa

e) Uczestniczenie w życiu intelektualnym i kulturalnym szkoły i środowiska, inspirowanie jego treści i form oraz rozwijanie samorządnej działalności organizacji uczniowskich.

4. Kształtowanie postaw patriotycznych, poszanowania dla tradycji

Patriotyzm jest wartością – jest czymś pozytywnym. Wyraża się w postawie na rzecz czegoś, a nie przeciw komuś. Wyraża się w godności, która nieodmiennie wiąże się z szacunkiem dla każdego człowieka bez względu na jego pochodzenie, wiarę i kulturę. Szanuje różnorodność kulturową, różnorodność pamięci pokoleń oraz różnorodność tradycji tym samym wzbogaca wspólnotę państwową.

Prawdopodobnie Polska nie istniałaby dzisiaj, gdyby nie tradycje i patriotyzm pielęgnowany przez Polaków przez cały okres zaborów. Dlatego bardzo ważnym celem jest umacnianie tradycji i tożsamości narodowej rozumianej nie tylko globalnie, ale także lokalnie.

W naszej szkole kształtowanie tych postaw odbywa się w wieloraki sposób np. podczas uroczystości szkolnych, lokalnych czy państwowych, podczas lekcji wychowawczych, na wycieczkach, lekcjach przedmiotowych itp. W pielęgnowaniu tych postaw biorą udział nauczyciele, pracownicy administracyjni szkoły, rodzice, Samorząd Uczniowski oraz organizacje działające na terenie szkoły.

5. Edukacja europejska

XX wiek charakteryzował się wielkimi zmianami, które w Europie doprowadziły do upadku totalitarnych systemów politycznych i tworzenia młodych systemów demokratycznych. Stoimy na progu jednoczenia się Europy, w którym Polska bierze aktywny udział. Dlatego też bardzo ważna w dzisiejszych czasach jest edukacja europejska. Nasza szkoła, wychodząc naprzeciw oczekiwaniom uczniów, organizuje szereg inicjatyw mających na celu:

- budzenie zainteresowania sprawami dotyczącymi integracji europejskiej, działaniami Rządu w tym zakresie oraz skutkami integracji dla każdego mieszkańca Polski;
- ułatwienie rozumienia głównych zasad funkcjonowania Unii Europejskiej;
- stopniowe przygotowanie ucznia do samodzielności w zdobywaniu informacji na temat Unii Europejskiej i innych krajów aspirujących do wejścia do Unii;
- wskazywanie konkretnych form i możliwości współpracy młodzieży.

Aby założone cele osiągnąć, szkoła prowadzi różnego rodzaju działania:

- konkursy o krajach europejskich,
- przedstawienia teatralne,
- prelekcje zaproszonych gości (posłowie, senatorowie, osoby odpowiedzialne za udzielanie informacji o Unii itp.),

- prezentacje twórczości filmowej kinematografii europejskiej poprzedzonej krótkimi wykładami,
- udział w projektach,
- kontakty z zaprzyjaźnionymi szkołami z krajów europejskich.

6. Przeciwdziałanie bezrobociu

Bezrobocie jest jedną z największych plag współczesnego świata niestety nie obcą również w naszym kraju. Bezrobocie niesie za sobą wiele plag począwszy od ubóstwa a kończąc na przestępstwach. Aby przeciwdziałać tym patologiom stworzyliśmy szereg instrumentów, których celem jest przeciwdziałanie bezrobociu.

Już w pierwszej klasie uczeń naszej szkoły uczy się jak np. pisać podania o pracę, życiorysy. W klasie drugiej nabywa umiejętności rozmawiania z ewentualnym pracodawcą, prezentowania siebie jako tego, który spełnia wszelkie oczekiwania pracodawcy. W klasie trzeciej organizowane są spotkania z przedstawicielami urzędu pracy oraz przedstawicielami wyższych uczelni. W ciągu całego procesu kształcenia w CKZiU uczeń zdobywa niezbędne informacje, które pozwolą mu w późniejszym okresie dokonać właściwego wyboru uczelni lub szkoły policealnej, w której będzie chciał zdobyć zawód.

W szkole istnieje wewnątrz szkolny system doradztwa, którego celem jest:

- przygotowanie uczniów do wyboru zawodu i poruszania się po rynku pracy,
- przygotowanie uczniów do samozatrudnienia,
- pomoc i wsparcie uczniów w podejmowaniu kolejnych decyzji edukacyjnych i zawodowych.

Formami realizacji są:

- orientacja zawodowa – obejmująca wszystkie działania wychowawcze – szkoły, rodziców, innych osób oraz instytucji – mające na celu przygotowanie młodzieży do podejmowania kolejnych decyzji edukacyjno zawodowych oraz planowania kariery zawodowej.

Orientację zawodową należy traktować jako działalność wychowawczą, długofalową.

Realizacja orientacji zawodowej następuje poprzez:

- przekazywanie uczniom informacji o możliwościach kształcenia na różnych poziomach oraz etapach rozwoju zawodowego oraz możliwościach zatrudnienia po ukończeniu nauki i zdobyciu zawodu,
- kształtowanie umiejętności samopoznania i samooceny predyspozycji psychofizycznych,

- kształtowanie aktywnej postawy wobec własnej kariery zawodowej, na podstawie wskazywania roli aspiracji edukacyjnych i zawodowych w życiu jednostki oraz roli pozytywnej motywacji do dalszego kształcenia,
- poradnictwo zawodowe – obejmuje zadania związane z udzielaniem uczniom pomocy w planowaniu, tworzeniu u rozwoju kariery zawodowej, przynoszącej danej osobie satysfakcję i sukces zawodowy.

Poradnictwo ma na celu świadczenie pomocy w podejmowaniu kolejnych decyzji o wyborze szkoły, zawodu lub pracy w formie indywidualnej porady zawodowej.

Podstawą porady są:

- informacje zwrotne o osobie, której udziela się pomocy, jej zainteresowaniach, zdolnościach, cechach charakteru, temperamencie, stanie zdrowia itp.
  - informacje o możliwościach kształcenia, w zawodzie i wymaganiach stawianych kandydatom do zawodu, możliwościach zatrudnienia, przekwalifikowania itp.
- Szczegółowe informacje zawarte są w dokumencie pt. „Wewnątrzszkolny system doradztwa”, który znajduje się w bibliotece szkolnej oraz na stronie internetowej naszej szkoły. Odpowiedzialnym za realizację tego programu są: kierownik kształcenia oraz doradca zawodowy.

7. Zajęcia pozalekcyjne

Zajęcia pozalekcyjne można podzielić na dwie grupy: koła zainteresowań i zajęcia okazjonalne.

Udział w pracach kół zainteresowań jest przejawem aktywności własnej uczniów między innymi dlatego, że przynależność do nich jest dobrowolna. Koła zainteresowań są formą wzbudzania i rozwijania zainteresowań młodzieży. Jak wynika z badań naukowych, udział w kołach zainteresowań ma znaczący wpływ na poziom wiedzy i umiejętności uczniów.

W naszej szkole działają następujące koła zainteresowań:

- ✓ Forum samorządności
- ✓ Koło teatralne
- ✓ Gazetka szkolna
- ✓ Szkolne koło wolontariatu
- ✓ Koła przedmiotowe
- ✓ Zespoły muzyczne
- ✓ inne

Animatorem życia pozalekcyjnego jest Samorząd Uczniowski, realizujący zadania poprzez pracę poszczególnych sekcji, które tworzą uczniowie pragnący poświęcić swój czas dla dobra

całej społeczności szkolnej. Są organizatorami imprez szkolnych (patrz ceremoniał szkolny). Ponadto samorząd uczestniczy w imprezach i uroczystościach rocznicowych organizowanych przez szkołę.

8. Obozy integracyjne

Celem obozów integracyjnych jest budowanie więzi opartych na integracji wokół wspólnych wartości. Uczniowie mają się poznać wzajemnie, poznać swoich wychowawców, zapoznać się ze statutem szkoły, prawami i obowiązkami ucznia. Poprzez działanie wychowawców, nauczycieli prowadzących zajęcia z komunikacji interpersonalnej, mają poznać swoje mocne i słabe strony, czyli to nad czym będą pracować w ciągu pobytu w CKZiU. Poza tym organizowane są w czasie wolnym zabawy, dyskoteki, konkursy itp. Uczniowie sami decydują co chcą robić w wolnym czasie.

Członkowie samorządu, zapoznają nowych uczniów ze swoją działalnością oraz statutem.

Obozy trwają 3 dni, organizowane są we wrześniu, przez zastępcę dyrektora ds. opiekuńczo-wychowawczych lub osobę wyznaczoną przez Dyrektora Szkoły.

Opracowaniem programu zajmują się:

- Dyrekcja
- Pedagog/psycholog
- Samorząd Uczniowski wraz z opiekunem

Za realizację odpowiadają wychowawcy oraz osoby wytypowane do realizacji programu obozu.

9. Wycieczki

Wycieczki są integralną częścią procesu nauczania w szkole. Bez względu na to jaki jest to typ wycieczki podstawowy cel to dbanie o kulturalne zachowanie w każdej sytuacji, odpowiedzialność za swoje postępowanie. Działania wychowawcze w czasie trwania wycieczek, prowadzone są w oparciu o wartości humanistyczne z zapewnieniem poczucia bezpieczeństwa wszystkim członkom wycieczki.

10. Działania podstawowe skierowane do uczniów

Zadania:

- 1) **Rozpoznanie ucznia i jego środowiska**

- zapoznanie się z dokumentacją ucznia dostępną w szkole
- rozpoznanie warunków życia i nauki
- oczekiwania

2) **Zapoznanie uczniów z prawami i obowiązkami**

- statut szkoły
- szkolny program wychowawczo-profilaktyczny
- szkolny system oceniania
- przedmiotowy system oceniania
- wybrane przepisy prawa karnego i innych
- poznanie struktury organizacyjnej szkoły

3) **Sfera wychowania patriotycznego**

- poznanie historii szkoły
- poznanie sylwetki patrona szkoły
- poznanie zasad zachowania się na uroczystościach szkolnych i pozaszkolnych
- udział w uroczystościach szkolnych i pozaszkolnych
- poszanowanie symboli narodowych i szkolnych
- propagowanie wartości patriotycznych

4) **Sfera działań prozdrowotnych**

- przeciwdziałanie alkoholizmowi
- przeciwdziałanie narkomanii
- przeciwdziałanie nikotynizmowi
- przeciwdziałanie innym uzależnieniom
- udział w zajęciach promujących zdrowy tryb życia
- promowanie zdrowego stylu życia

5) **Sfera działań wychowawczych**

- cyberprzemoc
- agresja i przemoc
- eurosieroctwo
- fobia szkolna
- kultura osobista
- wulgaryzmy

- konfliktowość
- ubóstwo
- zaburzenia emocjonalne
- niedostosowanie społeczne
- obowiązkowość
- wczesne rodzicielstwo
- sytuacje kryzysowe, traumatyczno-dramatyczne, samookaleczenia i próby samobójcze
- promowanie talentów
- udział w kulturze
- promowanie właściwych postaw

6) *Sfera działań rozwijających umiejętności*

- wzmacnianie poczucia własnej wartości
- aktywizowanie uczniów do działania i podejmowania decyzji
- rozwijanie nabytych umiejętności
- rozwijanie zainteresowań uczniów
- poznanie zasad uczenia się oraz ich doskonalenie
- rozwijanie umiejętności radzenia sobie ze stresem oraz trudnościami
- rozwijanie umiejętności autodiagnozy
- rozwijanie umiejętności asertywności
- rozwijanie przedsiębiorczości
- praca z uczniem mającym trudności w nauce
- praca z uczniem zdolnym

11. Działania rozszerzające skierowane do uczniów

Tematyka zdań rozszerzających wynika z analizy przeprowadzonych działań podstawowych, które zostały zaplanowane i zrealizowane przez wychowawcę, pedagoga/psychologa lub inne osoby. W wyniku tej analizy wychowawca określa jakie zadania ze sfery podstawowej należy pogłębić w celu osiągnięcia właściwych rezultatów. W tej grupie zadań mogą również znaleźć się problemy, które określiła dyrekcja szkoły, kuratorium czy też inne organizacje zajmujące się problematyką wychowawczo-profilaktyczną.

W przypadku wystąpienia takich zadań, wychowawca dokonuje korekty tematyki godzin do dyspozycji wychowawcy wpisując nowe zagadnienie zgodnie z załącznikiem oraz informuje o tym przełożonego. Sposób dokonywania korekt określony jest zarządzeniem dyrektora szkoły.

12. Działania skierowane do nauczycieli

Efektywność pracy wychowawczo-profilaktycznej musi być uwarunkowana kilkoma czynnikami:

- dobrze przeprowadzoną diagnozą
- określeniem potrzeb i możliwości
- właściwie dobranymi i realizowanymi formami pracy z uczniem

Aby temu podołać, nauczyciel/wychowawca musi być dobrze przygotowany do realizacji zadań wychowawczo-profilaktycznych. Ich różnorodność wymaga ciągłego doskonalenia nauczycieli, dlatego też powinni oni rozwijać swoje umiejętności w celu lepszego ich realizowania.

Cele:

- doskonalenie posiadanych umiejętności, aktywizacja już zdobytych
- poprawa jakości współpracy pomiędzy nauczycielami, rodzicami i uczniami
- realizacja zadań wynikających z programu
- koordynacja pracy profilaktyczno-wychowawczej i procesu dydaktycznego
- wspólne pokonywanie problemów wychowawczych i trudności
- wymiana doświadczeń i pomysłów
- stwarzanie możliwości zapoznania się z najnowszymi osiągnięciami teorii oraz praktyki w dziedzinie profilaktyki i wychowania
- upowszechnienie nabytych doświadczeń
- systematyczne doszkąłcanie

Formy realizacji:

- 1) Samokształcanie nauczycieli
  - a) zewnętrzne: studia podyplomowe, kursy doskonalące, kursy kwalifikacyjne, warsztaty, spotkania metodyczne, konferencje i inne
  - b) wewnętrzne: uczestniczenie w konsultacjach indywidualnych i zespołowych, obserwacja, np. lekcji otwartych, obserwacje koleżeńskie, studiowanie literatury, analiza szczególnych przypadków
- 2) Wewnątrzszkolne doskonalenie nauczycieli (WDN)

Wewnątrzszkolnym doskonaleniem nauczycieli kieruje osoba wyznaczona przez dyrektora szkoły. Odpowiada za przygotowanie oraz realizację szkoleń. Szkolenia w ramach WDN mogą odbywać się w grupach lub dotyczyć wszystkich członków Rady Pedagogicznej.

Formy realizacji:

- konferencje
  - warsztaty metodyczne
  - lekcje otwarte
  - panele dyskusyjne
  - rady pedagogiczne
  - kursy doskonalące
- 3) Tematyka doskonalenia dobierana jest na podstawie sugestii nauczycieli/ wychowawców po przeprowadzonej ewaluacji zrealizowanego planu pracy profilaktyczno – wychowawczej klasy, wniosków pedagoga/psychologa i dyrekcji szkoły.

13. Działania skierowane do rodziców

Aby proces wychowawczo-profilaktyczny przebiegał prawidłowo, bardzo ważne jest angażowanie rodziców w pracę szkoły. Szkoła, oprócz informowania rodziców o postępach w nauce ich dzieci, problemach wychowawczych, powinna także wspierać w wychowaniu. Bardzo ważną rolę pełni tu upowszechnianie wiedzy pedagogicznej wśród rodziców/opiekunów jako forma współpracy szkoły ze środowiskiem rodzinnym ucznia.

Celem upowszechniania wiedzy rodziców powinno być:

- bezpośrednia i pośrednia pomoc rodzicom w ich oddziaływaniach wychowawczych
- wzbogacanie wiedzy pedagogicznej oraz kompetencji wychowawczej rodziców
- kształtowanie kultury pedagogicznej rodziców i innych osób zaangażowanych w proces wychowania

Odpowiednio przemyślany sposób upowszechniania wiedzy pedagogicznej wśród rodziców może wpłynąć na jakość wychowania i zamierzone cele.

Formy współpracy:

- zinstytucjonalizowane: rady rodziców, rady klasowe
- doraźne: zebrania ogólnoszkolne, zebrania klasowe, rozmowy indywidualne nauczyciela z rodzicem

- dni otwarte szkoły
- kontakty korespondencyjne, telefoniczne, on-line
- uroczystości i imprezy szkolne
- wizyty domowe
- spotkania upowszechniające wiedzę pedagogiczną

Tematyka:

Tematyka upowszechnianie wiedzy pedagogicznej powinna wynikać z sugestii rodziców, analizy programu profilaktyczno-wychowawczego.

Zadania, które powinny być uwzględnione:

- omawianie rozwoju psychofizycznego dziecka
- trudności i zagrożenia okresu adolescencji
- tematy dotyczące bezpieczeństwa
- zagrożenia społeczne (uzależnienia, demoralizacja)
- wzbogacanie umiejętności wychowawczych

14. Działania skierowane do ucznia zdolnego

Swoje ponadprzeciętne zdolności uczeń zdolny przejawia w szkole na kilku polach:

- a) „akademickim” tj. w uczeniu się przedmiotów szkolnych odpowiadających gałęziom wiedzy (np. potrafi wynajdywać oryginalne dowody i sposoby rozwiązań problemów),
- b) artystycznym,
- c) technicznym,
- d) sportowym i motorycznym,
- e) społecznym (wykazuje talent przywódczy lub umiejętność skutecznego rozwiązywania problemów społecznych).

O efektach tej działalności współdecydują – obok zdolności – także osobowość ucznia. Wszystkie zasoby intelektualne i materialne szkoły powinny być do dyspozycji uczniów szczególnie zdolnych. Szkoła na co dzień powinna współpracować z rodzicami uczniów zdolnych, aby wspomagać rodziców w rozwijaniu zdolności ucznia.

1) Zadania szkoły:

- a) Stwarzanie warunków do optymalnego rozwoju intelektualnego, osobowościowego i do samorealizacji ucznia zdolnego.
- b) Indywidualizowanie nauczania.

- c) Pomoc merytoryczna, udostępnianie źródeł wiedzy.
- d) Organizowanie zajęć pozalekcyjnych, kółek przedmiotowych i zainteresowań.
- e) Różnicowanie i poszerzanie programów nauczania.
- f) Tworzenie programów autorskich.
- g) Włączenie do współpracy instytucji działających na rzecz uczniów zdolnych(placówki i ośrodki specjalistyczne, ośrodki stowarzyszenia, fundacje)
- h) Wspieranie twórczego i innowacyjnego myślenia.
- i) Stosowanie profilaktyki problemów związanych z występowaniem wybitnych zdolności.
- j) Dostrzeżenie i nagradzanie osiągnięć uczniów zdolnych.

2) Zadania wychowawcy:

- a) zdiagnozowanie klasy pod względem ich zdolności, zainteresowań oraz problemów ich dotyczących,
- b) zachęcanie uczniów do czytania czasopism związanych z danymi zainteresowaniami
- c) zwiększanie wymagań, co do ścisłości i precyzji ich wypowiedzi,
- d) organizowanie konkursów w rozwiązywaniu zadań trudniejszych,
- e) samodzielne poznawanie przez ucznia zdolnego nowego materiału
- f) przekazywanie pod opiekę stałą lub doraźną uczniów słabych uczniom zdolnym,
- g) powierzanie im przewodnictwa w grupach np. wybór na gospodarza czy lidera klasy.

3) Zadania nauczyciela :

- a) Rozbudzanie wśród uczniów zainteresowania daną dziedziną.
- b) Wykrywanie i rozwijanie uzdolnień .
- c) Uczenie obszerniejszego materiału lub nawet innego albo stawianie innych celów np. udział w konkursach i olimpiadach przedmiotowych, redagowanie gazetki szkolnej , pomoc kolegom w nauce.
- d) Zapewnienie możliwości osiągnięcia sukcesu .
- e) Przygotowanie do samodzielnego pogłębiania wiedzy i szukania informacji.
- f) Kształcenie umiejętności stawiania hipotez i formułowania wniosków.
- g) Rozwijanie umiejętności argumentacji.
- h) Obserwowanie przyczyn i przewidywanie skutków.

4) Formy pracy z uczniem zdolnym:

- a) Praca indywidualna.
- b) Praca w grupach.
- c) Praca w parach.
- d) Przydzielanie uczniom zdolnym trudniejszych zadań podczas pracy grupowej lub indywidualnej.
- e) Stwarzanie uczniom zdolnym sytuacji wyboru zadań, ćwiczeń o większej skali trudności lub prac dodatkowych.

- f) Różnicowanie stopnia trudności prac domowych i prac klasowych.
- g) Stopniowe zwiększanie wymagań.
- h) Przydzielanie uczniom zdolnym specjalnych ról: asystenta, lidera itp.
- i) Organizacja konkursów i olimpiad (wewnętrznych i zewnętrznych)
- j) Wprowadzenie metody projektu.
- k) Prace dodatkowe długoterminowe, referaty, itp.
- l) Praca pozalekcyjna.

Na zajęciach pozalekcyjnych proponuje się:

- wykonywanie pomocy dydaktycznych - w formie prezentacji lub strony WWW.,
- przygotowanie przez uczniów nagrań, prezentacji multimedialnych zawierających rozszerzony materiał programowy,
- współtworzenie szkolnej strony WWW. zawierającej aktualności z życia szkoły za pomocą nowych programów i technologii .
- przygotowanie do konkursów i olimpiad poprzez poznawanie nowego, nie objętego programem materiału,
- proponowanie uczniom nowinek książkowych, ciekawych programów w Internecie, kursów metodą on-line, ciekawych adresów stron internetowych

15. Działania skierowane do ucznia mającego problemy w nauce

W praktyce szkolnej napotykamy grupę uczniów, którzy uzyskują bardzo słabe wyniki w nauce lub wręcz nie radzą sobie z niektórymi przedmiotami. Najczęściej uczuciem, które towarzyszy tym uczniom to poczucie wyobcowania i osamotnienia. Natura tych problemów bywa różna. Czasem są to problemy i trudności w uczeniu się, innym razem kłopoty rodzinne, jeszcze kiedy indziej są sytuacje jednorazowe. Nie mniej należy poświęcić im dużo uwagi, uśmiechu i serca. Jeśli się ich chwali warto to robić szczerze, z przekonania. Trzeba pokazywać im z jednej strony jak wielką pracę już wykonali, ale z drugiej należy przypominać ile pracy jeszcze przed nimi. Uczeń mający trudności w nauce powinien czuć potrzebę zmian, poprawy, chęć do pracy oraz motywację do działania.

1) Charakterystyka ucznia mającego trudności w nauce

- a) Trudności w rozumieniu i przyswajaniu materiału
- b) Brak zainteresowania przedmiotami i brak chęci poznawania
- c) Nieumiejętność kierowania własnymi procesami psychicznymi takimi jak uwaga i pamięć
- d) Bierność i rezygnacja wynikająca ze słabej aktywności myślowej
- e) Nieumiejętność pokonywania trudności intelektualnych

2) Przyczyny niepowodzeń

- a) Cechy osobowościowe

- b) Trudna sytuacja rodzinna
- c) Trudna sytuacja materialna
- d) Nieporozumienia w relacjach nauczyciel – uczeń i inne

3) Działania mające na celu identyfikację ucznia z problemami

- a) Przeprowadzanie testów w celu określenia poziomu umiejętności uczniów
- b) Obserwacja uczniów na lekcji
- c) Uzyskiwanie informacji o uczniu od wychowawcy klasy
- d) Wymiana informacji o uczniach pomiędzy nauczycielami uczącymi w danej klasie / grupie

4) Cele

- a) Indywidualizacja procesu nauczania stymulująca rozwój uczniów słabych.
- b) Rozwijanie zainteresowań i motywacji do pracy.
- c) Kształtowanie osobowości i pobudzanie wiary w siebie.

5) Formy pracy z uczniem mającym trudności w nauce :

- a) Przeprowadzanie testów diagnozujących
- b) Różnicowanie poziomu trudności zadań na lekcji i zadań domowych
- c) Dostosowanie sposobu i tempa pracy na lekcji do indywidualnych potrzeb uczniów
- d) Konsultacje przedmiotowe i zajęcia wyrównawcze
- e) Pozalekcyjna pomoc koleżeńska
- f) Zachęcanie uczniów do opracowywania materiału z podręcznika i prezentowania go na zajęciach
- g) Praca metodą projektów
- h) Praca w grupach z udziałem uczniów słabych ułatwiająca otrzymanie pozytywnych ocen
- i) Rozpoznanie sytuacji rodzinnej i materialnej ucznia
- j) Współpraca z pedagogiem szkolnym i rodzicami
- k) Upowszechnianie wiedzy pedagogicznej wśród rodziców
- l) Zachęcanie do aktywności pozalekcyjnej np. udział w uroczystościach szkolnych, wycieczkach i innych

16. Działania skierowane do uczniów mających specjalne potrzeby edukacyjne

1) Zadania i potrzeby rozwojowe młodzieży

Każdy etap w rozwoju osobniczym człowieka stawia przed nim do zrealizowania określone zadania, które określamy jako zadania rozwojowe. Takie zadania są też stawiane przed młodym pokoleniem, których pełna i prawidłowa realizacja pozwala przejść przez kolejne etapy w ich rozwoju.

Prawidłowo funkcjonujące społeczeństwo dostarcza młodzieży określone kulturowo modele życia ludzkiego, stwarza też warunki: materialne, prawne, aksjologiczne, kulturowe, które są niezbędne do ich realizowania. Gdy tak się nie dzieje, niemożność wypełniania zadań rozwojowych zgodnie z akceptowanymi standardami stają się źródłem frustracji egzystencjalnej, zakłóceń poczucia tożsamości i utraty poczucia sensu życia przez młodzież.

Według koncepcji R.J. Havighursta zadania rozwojowe okresu adolescencji to:

- a) osiągnięcie nowych i bardziej dojrzałych stosunków z rówieśnikami obu płci;
- b) opanowanie roli męskiej lub kobiecej;
- c) zaakceptowanie własnej fizyczności i nauczenie się korzystania efektywnego z możliwości własnego organizmu oraz odpowiednie się o niego troszczenie;
- d) osiągnięcie niezależności emocjonalnej od rodziców i innych dorosłych;
- e) przygotowanie się do małżeństwa i życia rodzinnego;
- f) przygotowanie się do pracy (kariery zawodowej);
- g) osiągnięcie zestawu wartości i systemu etycznego, stanowiących przewodnik postępowania, ukształtowanie własnego światopoglądu,
- h) dążenie do osiągnięcia i stopniowe osiaganie zachowań społecznie odpowiednich.

Należy również mieć na uwadze potrzeby psychiczne młodzieży – wśród nich najważniejsze:

- potrzeba bezpieczeństwa;
- potrzeba poznawcza;
- potrzeba aktywności;
- potrzeba samodzielności, wzrostu, rozwoju, osiągnięć;
- potrzeba kontaktu emocjonalnego, społecznego;
- potrzeba przynależności;
- potrzeba akceptacji, uznania, dodatniej oceny, potrzeba posiadania;
- potrzeba sensu życia.

2) Specjalne potrzeby edukacyjne

Specjalne potrzeby edukacyjne wg M. Bogdanowicz „odnoszą się do tej grupy uczniów, która nie może podołać wymaganiom powszechnie obowiązującego programu edukacyjnego. Mają oni bowiem znacznie większe trudności w uczeniu się niż ich rówieśnicy. Są w stanie kontynuować naukę, ale potrzebują pomocy pedagogicznej w formie specjalnego programu

nauczania i wychowania, specjalnych metod, dostosowanych do ich potrzeb, możliwości i ograniczeń.

Specjalne potrzeby edukacyjne, to te potrzeby, które w procesie rozwoju wynikają z niepełnosprawności dziecka lub z innych przyczyn trudności dziecka.

Rozpoznawanie i zaspokajanie specjalnych potrzeb dotyczy zatem osób z odchyleniami od normy. Odchylenia mogą odnosić się właściwości biologicznych, psychologicznych i społecznych. Mogą mieć charakter ilościowy i jakościowy, przez co wywierają mniejszy lub większy wpływ na przebieg rozwoju i wychowania człowieka. „Odchylenia ujemne powodują ograniczenia rozwoju fizycznego i psychicznego, utrudniają naukę i adaptację zawodową, zakłócają społeczne funkcjonowanie człowieka, czyniąc go osobą niepełnosprawną. Odchylenia dodatnie to szczególne uzdolnienia i talenty.”

Zaspokojenie potrzeb rozwojowych i edukacyjnych to pełny i pomyślny rozwój osobowości uczniów.

Trudności uczniów w realizacji standardów wymagań zawartych w podstawie programowej kształcenia ogólnego w poszczególnych typach szkół mogą wynikać z niepełnosprawności sensorycznej, intelektualnej, ograniczeń zdrowotnych i środowiskowych. Dodatkowo należy szczególnie uwzględnić również uczniów, którzy są szczególnie uzdolnieni i potrzebują innego typu wsparcia psychologiczno-pedagogicznego.

3) Ogólne zasady pracy z uczniem o specjalnych potrzebach edukacyjnych

W pracy z uczniem o specjalnych potrzebach edukacyjnych należy:

- a) uwzględniać aktualne potrzeby rozwojowe i możliwości psychofizyczne ucznia,
- b) rozpoznać mocne strony ucznia (predyspozycje, zainteresowania, uzdolnienia itp.) oraz obszary wymagające wsparcia – pracować nad nimi;
- c) podejmować działania integracyjne,
- d) aktywnie i wielotorowo mobilizować do pracy przez stosowanie różnorodnych form ćwiczeń,
- e) dobierać najbardziej efektywne metody, techniki i środki uczenia,
- f) rozwijać i doskonalić umiejętności społeczne – głównie w zakresie komunikowania się i radzenia sobie w sytuacjach trudnych,
- g) akceptować i tolerować ucznia, tworzyć partnerskie stosunki z dorosłymi,
- h) dążyć do wszechstronnego rozwoju ucznia celem jego dalszego, samodzielnego funkcjonowania w życiu osobistym, rodzinnym, zawodowym i społecznym po ukończeniu nauki w szkole .

17. Działania Szkolnego Ośrodka Kariery:

1) **Cele:**

- a) przygotowanie młodzieży do trafnego wyboru zawodu i dalszego kształcenia oraz opracowania indywidualnego planu kariery edukacyjnej i zawodowej
- b) przygotowanie ucznia do radzenia sobie w sytuacjach trudnych, takich jak:
  - ⇒ bezrobocie,
  - ⇒ problemy zdrowotne,
  - ⇒ adaptacja do nowych warunków pracy i mobilności zawodowej.
- c) przygotowanie ucznia do roli pracownika
- d) przygotowanie rodziców do efektywnego wspierania dzieci w podejmowaniu decyzji edukacyjnych i zawodowych
- e) pomoc nauczycielom w realizacji tematów związanych z wyborem zawodu w ramach lekcji przedmiotowych i wychowawczych
- f) wspieranie działań szkoły mających na celu optymalny rozwój edukacyjny i zawodowy uczniów

2) **Zadania:**

- a) systematyczne diagnozowanie zapotrzebowania uczniów na informacje i pomoc w planowaniu kształcenia i kariery zawodowej
- b) gromadzenie, aktualizacja i udostępnianie informacji edukacyjnych i zawodowych właściwych dla danego poziomu kształcenia
- c) wskazywanie osobom zainteresowanym (młodzieży, rodzicom, nauczycielom) źródeł dodatkowej, rzetelnej informacji na poziomie regionalnym, ogólnokrajowym, europejskim i światowym na temat rynku pracy:
  - trendów rozwojowych w świecie zawodów i zatrudnienia,
  - wykorzystania posiadanych uzdolnień i talentów w różnych obszarach świata pracy,
  - alternatywnych możliwości kształcenia dla młodzieży z problemami emocjonalnymi i niedostosowaniem społecznym,
  - programów edukacyjnych unii europejskiej,
  - porównywalności dyplomów i certyfikatów zawodowych.
- d) udzielanie indywidualnych porad edukacyjnych i zawodowych uczniom i ich rodzicom
- e) prowadzenie grupowych zajęć aktywizujących, przygotowujących uczniów do świadomego planowania kariery i podjęcia roli zawodowej
- f) kierowanie, w sprawach trudnych, do specjalistów: doradców zawodowych w poradniach psychologiczno-pedagogicznych i urzędach pracy, lekarzy itp
- g) koordynowanie działalności informacyjno – doradczej szkoły
- h) wspieranie rodziców i nauczycieli w działaniach doradczych poprzez organizowanie spotkań szkoleniowo-informacyjnych, udostępnianie im informacji i materiałów do pracy z uczniami itp.
- i) współpraca z radą pedagogiczną w zakresie:

- tworzenia i zapewnienia ciągłości działań wewnątrzszkolnego systemu doradztwa, zgodnie ze statutem szkoły,
  - realizacji zadań z zakresu przygotowania uczniów do wyboru drogi zawodowej, zawartych w programie wychowawczym szkoły
- j) współpraca z instytucjami wspierającymi wewnątrzszkolny system doradztwa: kuratoria oświaty, centra informacji i planowania kariery zawodowej, poradnie psychologiczno-pedagogiczne, powiatowe urzędy pracy, przedstawiciele organizacji zrzeszających pracodawców itp.

3) **Metody i formy pracy z uczniami:**

- a) spotkania grupowe w klasach dotyczące tematyki orientacji zawodowej i poradnictwa zawodowego – wykłady, pogadanka, ćwiczenia, studium przypadków, dyskusja
- b) przeprowadzanie testów zawodoznawczych – komputerowych oraz pisemnych – analiza tych testów – omówienie ich na indywidualnych spotkaniach z uczniami
- c) konsultacje indywidualne – poradnictwo w zakresie wyboru przedmiotów do nauki w zakresie rozszerzonym pod kątem wybranego kierunku dalszej edukacji
- d) porady indywidualne w zakresie wyboru kierunków studiów i rodzajów uczelni
- e) warsztaty zawodoznawcze prowadzone we współpracy z pup i ppp

18. Postępowanie w sytuacjach problemowych

1) **Zjawisko zagrożenia w środowisku szkolnym oraz w środowisku wpływającym na funkcjonowanie szkoły może dotyczyć następujących sfer:**

- a) **emocjonalnej** -presja, wymuszenie, szyderstwo, wyśmiewanie, celowe wprowadzanie w błąd, wywoływanie niepokoju, zastraszanie, piętnowanie, izolowanie, manipulacja, poniżanie, grożenie, szantaż, nakłanianie (do czegoś), prowokowanie, rozpowszechnianie plotek, upokarzanie, wywoływanie poczucia winy, odrzucenie, znieczulica na krzywdę innych
- b) **cielesnej** -bicie (uderzanie), znęcanie się, kopanie, szturchanie, szarpanie, plucie, zamykanie w pomieszczeniach, wrogie gesty i miny, popychanie, chowanie rzeczy, zabójstwo, samobójstwo
- c) **materialnej** -niszczenie przedmiotów należących do innych osób, niszczenie mienia szkoły, ubóstwo w rodzinie, wyłudzenie, kradzież
- d) **seksualnej** -werbalnie: nagabywanie, nakłanianie, manipulacyjna celowość żartów o tematyce seksualnej, natrętne uwagi osobiste, obraźliwe komentarze; fizycznie: eksponowanie przedmiotów lub materiałów o charakterze seksualnym, dotykanie mające charakter seksualny, gwałt, pornografia
- e) **zdrowotnej** -choroby psychiczne, nadpobudliwość psychoruchowa, cechy temperamentu, ograniczenie zdolności umysłowych, fizyczne problemy i ograniczenia zdrowotne (które są źródłem ataku ze strony sprawcy), a także wyniszczenie organizmu spowodowane przez

alkohol, narkotyki, substancje psychoaktywne, zaburzenia odżywiania;

- f) **klimatu szkoły** -duża szkoła, przepełnione klasy, brudne budynki i klasy, zaniedbana okolica, niekontrolowane miejsca, zniszczony sprzęt, brak monitoringu, niekorzystne usytuowanie, chaos, brak ochrony, brak lub nieprzestrzeganie zasad dyscypliny, niskie zaangażowanie lub kompetencje nauczycieli, niezaradny, bierny dyrektor, nieangażowanie uczniów w sprawy szkoły, traktowanie uczniów przedmiotowo, a nie podmiotowo, słaby przepływ informacji szkoła – dom – uczeń, nieszanowanie przepisów lub przesadny rygor, słabe więzi ze szkołą, brak pozytywnej tradycji szkoły
- g) **klimatu rodziny** - zdarzenia traumatyczne w rodzinie, poważna dysfunkcjonalność rodziny, błędy wychowawcze rodziców, brak zainteresowania rodziców sprawami dziecka, brak zaangażowania w życie szkoły, obojętność rodziców, brak rodzica
- h) **medialnej** -ekspozycja niepożądanych treści w środkach masowego przekazu (niereagowanie na przemoc, agresję, nieuczciwość itp.), niepożądane treści w Internecie (brutalne, eksponujące nienawiść i dyskryminację, pornografia itp.).

2) W przypadku uzyskania informacji, że uczeń, który nie ukończył 18 lat, zażywa alkohol lub inne środki w celu wprowadzania się w stan odurzenia, uprawia nierząd, bądź przejawia inne zachowania, świadczące o demoralizacji, nauczyciel powinien podjąć następujące kroki:

- a) przekazać uzyskaną informację wychowawcy klasy
- b) wychowawca lub koordynator ds. bezpieczeństwa informuje o fakcie pedagoga szkolnego i dyrektora szkoły
- c) wychowawca wzywa do szkoły rodziców (prawnych opiekunów) ucznia i przekazuje im uzyskaną informację. Przeprowadza rozmowę z rodzicami oraz uczniem (w ich obecności). W przypadku potwierdzenia prawdziwości informacji, zobowiązuje ucznia do zaniechania negatywnego postępowania, a rodziców do szczególnego nadzoru nad dzieckiem. W toku interwencji profilaktycznej może zaproponować rodzicom skierowanie dziecka do specjalistycznej placówki w celu uczestniczenia w programie terapeutycznym. (podczas spotkania może być obecny pedagog lub/i wicedyrektor ds. opiekuńczo-wychowawczych)
- d) jeżeli rodzice nie stawiają się na wezwania szkoły lub odmawiają współpracy, a z wiarygodnych źródeł napływają informacje o przejawach demoralizacji ich dziecka, dyrektor szkoły pisemnie powiadamia o zaistniałej sytuacji sąd rodzinny lub policję (specjalistę ds. nieletnich)
- e) w sytuacji, w której szkoła bezskutecznie wykorzysta wszystkie dostępne jej środki oddziaływań wychowawczych (rozmowa z rodzicami, ostrzeżenie ucznia, spotkanie z pedagogiem/psychologiem itp.), dyrektor szkoły powiadamia sąd rodzinny lub policję (Ustalenie dalszego toku postępowania leży w kompetencjach tych instytucji)
- f) Jeżeli zachowania świadczące o demoralizacji przejawia uczeń, który ukończył 18 lat, a nie jest to wówczas udział w działalności grup przestępczych czy popełnienie przestępstwa, to postępowanie nauczyciela określa regulamin szkoły.

g) w przypadku uzyskania informacji, że uczeń, który ukończył 17 lat, popełnił przestępstwo ścigane z urzędu lub brał udział w działalności grup przestępczych, zgodnie z art. 304 § 2 Kodeksu postępowania karnego, dyrektor szkoły, jako przedstawiciel instytucji, jest zobowiązany niezwłocznie zawiadomić o tym prokuratora lub policję.

3) W przypadku, gdy nauczyciel podejrzewa, że na terenie szkoły znajduje się uczeń będący pod wpływem alkoholu, narkotyków lub innych środków psychoaktywnych, powinien podjąć następujące kroki:

- a) powiadomić o swoich przypuszczeniach wychowawcę klasy
- b) odizolować ucznia od reszty klasy, ale ze względów bezpieczeństwa nie pozostawiać go samego; stworzyć warunki, w których nie będzie zagrożone jego życie ani zdrowie
- c) wezwać pielęgniarkę, która podejmuje decyzję o wezwaniu lekarza w celu stwierdzenia stanu trzeźwości lub odurzenia, ewentualnie udzielenia pomocy medycznej
- d) zawiadomić o tym fakcie dyrektora szkoły oraz rodziców/opiekunów, których zobowiązuje do niezwłocznego odebrania ucznia ze szkoły. Gdy rodzice/opiekunowie odmówią odebrania dziecka, o pozostaniu ucznia w szkole czy przewiezieniu do placówki służby zdrowia albo przekazaniu go do dyspozycji funkcjonariuszom policji ,decyduje lekarz (po ustaleniu aktualnego stanu zdrowia ucznia, w porozumieniu z dyrektorem szkoły)
- e) Dyrektor szkoły zawiadamia najbliższą jednostkę policji, gdy rodzice ucznia będącego pod wpływem alkoholu lub innych środków psychoaktywnych odmawiają przyścia do szkoły, a uczeń jest agresywny, bądź swoim zachowaniem daje powód do zgorzenia, albo zagraża życiu lub zdrowiu innych osób. W przypadku stwierdzenia stanu nietrzeźwości, policja ma możliwość przewiezienia ucznia do izby wytrzeźwień albo do policyjnych pomieszczeń dla osób zatrzymanych, na czas niezbędny do wytrzeźwienia (maksymalnie do 24 godzin). O fakcie umieszczenia zawiadamia rodziców/opiekunów oraz sąd rodzinny, jeśli uczeń nie ukończył 18 lat
- f) jeżeli powtarzają się przypadki, w których uczeń (przed ukończeniem 18 lat) znajduje się pod wpływem alkoholu, narkotyków lub innych środków psychoaktywnych na terenie szkoły, wówczas dyrektor szkoły ma obowiązek powiadomienia o tym policji (specjalisty ds. nieletnich) lub sądu rodzinnego
- g) spożywanie alkoholu na terenie szkoły przez ucznia, który ukończył 17 lat, stanowi wykroczenie z art. 43¹ ust. 1 Ustawy z 26 października 1982r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi. Należy o tym fakcie powiadomić policję. Dalszy tok postępowania leży w kompetencji tej instytucji.

4) W przypadku, gdy nauczyciel znajdzie na terenie szkoły substancję przypominającą wyglądem narkotyk lub inną substancję psychoaktywną, powinien podjąć następujące kroki:

- a) zachowując środki ostrożności, zabezpieczyć substancję przed dostępem do niej osób niepowołanych oraz ewentualnym jej zniszczeniem, do czasu przyjazdu policji, a także próbować (o ile to możliwe w zakresie działań pedagogicznych) ustalić, do kogo znaleziona substancja należy
- b) powiadomić o zaistniałym zdarzeniu dyrektora szkoły, wezwać policję
- c) po przyjeździe policji niezwłocznie przekazać zabezpieczoną substancję i informacje, dotyczące szczegółów zdarzenia.

5) W przypadku, gdy nauczyciel podejrzewa, że uczeń posiada przy sobie substancję, przypominającą narkotyk, powinien podjąć następujące kroki:

- a) w obecności innej osoby (szkolny koordynator, wychowawca klasy, pedagog, psycholog, dyrektor, itp.) ma prawo żądać, aby uczeń przekazał mu tę substancję, pokazał zawartość torby szkolnej oraz kieszeni (we własnej odzieży), ewentualnie innych przedmiotów, budzących podejrzenie co do ich związku z poszukiwaną substancją. ***Nauczyciel nie ma prawa wykonać czynności przeszukania odzieży ani torby ucznia – jest to czynność zastrzeżona wyłącznie dla policji.***
- b) o swoich spostrzeżeniach musi powiadomić dyrektora szkoły oraz rodziców/opiekunów ucznia i wezwać ich do natychmiastowego stawiennictwa.
- c) w przypadku, gdy uczeń, mimo wezwania, odmawia przekazania nauczycielowi substancji i pokazania zawartości teczki, dyrektor szkoły wzywa policję, która przeszuka odzież i przedmioty należące do ucznia, zabezpieczy znalezioną substancję i zabierze ją do ekspertyzy.
- d) Jeżeli uczeń wyda substancję dobrowolnie, nauczyciel odpowiednio ją zabezpiecza a następnie bezzwłocznie przekazuje do jednostki policji. Wcześniej próbuje ustalić, w jaki sposób i od kogo uczeń nabył substancję. Całe zdarzenie nauczyciel dokumentuje, sporządzając dokładną notatkę z zaistniałych faktów i dołącza swoje spostrzeżenia.

UWAGA:

Zgodnie z przepisami **Ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii** – w Polsce karalne jest:

- posiadanie każdej ilości środków odurzających lub substancji psychotropowych;
- wprowadzenie do obrotu środków odurzających;
- udostępnianie narkotyków innej osobie, nakłanianie, ułatwianie lub umożliwianie ich użycia;
- wytwarzanie i przetwarzanie środków odurzających.

Każde z wymienionych zachowań jest czynem karalnym w rozumieniu przepisów ustawy o postępowaniu w sprawach nieletnich, jeśli sprawcą jest uczeń, który ukończył 13 lat, a nie ukończył 17 lat.

Z przestępstwem mamy do czynienia, jeżeli któryś z wymienionych czynów popełni uczeń

po ukończeniu 17 lat. W takiej sytuacji mają zastosowanie przepisy ustawy z 6 czerwca 1997 r. - Kodeks postępowania karnego. Jeżeli przestępstwo ma miejsce na terenie szkoły, należy wezwać policję. W każdym przypadku popełnienia czynu karalnego przez ucznia, który nie ukończył 17 lat, należy zawiadomić policję lub sąd rodzinny, a w przypadku popełnienia przestępstwa przez ucznia, który ukończył 17 rok życia - prokuratora lub policję (art. 4 upn i art. 304 kpk).

6) Postępowanie wobec ucznia – sprawcy czynu karalnego lub przestępstwa:

- a) niezwłocznie powiadomić dyrektora szkoły
- b) ustalić okoliczności czynu i ewentualnych świadków zdarzenia
- c) przekazać sprawcę (o ile jest znany i przebywa na terenie szkoły) dyrektorowi szkoły lub pedagogowi szkolnemu pod opiekę
- d) powiadomić rodziców ucznia – sprawcy
- e) niezwłocznie powiadomić policję w przypadku, gdy sprawa jest poważna (rozbój, uszkodzenie ciała itp.) lub sprawca nie jest uczniem szkoły i jego tożsamość nie jest nikomu znana
- f) zabezpieczyć ewentualne dowody przestępstwa lub przedmioty pochodzące z przestępstwa i przekazać je policji (np. nóż lub jakiś przedmiot, pochodzący z kradzieży, które sprawca rozboju na terenie szkoły porzuca podczas ucieczki

7) Postępowanie nauczyciela wobec ucznia, który stał się ofiarą czynu karalnego:

- a) udzielić pierwszej pomocy (przedmedycznej) bądź zapewnić jej udzielenie przez wezwanie lekarza gdy ofiara doznała obrażeń
- b) niezwłoczne powiadomienie dyrektora szkoły
- c) powiadomienie rodziców ucznia
- d) niezwłocznie powiadomić policję, gdy istnieje konieczność profesjonalnego zabezpieczenia śladów przestępstwa, ustalenia okoliczności i ewentualnych świadków zdarzenia.

W przypadku znalezienia na terenie szkoły broni, materiałów wybuchowych, innych niebezpiecznych substancji lub przedmiotów należy zapewnić bezpieczeństwo osobom przebywającym na terenie szkoły, uniemożliwić dostęp osób postronnych do tych przedmiotów i wezwać policję – tel. **997** lub **112**. Jediną osobą upoważnioną do kontaktów z mediami jest dyrektor szkoły lub osoba przez niego wyznaczona.

8) Zachowanie pracowników szkoły wobec osób bezprawnie przebywających na terenie szkoły

- a) Pracownik, który zauważy na terenie szkoły osobę postronną, pyta ją o powód i cel wizyty, a jeżeli uzyskana informacja nie będzie przekonująca, wówczas prosi ją o opuszczenie terenu szkoły
- b) Jeżeli osoba postronna nie chce opuścić terenu szkoły, pracownik powiadamia osobę funkcyjną
- c) osoba funkcyjna wyprasza osobę niepożądaną ze szkoły, a w przypadku braku reakcji z jej strony powiadamia policję lub straż miejską. Do chwili przybycia odpowiednich służb nie odstępuje osoby postronnej
- d) O zaistniałym zdarzeniu należy powiadomić dyrektora szkoły.

Uwagi:

Dodatkowe informacje dotyczące sytuacji kryzysowych znajdują się w broszurze opracowanej w Komendzie Powiatowej Policji w Nowej Soli **pt. „Terroryzm – bądź przygotowany”**.

19. Postępowanie w sytuacji zagrożenia epidemiologicznego

I. Cel

Zapobieganie rozprzestrzenieniu się koronawirusa w CKZiU oraz określenie obowiązków i zadań pracowników w sytuacji wystąpienia zachorowania lub jego podejrzenia.

II. Zakres procedury

Procedura dotyczy sprawowania nadzoru nad uczniami oraz rozprzestrzenieniu się koronawirusa na terenie szkoły.

III. Uczestnicy postępowania –zakres odpowiedzialności

1. Rodzic (opiekun prawny):

podejmują wszelkie decyzje związane z leczeniem dziecka.

2. Nauczyciel:

- informuje o podejrzeniu zachorowania lub zachorowaniu dyrektora szkoły oraz rodziców ucznia,
- jest zobowiązany do przeprowadzenia zajęć dotyczących choroby i jej zapobiegania,
- jest zobowiązany do przestrzegania zastrzonego reżimu sanitarnego i dopilnowywania w tym zakresie uczniów.

3. Dyrektor:

- powiadamia rodziców ucznia, które wykazuje symptomy zakażenia koronawirusem lub jest podejrzenie zachorowania,
- powiadamia odpowiednie organy o podejrzeniu lub zachorowaniu.

IV. Procedura „Postępowanie w razie zachorowania lub podejrzenia ”

A. Sposób prezentacji procedur

1. Umieszczenie treści dokumentu na stronie internetowej szkoły.
2. Udostępnienie dokumentu na tablicy ogłoszeń.
3. Zapoznanie wszystkich pracowników z treścią procedur.

B. Tryb dokonywania zmian w procedurze

1. Wszelkich zmian w opracowanej procedurze może dokonać dyrektor szkoły z własnej inicjatywy lub na wniosek nauczycieli. Wnioskodawcą zmian mogą być również rodzice
2. Proponowane zmiany nie mogą być sprzeczne z prawem.

Opis procedury

I. Zapobieganie

Zadaniem nauczycieli, rodziców jest wyrobienie u uczniów określonych umiejętności i nawyków higienicznych.

II. Sposoby przeciwdziałania zarażeniom koronawirusem

1. Nauczyciel jest zobowiązany do wdrażania wiedzy i umiejętności higienicznych
  - a) przestrzeganie uczniów przed zagrożeniami dzięki organizowaniu zajęć opiekuńczych z elementami edukacyjnymi
  - b) uczenie prawidłowego mycia rąk,
  - c) utrwalania wiedzy na temat roznoszenia się chorób wirusowych i ich zapobiegania
(np. zasłanianie buzi przy kichaniu czy kaszlu),
  - d) codzienne sprawdzanie stanu zdrowia (podwyższona temperatura, kaszel)
2. Rodzic opiekun prawny zobowiązany jest informować dyrektora szkoły o zagrożeniu zakażenia koronawirusem

3. Dyrektor szkoły:

- a) pilnuje przestrzegania procedury zarażenia koronawirusem,
- b) umieszcza w widocznym miejscu plakaty z informacjami na temat koronawirusa,
- c) dba o zaopatrzenie placówki w odpowiednie środki higieniczne,

III. Postępowanie w razie zarażenia koronawirusem lub podejrzenia zarażenia – opis działań

Nauczyciel lub inny pracownik szkoły, który zauważył oznaki choroby u ucznia lub innej osoby przebywającej na terenie szkoły:

- a) niezwłocznie odizolowuje taką osobę od reszty grupy
- b) niezwłocznie powiadamia dyrektora

Jeśli nauczyciel wykonuje w tym czasie obowiązki służbowe np. nadzoruje egzaminy wzywa telefonicznie bezpośredniego przełożonego.

2. Dyrektor szkoły powiadamia rodziców ucznia, u którego zauważono oznaki choroby.

3. Rodzice są zobowiązani odebrać niezwłocznie dziecko.

4. O każdym zachorowaniu lub jego podejrzeniu dyrektor zawiadamia organ prowadzący i kuratorium oświaty a także stację sanitarno-epidemiologiczną.

5. W przypadku zauważenia u ucznia przebywającego w szkole objawów chorobowych takich jak:

- gorączka,
- kaszel,
- uporczywy katar,
- ogólne osłabienie i złe samopoczucie,

nauczyciele oraz pracownicy są zobowiązani do poinformowania o zaobserwowanym stanie dyrektora szkoły a ten rodziców, którzy z kolei mają obowiązek odebrania dziecka ze szkoły najszybciej jak to możliwe.

6. Pracownik szkoły ma prawo odesłać ucznia do domu w przypadku zauważenia objawów chorobowych wymienionych w punkcie 5.

7. W sytuacji powrotu z terenów występowania koronawirusa i zauważenia u siebie lub dziecka objawów grypopodobnych, ze szczególnym uwzględnieniem powrotu z terenów

z licznym odsetkiem występowania choroby, należy bezzwłocznie powiadomić najbliższą Stację Sanitarno-Epidemiologiczną oraz zgłosić się do oddziału zakaźnego lub oddziału obserwacyjno-zakaźnego.

8. Komunikaty publikowane na stronach Głównego Inspektoratu Sanitarnego i Ministerstwa Zdrowia są sprawdzane na bieżąco i wszelkie podejmowane kroki są zgodne z ich aktualną treścią

PROCEDURA POSTĘPOWANIA NA WYPADEK ZAKAŻENIA

KORONAWIRUSEM LUB ZACHOROWANIA NA COVID-19 PRACOWNIKA CKZiU "Elektryk"

Cel wdrażanych procedur:

1. Zwiększenie bezpieczeństwa i ochrony zdrowia dla pracowników. Minimalizowanie ryzyka zakażenia uczniów oraz innych osób z zewnątrz.
2. Ograniczenie liczby kontaktów na terenie placówki w danym przedziale czasowym, w ramach zabezpieczenia przed ryzykiem zakażenia .
3. Kompleksowe działanie dostosowane do etapu zaawansowania stanu epidemicznego.

Zapewnienie bezpieczeństwa pracownikom

1. Ustalenie zadań i procesów, które zwykle wymagają ścisłej interakcji i określenie sposobów ich modyfikacji, aby zwiększyć fizyczne odległości między pracownikami i zachować bezpieczeństwo pracy zgodnie z obowiązującymi przepisami prawa (w zakładach pracy minimum 1,5 m).
2. Podzielenie zmian pracy w celu zwiększenia bezpieczeństwa pracowników przebywających w danym momencie na terenie placówki, stosownie do możliwości.
3. Zmniejszenie liczby pracowników korzystających w tym samym czasie ze wspólnych obszarów - zachowanie dystansu społecznego min. 2 m. Wyposażenie pracowników w środki ochrony indywidualnej w tym, maski, przyłbice, rękawiczki oraz środki do dezynfekcji rąk,
a także nieprzemakalne fartuchy z długim rękawem, do użycia w razie potrzeby.
4. Zalecenia dla pracowników:
  - Przed rozpoczęciem pracy, tuż po przyjsciu do pracy obowiązkowo należy umyć ręce wodą z mydłem.

- Nosić osłonę nosa i ust, ewentualnie przyłbicę oraz rękawice ochronne podczas wykonywania obowiązków.
  - Zachować bezpieczną odległość od współpracowników (rekomendowane są 2 metry).
  - Regularnie często i dokładnie myć ręce wodą z mydłem zgodnie z instrukcją znajdującą się przy umywalce i dezynfekować osuszone dłonie środkiem na bazie alkoholu (min. 60%).
  - Podczas kaszlu i kichania zakryć usta i nos zgiętym łokciem lub chusteczką – jak najszybciej wyrzucić chusteczkę do zamkniętego kosza i umyć ręce.
  - Starać się nie dotykać dłońmi okolic twarzy, zwłaszcza ust, nosa i oczu.
  - Dołożyć wszelkich starań, aby stanowiska pracy były czyste i higieniczne, szczególnie po zakończonym dniu pracy. Należy dokonać dezynfekcji wszystkich pomieszczeń szkoły.
  - Regularnie (kilka razy w ciągu dnia) czyścić powierzchnie wspólne np. klamki drzwi wejściowych, poręcze, blaty, oparcia krzesel.
  - Unikać dojazdów do pracy środkami komunikacji publicznej, jeżeli istnieje taka możliwość.
5. Zapewnienie, w miarę możliwości, wietrzenia nieklimatyzowanych pomieszczeń.
6. Ograniczenie do niezbędnego minimum spotkań i porad wewnętrznych; spotkania powinny być przeprowadzane przy otwartych oknach z zachowaniem rekomendowanych przez służby sanitarne odległości pomiędzy osobami (minimum 2 m); preferowany kontakt telefoniczny oraz mailowy.
7. Ograniczenie korzystania przez pracowników z przestrzeni wspólnych.
8. Szczególną troskę o pracowników z grup bardziej narażonych na ryzyko epidemiczne – jeśli to możliwe nie angażowanie w bezpośredni kontakt z dziećmi.
9. Celem ograniczenia kontaktów międzyludzkich zaleca się tam gdzie jest to możliwe, wykorzystywanie do komunikacji m. in. telefonów, poczty elektronicznej itp.
10. Umieszczenie pojemników z płynem dezynfekującym na drzwiach wejściowych do szkoły.
11. Wywieszenie w pomieszczeniach sanitarnohigienicznych instrukcji dot. mycia rąk, zdejmowania i zakładania rękawiczek, zdejmowania i zakładania maseczki, a przy dozownikach z płynem do dezynfekcji – instrukcji prawidłowej dezynfekcji rąk.
12. Zapewnienie sprzętu i środków oraz monitorowanie codziennych prac porządkowych, ze szczególnym uwzględnieniem dezynfekowania powierzchni dotykowych – poręczy, klamek,

włączników światła, uchwytów, poręczy krzeseł i powierzchni płaskich, w tym blatów, należy przestrzegać wymaganego dystansu przestrzennego między personelem (minimum 2 metry).

13. Ograniczenie do minimum czasu przebywania gościa w holu wejściowym.

14. Bezwzględny zakaz przebywania w obiekcie osób postronnych.

15. Bieżące dezynfekowanie, nie rzadziej niż co godzinę, toalet, wind, klamek, poręczy, uchwytów, telefonów, klawiatury komputerów, urządzeń w pomieszczeniach socjalnych oraz innych, często dotykanych powierzchni.

16. Precyzyjne dozowanie profesjonalnych środków myjących.

17. Personel sprzątający powinien być wyposażony i przestrzegać używania jednorazowej maseczki, rękawiczek, a w razie potrzeby jednorazowego fartucha z długim rękawem..

18. Wyznaczenie i przygotowanie (m.in. wyposażonego w środki ochrony indywidualnej i płyn dezynfekujący) pomieszczenia, w którym będzie można czasowo odizolować osobę w przypadku stwierdzenia objawów chorobowych.

19. Przygotowanie i umieszczenie w określonym miejscu (łatwy dostęp) potrzebnych numerów telefonów do stacji sanitarno-epidemiologicznej, służb medycznych.

20. Poinformowanie wszystkich pracowników o procedurach bezpieczeństwa zastosowanych w związku z wirusem COVID-19 w danym obiekcie.

Procedury zapobiegawcze: podejrzenie zakażenia koronawirusem u pracownika/obsługi

1. Obowiązek zapoznania personelu odnośnie wprowadzonego protokołu związanego z wirusem COVID-19 (przekazanie najważniejszych wytycznych i obowiązków w tym zakresie).

2. Pracownicy powinni zostać poinstruowani, że w przypadku wystąpienia niepokojących objawów nie powinni przychodzić do pracy, powinni pozostać w domu i skontaktować się telefonicznie ze stacją sanitarno-epidemiologiczną, (tel. 504-192-937) oddziałem zakaźnym (tel. 683296489), a w razie pogarszania się stanu zdrowia zadzwonić pod nr 999 lub 112 i poinformować, że mogą być zakażeni koronawirusem.

3. Zaleca się bieżące śledzenie informacji Głównego Inspektora Sanitarnego i Ministra Zdrowia, dostępnych na stronach gis.gov.pl lub <https://www.gov.pl/web/koronawirus/>, a także obowiązujących przepisów prawa.

4. W przypadku wystąpienia u pracownika wykonującego swoje zadania na stanowisku pracy niepokojących objawów sugerujących zakażenie koronawirusem należy niezwłocznie odsunąć go od pracy i odesłać transportem indywidualnym do domu. Należy wstrzymać możliwość

wejścia do budynków szkoły uczniów i gości, powiadomić właściwą miejscowo powiatową stację sanitarno-epidemiologiczną i stosować się ściśle do wydawanych instrukcji i poleceń.

5. Pracownik powinien oczekiwać na transport w **wyznaczonym pomieszczeniu A**, w którym jest możliwe czasowe odizolowanie go od innych osób. Należy ustalić listę pracowników, którzy mieli kontakt z chorą osobą i odizolować ich **w pomieszczeniu B**.

6. Zaleca się ustalenie obszaru, w którym poruszał się i przebywał pracownik, przeprowadzenie rutynowego sprzątnięcia, zgodnie z procedurami zakładowymi oraz zdezynfekowanie powierzchni dotykowych (klamki, poręcze, uchwyty itp.).

7. Rekomenduje się stosowanie się do zaleceń państwowego powiatowego inspektora sanitarnego przy ustalaniu, czy należy wdrożyć dodatkowe procedury biorąc pod uwagę zaistniały przypadek.

9) Schemat ramowy postępowania w sytuacjach problemowych

10) Działania w przypadkach szczególnych

- 1) Profilaktyka
  - a) lekcje tematyczne (profilaktyka uzależnień + elementy prawne) , lekcje przeprowadzone według potrzeb i możliwości np. na lekcji biologii
  - b) spotkania klas z przedstawicielami poradni uzależnień
  - c) współpraca ze Strażą Miejską i Policją
- 2) Działania doraźne
  - a) egzekwowanie przez wszystkich istniejącego prawa szkolnego;
  - b) okresowa kontrola uczniów swoich klas na przerwach przez wychowawców poza terenem szkoły i na schodach wejściowych;
  - c) wykorzystanie monitoringu do identyfikacji palących uczniów;
  - d) praca społeczna na rzecz szkoły (za zgodą rodziców)
  - e) skierowanie do poradni uzależnień (za zgodą rodziców)

PROCEDURA POSTĘPOWANIA

1. Przepisy prawne obowiązujące w Polsce we wszystkich typach szkół.
2. Uczeń zobowiązany jest ponadto do unikania kontaktu z substancjami odurzającymi.
3. Jeżeli nauczyciel stwierdzi fakt np. palenia przez ucznia papierosów lub innych wyrobów tytoniowych, zgłasza ten fakt wychowawcy, który podejmuje dalsze działania profilaktyczno-wychowawcze
4. Jeżeli taki wypadek miał miejsce po raz pierwszy, to uczeń jest zobowiązany do przygotowania referatu na temat szkodliwości palenia i wygłoszenia go na godzinie wychowawczej
5. W przypadku powtórnego przewinienia wychowawca kieruje ucznia do pedagoga szkolnego.
6. Uczeń złapany po raz trzeci na paleniu papierosów jest kierowany do dyrektora szkoły. Do szkoły wzywani są rodzice/opiekunowie ucznia.

20.Przebieg realizacji działań wychowawczo-opiekuńczych

Planowanie pracy wychowawczo-profilaktycznej rozpoczyna się z chwilą powierzenia nauczycielowi funkcji wychowawcy zespołu klasowego. Pierwszą czynnością jest zapoznanie się dokumentacją ucznia, która została dostarczona do szkoły podczas rekrutacji, analizując je wychowawca powinien się dowiedzieć z jakiego środowiska wywodzą się jego podopieczni, jakie osiągnęli wyniki w nauce. Na tej podstawie oraz materiałów dostarczonych przez dyrekcję szkoły opracowuje scenariusz pierwszego spotkania, które odbywa się w lipcu (termin ustala dyrektor szkoły). Informacje, które zbierze zostaną wykorzystane do opracowania planu pracy. Plan pracy opracowuje się na dany etap edukacyjny. Powinien on uwzględniać założenia szkolnego programu wychowawczo-profilaktycznego, kuratorium, dyrekcji szkoły, pedagoga, psychologa, rodziców, uczniów oraz wyników ewaluacji. Opracowany plan pracy wychowawca

składa w ostatnim tygodniu kończącym semestr I wicedyrektorowi ds. opiekuńczo – wychowawczych w pierwszym semestrze wychowawcy klas pierwszych działają na podstawie jednolitego planu, który znajduje się w załączniku. Plan ten powinien pozwolić poznać młodzież na tyle, aby był właściwie dostosowany do potrzeb klasy. Plan opisujący działania w całym cyklu kształcenia opracowuje się wg schematu zamieszczonego w załączniku do SPWP. Zagadnienia podstawowe muszą być zrealizowane w całości, natomiast zadania rozszerzające mogą ulegać korektom w zależności od sytuacji problemowych, które wynikną podczas pracy z młodzieżą. Na początku drugiego semestru klasy pierwszej i na początku roku szkolnego klas starszych, wychowawca opracowuje na podstawie planu pracy, tematykę godzin do dyspozycji wychowawcy, którą przedkłada w wyznaczonym czasie wicedyrektorowi. Po zakończeniu semestru/roku szkolnego dokonuje on ewaluacji pracy wychowawczo-opiekuńczej a jej wyniki w formie elektronicznej dostarcza przełożonemu.

21. Ewaluacja działań wychowawczo-opiekuńczych

1. W procesie ewaluacji szkolnego programu wychowawczo-profilaktycznego (SPWP) udział biorą uczniowie, rodzice i nauczyciele szkoły.
2. Monitoring i ewaluację SPWP prowadzą osoby wyznaczone przez Dyrektora szkoły.
3. Na koniec roku szkolnego wychowawca klasy dokonuje ewaluacji planu pracy w sferze wychowawczo-opiekuńczej klasy opierając się o załącznik
4. Na koniec każdej klasy wychowawca oprócz ewaluacji zgodnej z załącznikiem dokonuje analizy globalnej w oparciu o ankietę dla rodziców oraz ankietę dla uczniów.
5. Wypełnione arkusze ewaluacji dostarcza drogą elektroniczną wicedyrektorowi odpowiedzialnemu za opiekę i wychowanie.
6. Wicedyrektor odpowiedzialny za opiekę i wychowanie w czasie wyznaczonym przez Dyrektora szkoły przedstawia wnioski z ewaluacji radzie pedagogicznej.
7. Wnioski z ewaluacji mogą posłużyć do dokonania korekt w planach pracy wychowawczo-opiekuńczej klasy oraz szkoły.
8. Zmiany w szkolnym programie wychowawczo-profilaktycznym zatwierdza w formie uchwały Rada Pedagogiczna.

III. PROFILAKTYKA

1. Cele profilaktyki

a) Cele ogólne

Celem działań profilaktycznych w Centrum Kształcenia Zawodowego i Ustawicznego „Elektryk” jest kształcenie umiejętności życiowych (kompetencji) radzenia sobie w sytuacjach trudnych i problemowych, które mogą mieć szkodliwy wpływ na zdrowie młodego człowieka. Profilaktyka rozumiana jest jako zapobieganie niepożądanym zjawiskom uznanym za społecznie nieakceptowane, szkodliwe, hamujące rozwój. Poprzez dostarczanie i upowszechnianie prawdziwych, rzetelnych informacji o danych zjawiskach zmierza się do prawidłowego i wszechstronnego rozwoju młodego człowieka z uwzględnieniem środowiska ucznia – rówieśniczego, rodzinnego i pozaszkolnego.

Środowisko szkolne zorientowane będzie na wzmacnianie czynników chroniących młodego człowieka oraz osłabianie, redukcję czynników ryzyka z myślą o pełnej ochronie zdrowia i życia uczniów.

Szczególną uwagę zwraca się na rozwijanie czynników chroniących, do których przede wszystkim należą:

- rozwijanie silnej więzi rodzinnej,
- rozwijanie zainteresowań nauką i szkołą,
- poszanowanie praw, norm, wartości i autorytetów,
- zachęcanie do przynależności do konstruktywnych grup społecznych,
- zapobieganie niedostatkom ekonomicznym,
- zapobieganie niepowodzeniom dydaktycznym.

b) Cele operacyjne

Mając na uwadze założenia nowoczesnej profilaktyki w Centrum Kształcenia Zawodowego i Ustawicznego „Elektryk” w Nowej Soli działania profilaktyczne mają zmierzać do wprowadzenia zmian zarówno w osobowości ucznia (zmiany wewnętrzne), jak i jego środowisku (zmiany zewnętrzne). Celem nadrzędnym profilaktyki szkolnej jest ochrona ucznia przed wszelkimi zakłóceniami jego rozwoju. Stąd zmiany mają odnosić się do następujących poziomów:

- poziom intelektualny – zwiększenie ilości wiedzy na temat możliwych zagrożeń i zjawisk, która może przyczynić się do wyboru zdrowszego stylu życia, powszechnie akceptowanego w społeczeństwie;
- poziom uwagi – koncentrowanie uwagi młodego człowieka na sprawach ważnych dla jego zdrowego i trzeźwego życia;
- poziom doświadczenia – uruchomienie znaczących, pozytywnych doświadczeń osobistych ucznia;
- poziom umiejętności – ćwiczenie umiejętności społecznych potrzebnych do konstruktywnego radzenia sobie z sobą, innymi i życiem;
- poziom postaw i wartości – wzmacnianie wartości, budowanie świadomości związku między wartościami a faktycznym zachowaniem.

Zadaniem szkolnych oddziaływań profilaktycznych będzie w szczególności:

- Kształtowanie odpowiedzialności za zdrowie swoje i najbliższego otoczenia, jak również wykształcenie zachowań sprzyjających zdrowiu i bezpieczeństwu.
- Uświadomienie uczniom, czym są uzależnienia.
- Propagowanie zdrowego stylu życia.
- Kształtowanie umiejętności interpersonalnych: współpracy, empatii, rozwiązywania konfliktów, bycia asertywnym.
- Budowanie prawidłowej samooceny każdego ucznia.
- Kształcenie umiejętności wyrażania swoich myśli i poglądów.
- Kształcenie umiejętności refleksyjnego korzystania z informacji medialnych, nowości technologiczno-cywilizacyjnych.
- Budowanie współpracy z rodzicami i pozyskiwanie ich jako sojuszników działań wychowawczych i profilaktycznych.
- Rozwijanie więzi w grupie i poczucia odpowiedzialności za nią.
- Wyposażenie uczniów, nauczycieli i rodziców w wiedzę pozwalającą dostrzegać związki między zjawiskami negatywnymi (np. alkoholizm) a innymi problemami pojawiającymi się w życiu człowieka.

Celami profilaktyki szkolnej są:

- dostarczanie rzetelnej i prawdziwej wiedzy o zagrożeniach,
- rozwijanie umiejętności psychospołecznych,
- budowanie prozdrowotnych przekonań i postaw,
- kształtowanie systemu wartości i opartego na nim sensu życia,
- aktywizacja środowiska szkolnego, rówieśniczego i rodzinnego przy współpracy z instytucjami wspierającymi pracę szkoły i rozwój młodych ludzi oraz ich rodzin.

2. Diagnoza problemów wymagająca działań profilaktycznych

Spośród wszystkich faz rozwojowych człowieka okres dojrzewania jest wyjątkowo szczególny z kilku perspektyw. Z perspektywy psychospołecznej właśnie wtedy dokonują się najważniejsze zmiany w zakresie obrazu samego siebie i społecznego odbioru jednostki. Kształtują się zupełnie nowe wzorce relacji międzyludzkich, gwałtownie wzrasta liczba nowych doświadczeń osobistych i społecznych, rozwijane są umiejętności pozwalające na kształtowanie się poczucia własnej kompetencji. Tempo oraz sposoby osiągnięcia celów rozwojowych zależą zarówno od samego młodego człowieka jak i osób, z którymi się kontaktuje. Okres dojrzewania nie jest więc biernym oczekiwaniem na dorosłość i dojrzałość, wręcz przeciwnie – młodzi ludzie są bardzo aktywni, eksperymentują z nowymi zachowaniami, poszukują nowych ról, nabywają nowych doświadczeń, a tym samym stają się innymi ludźmi o nowych prawach i obowiązkach, mającymi nowe potrzeby i oczekiwania, wypełniającymi nowe zadania. W procesie tym niezwykle ważną rolę odgrywają znaczące osoby dorosłe, a zwłaszcza rodzice i nauczyciele. (Z. Gaś 1997).

Problemy młodzieży	Potrzeby wynikające z problemów
1. Problemy okresu dojrzewania: - biologiczne, (np. zmiany w wyglądzie); - społeczne, (np. trudności w komunikacji z innymi); - psychiczne, np. „huśtawka” uczuć; - prawne, np. brak odpowiedzialności za swoje czyny.	- potrzeba samoakceptacji; - potrzeba pozytywnego obrazu własnej osoby; - potrzeba poczucia własnej wartości; - potrzeba rzetelnej informacji na temat dojrzewania; - potrzeba informacji na temat odpowiedzialności prawnej młodego człowieka.
2. Problemy zdrowotne: - niewłaściwe/zaburzone odżywianie; - choroby, np. bulimia, anoreksja, alergie, otyłość i inne; - nerwice, choroby psychiczne, depresje; - wczesna inicjacja seksualna i związane z nią wczesne macierzyństwo i ojcostwo; - niktynizm, alkoholizm, narkomania, lekomania.	- potrzeba dobrych wzorców właściwego odżywiania w rodzinie, szkole i mediach; - potrzeba uświadamiania zasadności leczenia, dbałości o dobrą kondycję psychofizyczną (metody); - potrzeba miłości i akceptacji; - potrzeba zachowań asertywnych i rzetelnej wiedzy na temat skutków przedwczesnej inicjacji seksualnej i zachowań ryzykownych; - potrzeba rzetelnej wiedzy o zagrożeniach i skutkach związanych z uzależnieniami;

	<ul style="list-style-type: none"> - potrzeba szczęścia i zadowolenia; - potrzeba zabawy i odpoczynku.
<p>3. Problemy związane z kryzysem autorytetu dorosłych:</p> <ul style="list-style-type: none"> - nieporozumienia i kłótnie w domu, - zakłócenia i kłopoty w szkole, - kwestionowanie autorytetów i wartości, - bunt wobec świata dorosłych.	<ul style="list-style-type: none"> - potrzeba autonomii i samodzielności; - potrzeba odnoszenia sukcesów w szkole; - potrzeba jasnych, konkretnych wymagań i oczekiwań rodziców/nauczycieli; - potrzeba konstruktywnych wzorców zachowań w rodzinie, szkole i mediach;
<p>4. Problemy związane z wysokim poziomem neurotyzmu (niezrównoważenia emocjonalnego):</p> <ul style="list-style-type: none"> - nieadekwatne reakcje emocjonalne; - niska odporność na sytuacje trudne (stres); - skłonność do przeżywania stanów lękowych i niepokojów; - problemy adaptacyjne w nowym środowisku.	<ul style="list-style-type: none"> - potrzeba radzenia sobie w sytuacjach trudnych; - potrzeba miłości, akceptacji, satysfakcji i zadowolenia z życia.
<p>5. Problemy natury psychicznej:</p> <ul style="list-style-type: none"> - trudności w kontaktach z rówieśnikami; - brak umiejętności prawidłowego nawiązywania i podtrzymywania kontaktów; - występowanie różnych form agresji; - poczucie presji grupy rówieśniczej, obawa przed innymi.	<ul style="list-style-type: none"> - potrzeba kontaktu z rówieśnikami; - potrzeba akceptacji w grupie rówieśniczej; - potrzeba poczucia bezpieczeństwa i własnej wartości; - potrzeba umiejętności wyrażania własnych uczuć.
<p>6. Problemy tkwiące w środowisku:</p> <ul style="list-style-type: none"> - zjawiska/wzorce patologiczne w środowisku rodzinnym i pozaszkolnym; - niedostatek ekonomiczny; - trudności adaptacyjno-integracyjne w nowym środowisku; - problemy w nauce.	<ul style="list-style-type: none"> - potrzeba bezpieczeństwa i akceptacji; - potrzeba wzorców do naśladowania – społecznie aprobowanych; - potrzeba informowania o skutkach zjawisk patologicznych; - potrzeba odnoszenia sukcesów szkolnych.

Tworzenie szkolnego programu profilaktyki zostało poprzedzone:

- rozpoznaniem problemów i potrzeb uczniów (rozmowy indywidualne, wywiady grupowe, klasowe, ankiety);

- wywiadami z rodzicami, nauczycielami, przedstawicielami instytucji zaangażowanych w pracę z młodzieżą i współpracę ze szkołą;
- analizą dokumentacji szkolnej;
- obserwacją środowiska szkolnego i pozaszkolnego uczniów.

Na podstawie dokonywanej diagnozy sytuacji opiekuńczo-wychowawczej w CKZiU „Elektryk” można wskazać na zachowania oraz zjawiska, które wśród młodzieży powtarzają się cyklicznie:

- używanie tytoniu
- spożywanie alkoholu
- sięganie po środki psychoaktywne
- problemowe korzystanie z komputera, Internetu oraz innych urządzeń komunikacyjnych
- nieumiejętność radzenia sobie w sytuacjach trudnych – stres
- zaburzenia zdrowia psychicznego
- wulgaryzmy
- eurosieroctwo
- skłonność do zachowań agresywnych

3. Profilaktyka uniwersalna- działania

Profilaktyka uniwersalna adresowana jest do grupy niskiego ryzyka, czyli do całej społeczności szkolnej. Działania podejmowane w jej ramach kierowane są do osób zdrowych i wspomagają prawidłowe procesy rozwoju fizycznego i psychicznego.

Celem tych działań jest promocja zdrowego stylu życia, opóźnienie wieku inicjacji, a przez to zapobieganie lub zmniejszenie zasięgu zachowań ryzykownych oraz rozwijanie umiejętności, które pozwalają radzić sobie z trudnymi sytuacjami życiowymi z przeżywanymi w związku z nimi emocjami. **Realizatorami działań** są: nauczyciele, wychowawcy klas, pedagog, psycholog, pielęgniarka szkolna. **Terenem działań** profilaktycznych jest szkoła.

W CKZiU „Elektryk” w ramach profilaktyki uniwersalnej realizowane są:

- a) programy/kampanie profilaktyczno-edukacyjne oraz informacyjne kierowane do całej społeczności szkolnej m.in.:
- **ARS, czyli jak dbać o miłość?** – REKOMENDOWANY, profilaktyczny program w zakresie przeciwdziałania uzależnieniu od alkoholu, tytoniu i innych środków psychoaktywnych;
  - Wojewódzki program edukacyjno-informacyjny lubuskiej Policji **„BEZPIECZNA MŁODOŚĆ”**;
  - Wojewódzki program profilaktyki raka piersi i raka szyjki macicy;
  - Krajowy program zapobiegania zakażeniom HIV i zwalczania AIDS;
  - Ogólnopolski program ograniczania zdrowotnych następstw palenia tytoniu;
  - inne zależnie od potrzeb i możliwości ucznia/szkoły/środowiska lokalnego.

b) tematyczne spotkania, pogadanki, warsztaty, zajęcia informacyjno-edukacyjne prowadzone przez wychowawców, nauczycieli, pedagoga, psychologa, pielęgniarkę szkolną, zaproszonych przedstawicieli wszelkich służb i instytucji.

Oczekiwane efekty profilaktyki uniwersalnej.

a) Uczniowie mają szeroką wiedzę o:

- Problemach uzależnień i ich skutkach,
- Związkach między odurzeniem/ upojeniem a innymi chorobami, np. AIDS,
- Niebezpieczeństwie jednoczesnego używania substancji psychoaktywnych, leków i alkoholu,
- Wpływie środków psychoaktywnych na różne formy aktywności człowieka (nauka, praca, sport),
- Skutkach prawnych, społecznych i ekonomicznych używania środków psychoaktywnych,
- Placówkach interwencyjnych dla osób zagrożonych uzależnieniem lub uzależnionych,
- Placówkach i formach pomocy dla młodzieży uzależnionej,
- Możliwościach alternatywnego spędzania czasu wolnego,
- Zdrowiu psychicznym człowieka (czynniki chroniące i czynniki ryzyka),
- Aktach prawnych regulujących życie szkoły.

b) Zmiany w postawach i zachowaniu. Uczeń:

- Posiada ukształtowane zasady moralne i rozróżnia zagrożenia, jakie człowiek napotyka w swym życiu,
- Przyjął prawidłową postawę wobec używania środków psychoaktywnych oraz wobec rówieśników, którzy po środki sięgają,
- Rozumie istotę presji rówieśników i potrafi się jej przeciwstawić,
- Nawiązuje przyjaźń z rówieśnikami,
- Ma poczucie własnej wartości i wie jak pracować nad jej podnoszeniem,
- Posiada prawidłową motywację do pokonywania trudności,
- Zna zasady dobrej komunikacji,
- Potrafi określić i nazwać pozytywne i negatywne emocje,
- Rozumie, czym jest stres i wie, jak sobie z nim radzić,
- Zna sposoby rozwiązywania konfliktów i osiągania kompromisu,
- Rozumie istotę zachowań asertywnych.

c) Aktywność alternatywna uczniów. Uczeń:

- Włącza się do realizacji programów profilaktycznych,
- Angażuje się w programy wsparcia rówieśniczego i pomocy koleżeńskiej,
- Uczestniczy w formach aktywności wykluczających używanie środków psychoaktywnych,
- Uczestniczy w życiu szkoły,
- Podejmuje działania o charakterze społecznie użytecznym.

d) Pozytywne zmiany w funkcjonowaniu szkolnym. Uczeń:

- Osiąga pozytywne wyniki w nauce,
- Uczestniczy w działaniach edukacyjnych, np.: konkursy, olimpiady, turnieje,
- Uczestniczy w zajęciach sportowych lub innych działaniach pozalekcyjnych,
- Systematycznie uczęszcza na zajęcia szkolne,
- Pomaga słabszym uczniom w nauce,
- Przestrzega postanowień statutu szkoły.

W efekcie podejmowanych działań profilaktyki uniwersalnej:

- mają rzetelną i prawdziwą wiedzę na temat rodzajów i skutków zachowań ryzykownych;
- potrafią samodzielnie dokonywać racjonalnych wyborów;
- rozwijają ważne umiejętności psychospołeczne - nawiązywania kontaktów, radzenia sobie ze stresem, rozwiązywania konfliktów, asertywności;
- otrzymują pomoc w zaspokajaniu potrzeb psychologicznych - sukcesu, przynależności, bycia potrzebnym i akceptowanym, osiąganiu satysfakcji życiowej przez ułatwianie angażowania się w działalność akceptowaną społecznie na terenie szkoły i poza nią - artystyczną, sportową i społeczną np. koła zainteresowań, wolontariat, projekty szkolne itp.

4. Profilaktyka selektywna – działania

Profilaktyka selektywna adresowana jest do grupy zwiększonego ryzyka, do osób przejawiających pierwsze objawy dysfunkcji (zaburzeń), po inicjacji alkoholowej, narkotykowej – np. uczniowie eksperymentujący ze środkami odurzającymi, młodzież po próbach samobójczych, uczniowie „weekendowo” pijący alkohol, mający kontakt z grupami przestępczymi –będących w konflikcie z prawem.

Celem oddziaływań profilaktycznych na tym poziomie jest ograniczenie głębokości i czasu trwania dysfunkcji oraz tworzenie warunków, które umożliwią wycofanie się z zachowań ryzykownych.

Ta grupa młodzieży powinna być objęta zajęciami rozwijającymi kompetencje emocjonalno-społeczne, poradnictwem rodzinnym, zawodowym, pomocą w pokonywaniu problemów rodzinnych, osobistych, szkolnych w ścisłej współpracy z rodzicami/opiekunami oraz instytucjami wspierającymi szkołę w powyższym zakresie – m.in. poradnią psychologiczno-pedagogiczną.

Realizatorami działań są socjoterapeuci, psycholog szkolny, pedagog szkolny, terapeuci, doradcy rodzinni. **Terenem działań** - szkoła, poradnie psychologiczno – pedagogiczne, placówki służby zdrowia, kluby, świetlice o charakterze socjoterapeutycznym, poradnie rodzinne itp.

W CKZiU „Elektryk” w ramach profilaktyki selektywnej :

- udziela się porad dla uczniów, rodziców i nauczycieli (wychowawcy, pedagog/psycholog szkolny);

- prowadzi się działania interwencyjne oraz umożliwia udział w REKOMENDOWANYM projekcie wczesnej interwencji „FreD goes net” – Stowarzyszenie Relacja Nowa Sól;
- umożliwia młodzieży udział w zajęciach tematycznych ze specjalistami terapii uzależnień, psychologami, przedstawicielami szeregu instytucji publicznych – kuratorzy, policjanci, sędziowie, prokuratorzy,
- współpracuje się z Poradnią Psychologiczno-Pedagogiczną, Poradnią Zdrowia Psychicznego, Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie, Sądem Rejonowym, Policją, Pełnomocnikiem ds. Rozwiązywania Problemów Alkoholowych i Narkomanii, Lubuskim Ośrodkiem Profilaktyki i Terapii „LOPiT”, Poradniami Młodzieżowymi, Ośrodkami Pomocy Społecznej i in. zależnie od potrzeb;
- współpracuje ze stowarzyszeniami i innymi instytucjami o charakterze społecznie użytecznym np. Polski Czerwony Krzyż, Caritas.
- oferuje się młodzieży możliwość alternatywnego spędzania czasu (zajęcia sportowe, artystyczne, wolontariat, koła zainteresowań, projekty szkolne).

W efekcie podejmowanych działań profilaktycznych uczniowie:

- ograniczają lub wycofują się z podejmowanych przez siebie zachowań ryzykownych;
- mają większy poziom świadomości i wiedzy na temat skutków zachowań ryzykownych
- u najbliższej rodziny wzrasta poziom świadomości i wiedzy na temat skutków zachowań ryzykownych

5. Profilaktyka wskazująca - działania

Profilaktyka wskazująca adresowana jest do grupy wysokiego ryzyka czyli osób u których rozwinięte są symptomy choroby (zaburzenia) np. uzależnionych od narkotyków. Działania na tym etapie mają na celu zablokowanie pogłębiania się procesu chorobowego i degradacji społecznej oraz umożliwienie powrotu do normalnego życia w społeczeństwie. Są to działania psychoterapeutyczne zorientowane na kryzys. **Realizatorzy** programów to specjaliści – terapeuci, lekarze, psychoterapeuci, psychiatry, psychologowie, specjaliści z zakresu terapii uzależnień, resocjalizacji.

Miejsce realizacji: placówki specjalistyczne (poradnie zdrowia psychicznego, uzależnień i współuzależnień, placówki leczenia zamkniętego, placówki resocjalizacyjne i wychowawcze, zakłady karne itp.). Działania na tym poziomie wymagają współpracy i zaangażowania przedstawicieli służb społecznych oraz najbliższej rodziny/osób znaczących w życiu młodego człowieka.

W CKZiU „Elektryk” młodzież z grupy wysokiego ryzyka oraz ich rodzice mogą liczyć na pomoc o charakterze terapeutyczno-resocjalizacyjnym poprzez ścisłą współpracę z wyżej wspomnianymi służbami.

6. Działania profilaktyczne skierowane do rodziców:

Działania profilaktyczne ukierunkowane na rodziców wynikają z wcześniej rozeznaczonych potrzeb i możliwości szkoły. Do najważniejszych zadań należą:

- informowanie rodziców o pracach szkoły;
- informowanie rodziców o funkcjonowaniu dziecka w szkole;
- współpraca dotycząca wszelkich aspektów życia szkolnego;
- upowszechnianie wiedzy pedagogicznej wśród rodziców.

Upowszechnianie wiedzy pedagogicznej rodziców jako działanie profilaktyczno-edukacyjne ma na celu rozwijanie umiejętności rodzicielskich w zakresie radzenia sobie w sytuacjach trudnych oraz poznawania zachowań ryzykownych młodzieży (czynników chroniących i czynników ryzyka).

W CKZiU „Elektryk” główne formy działań skierowanych do rodziców to:

a) spotkania tematyczne połączone z konsultacjami indywidualnymi np.:

- „Rozwiązywanie problemów wychowawczych”
- „Profilaktyka uzależnień”
- „Współpraca rodziców ze szkołą w procesie wychowawczym”
- „Mediacje w sytuacjach konfliktowych pomiędzy rodzicami i szkołą”
- „Komunikacja – skuteczne porozumiewanie się”

b) pomoc w kierowaniu do konsultacji ze specjalistami zależnie od sytuacji i wyrażanych potrzeb ucznia/rodzica/opiekuna,

c) oferowanie szkoleń, warsztatów tematycznych – wg potrzeb i możliwości,

d) poradnictwo dotyczące wszelkich aspektów dorastania młodego człowieka i związanych z nim zagrożeń oraz sposobów radzenia w sytuacjach trudnych,

e) dystrybucja materiałów profilaktyczno-edukacyjnych.

7. Działania skierowane do wychowawców/nauczycieli

Działania skierowane do wychowawców i nauczycieli dotyczą głównie:

- propagowania tematycznych kursów, szkoleń, warsztatów oraz konferencji;
- organizowania wewnątrzszkolnego doskonalenia zawodowego;
- propagowania i dystrybucji literatury dotyczącej profilaktyki zachowań ryzykownych;
- doskonalenia umiejętności społecznych w pracy z młodzieżą;
- zachęcania do ciągłego poszerzania i aktualizowania wiedzy na temat zachowań ryzykownych młodzieży.

8. Przebieg realizacji działań profilaktycznych

Wszelkie działania profilaktyczne realizowane są na bieżąco w ciągu całego roku szkolnego z udziałem dyrekcji szkoły, wychowawców, nauczycieli, pedagoga/psychologa szkolnego,

doradcy zawodowego, pielęgniarki szkolnej, pozostałych pracowników szkoły przy współpracy z przedstawicielami instytucji i stowarzyszeń wspierających pracę szkoły oraz działających na rzecz dzieci i młodzieży.

Szkolny program profilaktyki realizowany jest podczas:

- zajęć przedmiotowych;
- godzin do dyspozycji wychowawcy klasy;
- zajęć z pedagogiem/psychologiem szkolnym, doradcą zawodowym;
- zajęć i spotkań prowadzonych przez specjalistów-psychologów, specjalistów terapii uzależnień, terapeutów itp.
- zajęć z udziałem przedstawicieli służb np. Policji, Straży Pożarnej, ratownictwa medycznego, Sądu itp.;
- zajęć pozalekcyjnych oferowanych przez szkołę;
- programów/konkursów/projektów/akcji;
- wycieczek szkolnych.

Dyrektor szkoły:

- koordynuje i monitoruje przebieg realizacji planu profilaktyczno-wychowawczego szkoły,
- wspiera finansowo i realizuje działania profilaktyczne,
- włącza rodziców do współpracy w tworzeniu i realizacji szkolnych programów: wychowawczego i profilaktyki,
- zachęca młodzież do udziału w działaniach profilaktycznych,
- umacnia pozytywne relacje interpersonalne w szkole oraz zachęca nauczycieli do ciągłego doskonalenia zawodowego.

Do zadań pedagoga/psychologa szkolnego należy w szczególności:

- diagnozowanie sytuacji wychowawczej w szkole,
- udzielanie pomocy psychologiczno-pedagogicznej,
- podejmowanie działań z zakresu profilaktyki uzależnień i innych problemów dzieci i młodzieży,
- minimalizowanie skutków zaburzeń rozwojowych, zapobieganie zaburzeniom zachowania oraz inicjowanie różnych form pomocy w środowisku szkolnym i pozaszkolnym uczniów;
- inicjowanie i podejmowanie działań mediacyjnych i interwencyjnych w sytuacjach kryzysowych;
- pomoc rodzicom i nauczycielom w rozpoznawaniu i rozwijaniu indywidualnych możliwości, predyspozycji i uzdolnień uczniów;
- wspieranie nauczycieli, wychowawców w udzielaniu pomocy psychologiczno-pedagogicznej.

Do zadań wychowawcy klasy należy głównie planowanie i koordynowanie udzielania uczniowi pomocy psychologiczno-pedagogicznej, natomiast dodatkowo przy udziale pozostałych nauczycieli:

- realizacja programu profilaktyki;
- współpraca z pedagogiem/psychologiem szkolnym w działaniach profilaktycznych;

- promocja zdrowego stylu życia i wartościowych form spędzania czasu wolnego;
- ciągłe doskonalenie umiejętności wychowawczych;
- stała współpraca z rodzicami uczniów;
- bieżące aktualizowanie i poszerzanie wiedzy na temat zachowań ryzykownych młodzieży.

Obowiązki rodziców:

- mają stały kontakt ze szkołą i szeroko pojmowanym środowiskiem swojego dziecka;
- aktywnie współpracują ze szkołą, dzieląc odpowiedzialność za podejmowane wspólnie oddziaływania wychowawczo-profilaktyczne i opiekuńcze;
- poszerzają wiedzę na temat potrzeb rozwojowych swoich dzieci, zagrożeń i najczęściej podejmowanych zachowań ryzykownych oraz sposobów przeciwdziałania i zapobiegania;
- stanowią wzór osobowy dla swojego dziecka;
- dbają o dobry kontakt z dzieckiem;
- służą własnym doświadczeniem i umiejętnościami.

9. Działania skierowane do uczniów w ramach pomocy psychologiczno-pedagogicznej

1. W CKZiU „Elektryk” uczniom i słuchaczom o specjalnych potrzebach edukacyjnych udziela się pomocy psychologiczno-pedagogicznej, która polega na rozpoznawaniu i zaspokajaniu indywidualnych potrzeb rozwojowych i edukacyjnych ucznia oraz rozpoznawaniu indywidualnych możliwości psychofizycznych ucznia, wynikających w szczególności:

- 1) z niepełnosprawności;
- 2) z niedostosowania społecznego;
- 3) z zagrożenia niedostosowaniem społecznym;
- 4) z zaburzeń zachowania lub emocji;
- 5) ze szczególnych uzdolnień;
- 6) ze specyficznych trudności w uczeniu się;
- 7) z zaburzeń komunikacji językowej;
- 8) z choroby przewlekłej;
- 9) z sytuacji kryzysowych lub traumatycznych;
- 10) z niepowodzeń edukacyjnych;
- 11) z zaniedbań środowiskowych związanych z sytuacją bytową ucznia i jego rodziny, sposobem spędzania czasu wolnego i kontaktami środowiskowymi;
- 12) z trudności adaptacyjnych związanych z różnicami kulturowymi lub ze zmianą środowiska edukacyjnego, w tym związanych z wcześniejszym kształceniem za granicą.

2. Pomoc organizowana jest i udzielana we współpracy z:

- rodzicami uczniów,
- poradniami psychologiczno-pedagogicznymi, w tym poradniami specjalistycznymi;
- placówkami doskonalenia nauczycieli;
- innymi szkołami i placówkami;

- organizacjami pozarządowymi oraz innymi instytucjami działającymi na rzecz rodziny, dzieci i młodzieży.

3. Pomoc psychologiczno-pedagogiczna w szkole jest udzielana z inicjatywy:

- 1) ucznia;
- 2) rodziców ucznia;
- 3) dyrektora szkoły;
- 4) nauczyciel, wychowawcy lub specjalisty, prowadzących zajęcia z uczniem;
- 5) pielęgniarki;
- 6) poradni;
- 7) asystenta edukacji romskiej;
- 8) pomocy nauczyciela;
- 9) asystenta nauczyciela lub asystenta wychowawcy świetlicy;
- 10) pracownika socjalnego;
- 11) asystenta rodziny;
- 12) kuratora sądowego;
- 13) organizacji pozarządowej lub innej instytucji lub podmiotu działających na rzecz rodziny, dzieci i młodzieży.

4. Pomoc jest udzielana w trakcie bieżącej pracy z uczniem oraz w formie:

- zajęć rozwijających uzdolnienia;
- zajęć rozwijających umiejętności uczenia się;
- zajęć dydaktyczno-wyrównawczych;
- zajęć specjalistycznych w tym korekcyjno-kompensacyjnych, logopedycznych i rozwijających kompetencje emocjonalno-społeczne oraz innych zajęć o charakterze terapeutycznym;
- zajęć związanych z wyborem kierunku kształcenia i zawodu;
- zindywidualizowanej ścieżki kształcenia;
- porad i konsultacji;
- warsztatów.

5. W szkole dla dorosłych pomoc psychologiczno-pedagogiczna udzielana jest w trakcie bieżącej pracy ze słuchaczem oraz przez zintegrowane działania nauczycieli i specjalistów, a także w formie:

- zajęć związanych z wyborem kierunku kształcenia i zawodu;
- porad i konsultacji;
- warsztatów i szkoleń.

6. Porady, konsultacje, warsztaty i szkolenia prowadzą nauczyciele, wychowawcy i specjaliści (psycholodzy, pedagodzy, logopedzi, doradcy zawodowi i terapeuci pedagogiczni).

W przypadku stwierdzenia, że uczeń ze względu na potrzeby rozwojowe lub edukacyjne oraz możliwości psychofizyczne wymaga objęcia pomocą psychologiczno-pedagogiczną odpowiednio nauczyciel lub specjalista niezwłocznie udzielają uczniowi tej pomocy w trakcie

bieżącej pracy z uczniem i informują o tym wychowawcę klasy. Wychowawca klasy informuje innych nauczycieli lub specjalistów o potrzebie objęcia ucznia pomocą psychologiczno-pedagogiczną w trakcie ich bieżącej pracy z uczniem – jeżeli stwierdzi taką potrzebę-planuje i koordynuje udzielanie tej pomocy.

7. Wychowawca klasy planując udzielanie uczniowi pomocy psychologiczno-pedagogicznej, współpracuje z rodzicami ucznia lub pełnoletnim uczniem oraz – w zależności od potrzeb- z innymi nauczycielami, specjalistami, prowadzącymi zajęcia z uczniem, poradnią lub innymi osobami.

8. Pomoc psychologiczno-pedagogiczna udzielana uczniowi w szkole polega na rozpoznawaniu i zaspokajaniu indywidualnych potrzeb rozwojowych i edukacyjnych ucznia oraz rozpoznawaniu indywidualnych możliwości psychofizycznych ucznia i czynników środowiskowych wpływających na jego funkcjonowanie w szkole, w celu wspierania potencjału rozwojowego ucznia i stwarzania warunków do jego aktywnego i pełnego uczestnictwa w życiu szkoły oraz w środowisku społecznym.

Powyższe zalecenia stosuje się odpowiednio do uczniów posiadających orzeczenie o potrzebie indywidualnego nauczania lub opinię poradni, z tym, że przy planowaniu udzielania uczniom pomocy psychologiczno-pedagogicznej uwzględnia się zalecenia zawarte w orzeczeniach lub opiniach.

9. W przypadku ucznia posiadającego orzeczenie o potrzebie kształcenia specjalnego planowanie i koordynowanie udzielania pomocy psychologiczno-pedagogicznej w szkole jest zadaniem zespołu (wychowawca, nauczyciele uczący, specjaliści). Formy i okres udzielania uczniowi z orzeczeniem o potrzebie kształcenia specjalnego pomocy psychologiczno-pedagogicznej oraz wymiar godzin są uwzględnione w indywidualnym programie edukacyjno-terapeutycznym, specjalnie opracowanym dla ucznia.

(Szczegółowe zasady udzielania pomocy psychologiczno-pedagogicznej w szkole określa Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 9 sierpnia 2017r. w sprawie zasad organizacji i udzielania pomocy psychologiczno-pedagogicznej w publicznych przedszkolach, szkołach i placówkach – DZ.U. 2017 poz. 1591 ze zm.)

10.Ewaluacja działań profilaktycznych (SPWP)

Celem ewaluacji szkolnego programu profilaktyki jest podniesienie efektywności pracy szkoły w przypadku występowania zachowań ryzykownych, zagrażających prawidłowemu rozwojowi psychofizycznemu młodych ludzi.

Oceny efektów realizacji Szkolnego Programu Profilaktyki, obok bieżącego monitorowania oraz samooceny przeprowadzanej przez zainteresowane podmioty, dokonuje się w trakcie posiedzeń Rady Pedagogicznej.

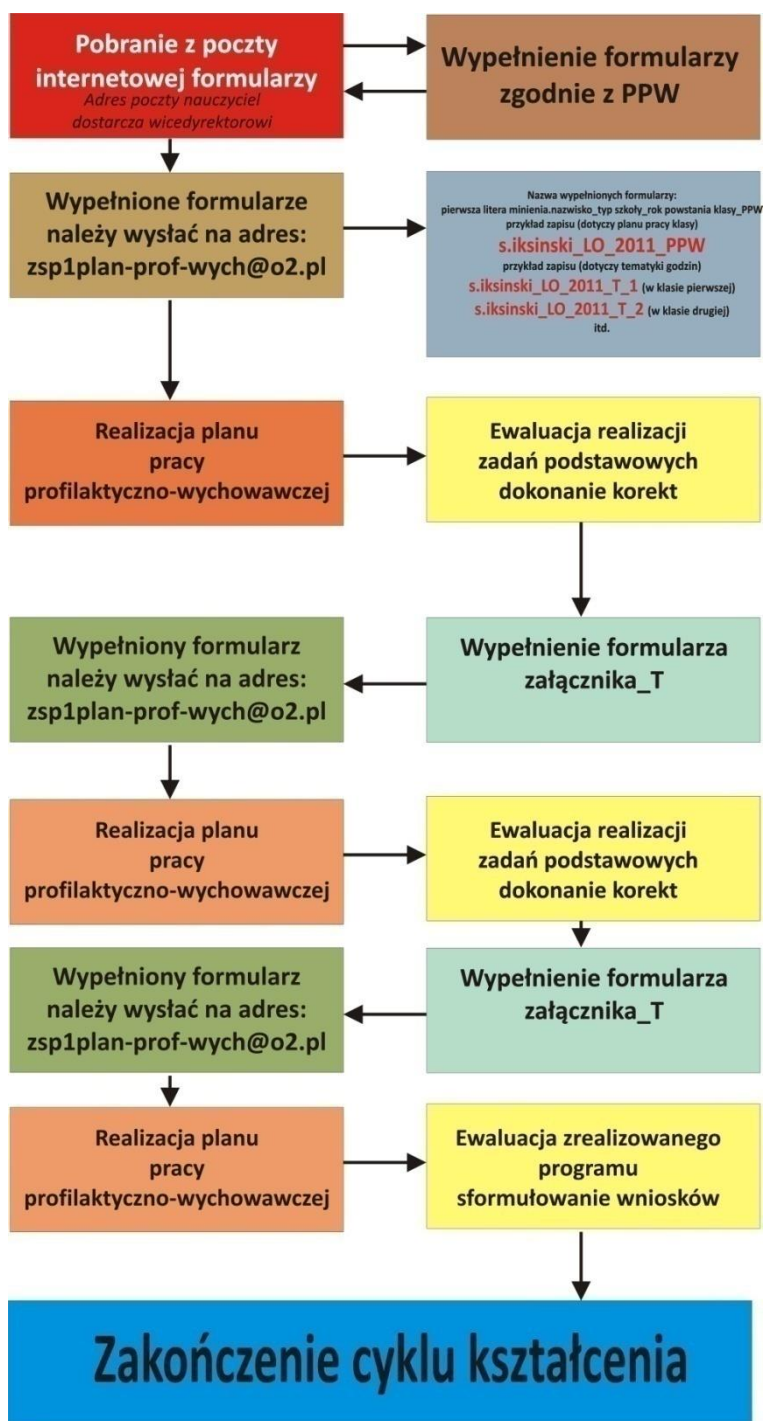
Podstawą do formułowania ocen będą narzędzia stosowane w ramach wewnątrz - szkolnego mierzenia jakości pracy szkoły, czyli sprawozdania, analizy, dane statystyczne, obserwacje,

hospitacje, zapisy w dokumentacji, badania ankietowe, opinie, wnioski, zgłoszone innowacje i projekty działań, programy, scenariusze, wykresy.

ZAŁĄCZNIKI:

- 1. Schemat ramowy obiegu dokumentacji dotyczącej planu pracy**

2. Plan Pracy wychowawczo-profilaktycznej - klasy pierwsza (semestr I)

Cele:

Cele główny: jest "wszechstronny rozwój osobowy" uczniów.

Cele operacyjne: *Wiedzą, że szkoła jest środowiskiem wszechstronnego rozwoju osobowego (w wymiarze intelektualnym, psychicznym, społecznym, zdrowotnym, estetycznym, moralnym, duchowym). Potrafią na drodze rzetelnej pracy, osiągać cele życiowe i realizować wartości ważne dla odnalezienia własnego miejsca w świecie. Mają pragnienie kierowania się w życiu szacunkiem dla dobra wspólnego jako podstawy życia społecznego oraz są przygotowani do życia w rodzinie, w społeczności lokalnej i w państwie w duchu dziedzictwa kulturowego i postaw patriotycznych. Znają wartości etyczne, dokonują wedle nich wyborów życiowych oraz doskonalą się w ich kształtowaniu. Poprzez kształtowanie w sobie postawy dialogu, umiejętności słuchania innych i rozumienia ich poglądów; potrafią współdziałać i współtworzyć wspólnotę ludzi i obywateli. Uczniowie i rodzice znają możliwe zagrożenia i ich skutkach. Uczniowie znają rodzaje uzależnień oraz stosują metody chroniące ich przed nimi. Uczniowie promują zdrowy tryb życia. Uczniowie znają i stosują system wartości i pozytywnych wzorców zachowań. Uczniowie umiejętnie wybierają właściwe rozwiązania przy podejmowaniu decyzji, rozwiązywaniu problemów i dokonywaniu życiowych wyborów. Uczniowie doskonalą umiejętności asertywnego myślenia. Rodzice wiedzą, że w procesie wychowania zawsze mogą liczyć na wsparcie ze strony szkoły. Uczniowie posiadają i stosują umiejętności komunikowania się w grupie rówieśniczej. Rodzice i nauczyciele potrafią rozpoznać zagrożenia dotyczące ich podopiecznych i zastosować odpowiednie metody w walce z nimi. Uczniowie potrafią radzić sobie ze stresem*

Zagadnienia podstawowe	Klasa1 semestr I	<p>1. Rozpoznanie ucznia i jego środowiska zapoznanie się z dokumentacją ucznia dostępną w szkole rozpoznanie warunków życia i nauki oczekiwania</p> <p>2. Zapoznanie uczniów z prawami i obowiązkami statut szkoły szkolny program profilaktyczno-wychowawczy szkolny system oceniania przedmiotowy system oceniania wybrane przepisy prawa karnego poznanie struktury organizacyjnej szkoły</p> <p>3. Sfera wychowania patriotycznego poznanie historii szkoły poznanie sylwetki patrona szkoły poznanie zasad zachowania się na uroczystościach szkolnych i pozaszkolnych udział w uroczystościach szkolnych i pozaszkolnych poszanowanie symboli narodowych i szkolnych propagowanie wartości patriotycznych</p> <p>Sfera działań rozwijających umiejętności wzmacnianie poczucia własnej wartości aktywizowanie uczniów do działania i podejmowania decyzji</p>	<p><i>analiza dokumentów</i> <i>Ankieta</i> <i>Pogadanka</i> <i>Prezentacja multimedialna</i></p>	Formy realizacji
		Metody wiodące	<p><i>Metody wychowawca dobiera samodzielnie</i></p>	
Data:		Podpis wychowawcy:	Data i podpis wicedyrektora	

Obowiązkowa tematyka godzin do dyspozycji wychowawcy w klasie pierwszej

1. Co każdy uczeń wiedzieć powinien (zajęcia prowadzone przez wychowawcę oraz przedstawiciela dyrekcji na podstawie scenariusza)
2. „Nieznajomość prawa szkodzi” cz.1 – zapoznanie ze Statutem szkoły, SSO, Szkolnym Programem Wychowawczo-Profilaktycznym
3. Integracja zespołu klasowego

4. Badania oczekiwań uczniów – ankieta
5. Poszanowanie symboli narodowych, szkolnych, zasady zachowania się na uroczystościach
6. Poznanie historii szkoły oraz sylwetki patrona szkoły
7. Wybór samorządu klasowego
8. "Nieznajomość prawa szkodzi" cz.2 – wybrane przepisy prawa – ustawy o postępowaniu w sprawach nieletnich/rodzinnego
9. Analiza własnych działań

3. Tematyka godzin do dyspozycji wychowawcy (we współpracy z pedagogiem/psychologiem szkolnym)

Klasy	Obszar: wychowanie i profilaktyka
Pierwsze	<ul style="list-style-type: none"> - Ochrona i wzmacnianie zdrowia psychicznego młodzieży; - Wsparcie edukacji informatycznej i medialnej, w szczególności kształtowanie krytycznego podejścia do treści publikowanych w Internecie i mediach społecznościowych; - komunikacja i relacje interpersonalne w klasie (zajęcia z psychologiem szkolnym); - odpowiedzialność prawna nieletnich; - warsztaty profilaktyczno-edukacyjne z zakresu zagrożeń związanych z zażywaniem substancji psychoaktywnych, w tym NSP tzw. dopalaczy oraz uzależnień behawioralnych(2godz./oddział Stowarzyszenie Relacja Nowa Sól, ul. Kościuszki 24E); - profilaktyka antytytoniowa „Światowy Dzień Rzucania Palenia Tytoniu” (XI); <p>(Na miarę możliwości – udział w wojewódzkim programie edukacyjno-informacyjnym pn. BEZPIECZNA MŁODOŚĆ realizowanym przez policję lubuską – KPP Nowa Sól)</p>
Drugie	<ul style="list-style-type: none"> - Ochrona i wzmacnianie zdrowia psychicznego młodzieży; - Wsparcie edukacji informatycznej i medialnej, w szczególności kształtowanie krytycznego podejścia do treści publikowanych w Internecie i mediach społecznościowych; - komunikacja i relacje interpersonalne w klasie; - warsztaty profilaktyczno-edukacyjne z zakresu zagrożeń związanych z zażywaniem substancji psychoaktywnych, w tym NSP tzw. dopalaczy oraz uzależnień behawioralnych (2godz./oddział – Stowarzyszenie Relacja Nowa Sól, ul. Kościuszki 24E); - profilaktyka antytytoniowa „Światowy Dzień Rzucania Palenia Tytoniu” (XI), <p>(Na miarę możliwości – udział w wojewódzkim programie edukacyjno-informacyjnym pn. BEZPIECZNA MŁODOŚĆ realizowanym przez policję lubuską – KPP Nowa Sól)</p>

Trzecie	<ul style="list-style-type: none"> - Ochrona i wzmacnianie zdrowia psychicznego młodzieży; - Wsparcie edukacji informatycznej i medialnej, w szczególności kształtowanie krytycznego podejścia do treści publikowanych w Internecie i mediach społecznościowych; - komunikacja i relacje interpersonalne w klasie; - profilaktyka antytytoniowa „Światowy Dzień Rzucania Palenia Tytoniu” (XI), <p>(Na miarę możliwości – udział w wojewódzkim programie edukacyjno-informacyjnym pn. BEZPIECZNA MŁODOŚĆ realizowanym przez policję lubuską – KPP Nowa Sól)</p>
Czwarte	<ul style="list-style-type: none"> - Ochrona i wzmacnianie zdrowia psychicznego młodzieży; - Wsparcie edukacji informatycznej i medialnej, w szczególności kształtowanie krytycznego podejścia do treści publikowanych w Internecie i mediach społecznościowych; - komunikacja i relacje interpersonalne w klasie; - profilaktyka antytytoniowa „Światowy Dzień Rzucania Palenia Tytoniu” (XI), <p>(Na miarę możliwości – udział w wojewódzkim programie edukacyjno-informacyjnym pn. BEZPIECZNA MŁODOŚĆ realizowanym przez policję lubuską – KPP Nowa Sól)</p>
Wszystkie klasy	<ul style="list-style-type: none"> - tematy do realizacji określone przez dyrekcję szkoły: "kultura na co dzień" - dotyczy zachowania uczniów na terenie szkoły i poza nią; bezpieczne spędzanie czasu wolnego; wychowanie patriotyczne; zasady zachowania podczas imprez szkolnych - tematy określone przez Ministerstwo Edukacji Narodowej: Szczepienia - akcja informacyjna. Wychowanie do wrażliwości na prawdę i dobro. Kształtowanie właściwych postaw szlachetności, zaangażowania społecznego i dbałości o zdrowie, Wzmocnienie edukacji ekologicznej w szkołach. Rozwijanie postawy odpowiedzialności za środowisko naturalne

	CENRTUM KSZTAŁCENIA ZAWODOWEGO i USTAWICZNEGO „ELEKTRYK” w Nowej Soli	Data wydania: 31.08.2022
	Program wychowawczo-profilaktyczny	

4. Schemat ramowy planu pracy wychowawczo-profilaktycznego klasy

	Centrum Kształcenia Zawodowego i Ustawicznego „ELEKTRYK” w Nowej Soli		Data wydania:
	PLAN PRACY wychowawczo-profilaktycznej		
Nr ewidencyjny	Nazwisko imię wychowawcy	Klasa	Obowiązuje do: do:
cele			
Opis realizowanych zadań wychowawczych			
Opis realizowanych zadań profilaktycznych			
Planowane efekty			
Tematyka godzin wychowawczych			
Data:	Podpis wychowawcy	Data:	Podpis wicedyrektora

Objaśnienie:

1. Plan pracy wychowawczo-profilaktycznej musi uwzględniać treści zawarte w Szkolnym programie Profilaktyczno-wychowawczym.(PPW)
2. Plan ten należy przygotować zgodnie z założeniami SPWP
3. Godziny wychowawcze powinny być realizowane w kolejności, w jakiej zostały zapisane w planie pracy.
4. Plan pracy wychowawczo-profilaktycznej należy przechowywać, w teczce wychowawcy otrzymanej podczas pierwszego spotkania wychowawców z dyrekcją szkoły. a kopię przekazać Wicedyrektorowi ds. opiekuńczo-wychowawczych w formie elektronicznej

5. Schemat ramowy arkusza ewaluacyjnego po zakończeniu semestru

Sprawozdanie wychowawcy klasy		Za semestr	W roku szk.	wychowawca			
Stan klasy na początku roku		Stan klasy na końcu semestru		Frekwencja w%	Liczba godzin nieuspraw.		
Oceny z zachowania	wzorro we	Bardzo dobre	dobre	poprawne	nieodpowiednie	naganne	
Sukcesy w pracy opiekuńczo-wychowawczej				Problemy w pracy opiekuńczo-wychowawczej			
Realizacja zadań opiekuńczo-wychowawczych określona w planie pracy szkoły							
Realizacja programu wychowawczo-profilaktycznego (forma opisowa)							
Opis realizowanych zadań				Analiza			
Efekty w punktach				Wnioski do pracy			
Uczniowie, którzy otrzymali upomnienie wychowawcy		Uczniowie, którzy otrzymali nagane wychowawcy		Liczba uczniów, którzy otrzymali nagane dyrektora		Uczniowie dojeżdżający	
Uczniowie uczestniczący w zajęciach pozalekcyjnych w szkole		Uczniowie uczestniczący w zajęciach pozalekcyjnych poza szkołą		Frekwencja rodziców na zebraniach w %			

6. Ankieta ewaluacyjna dla rodziców /prawnych opiekunów dotycząca Szkolnego Programu Wychowawczo-Profilaktycznego (+ wersja on-line)

Prosimy Panią/Pana o wypełnienie ankiety. Zależy nam na szczerych odpowiedziach. Wpłyną one na poprawę jakości pracy naszej szkoły. Dzięki nim będziemy mogli lepiej i skuteczniej oddziaływać na młodzież, które nam Państwo powierzają, a także w większym stopniu spełniać Pani/Pana oczekiwania dotyczące ich wychowania oraz zapobiegania zachowaniom ryzykownym, kształtowania u nich umiejętności społecznych.

Dziękujemy

Proszę ocenić w skali 1-6, (gdzie: 1- oznacza niedostatecznie; 6- wzorowo) zakreślając odpowiednią cyfrę

Lp.	Pytanie	Ocena					
		1	2	3	4	5	6
1	Jak ocenia Pan/i swoją znajomość Szkolnego Programu Wychowawczo-Profilaktycznego?						
2	W jakim stopniu akceptuje Pan/i ten Program?						
3	Jak ocenia Pan/i kontakty ze szkołą w sprawach wychowawczych dotyczących swojego dziecka?						
4	W jakim stopniu nasza szkoła służy wszechstronnemu rozwojowi ucznia?						
5	W jakim stopniu szkoła zapobiega zachowaniom ryzykownym młodzieży?						
6	W jakim stopniu szkoła wpływa na umiejętności społeczne ucznia?						
7	W jakim stopniu przestrzegane są prawa Pana/i dziecka w naszej szkole?						
8	W jakim stopniu atmosfera panująca w szkole w tym poziom bezpieczeństwa sprzyja Pana/i dziecku?						
9	Jak ocenia Pan/i działania wychowawczo-profilaktyczne wychowawcy klasy, nauczycieli uczących oraz pedagogów szkolnych wobec swojego dziecka?						
10	Jak ocenia Pan/i działania wychowawcze Dyrekcji szkoły?						
11	Czy jest Pan/i zadowolony ze szkoły?						
12	Pana/Pani propozycje do Szkolnego Programu Wychowawczo-Profilaktycznego na kolejny rok szkolny?	.....					

7. Ankieta ewaluacyjna dla uczniów dotycząca Szkolnego Programu Wychowawczo-Profilaktycznego (+ wersja on-line)

Prosimy Cię o wypełnienie ankiety. Zależy nam na szczerych odpowiedziach. Wpłyną one na poprawę jakości pracy naszej szkoły. Dzięki nim będziemy mogli lepiej i skuteczniej podejmować działania wychowawczo-profilaktyczne, a także w większym stopniu spełniać Twoje oczekiwania w sferze wychowania oraz profilaktyki.

Dziękujemy☺

Proszę ocenić w skali 1-6, (gdzie: 1- oznacza niedostatecznie; 6- wzorowo) zakreślając odpowiednią cyfrę

Lp.	Pytanie	Ocena					
		1	2	3	4	5	6
1	Jak oceniasz swoją znajomość Szkolnego Programu Wychowawczo-Profilaktycznego?	1	2	3	4	5	6
2	W jakim stopniu akceptujesz ten Program?	1	2	3	4	5	6
3	Jak oceniasz swoje kontakty z nauczycielami w sprawach wychowawczych dotyczących Ciebie?	1	2	3	4	5	6
4	W jakim stopniu nasza szkoła służy Twojemu wszechstronnemu rozwojowi?	1	2	3	4	5	6
5	W jakim stopniu szkoła zapobiega zachowaniom ryzykownym młodzieży?	1	2	3	4	5	6
6	W jakim stopniu szkoła wpływa na umiejętności społeczne uczniów?	1	2	3	4	5	6
7	W jakim stopniu przestrzegane są prawa uczniów w naszej szkole?	1	2	3	4	5	6
8	W jakim stopniu atmosfera panująca w szkole w tym poziom bezpieczeństwa sprzyja Tobie?	1	2	3	4	5	6
9	Jak oceniasz działania wychowawczo-profilaktyczne wychowawcy klasy, nauczycieli uczących oraz pedagogów szkolnych wobec uczniów?	1	2	3	4	5	6
10	Jak oceniasz działania wychowawcze Dyrekcji szkoły?	1	2	3	4	5	6
11	Czy jesteś zadowolona/y ze szkoły?	1	2	3	4	5	6
12	Twoje propozycje do Szkolnego Programu Wychowawczo-Profilaktycznego na kolejny rok szkolny?	.....					

8. Ankieta ewaluacyjna dla wychowawców i nauczycieli dotycząca Szkolnego Programu Wychowawczo-Profilaktycznego (+ wersja on-line)

Prosimy Panią/Pana o wypełnienie ankiety. Zależy nam na szczerych odpowiedziach. Wpłyną one na poprawę jakości pracy naszej szkoły. Dzięki nim będziemy mogli lepiej i skuteczniej oddziaływać na młodzież, a także w większym stopniu spełniać Pani/Pana oczekiwania dotyczące ich wychowania oraz zapobiegania zachowaniom ryzykownym, kształtowania u nich umiejętności społecznych.

Dziękujemy☺

Proszę ocenić w skali 1-6, (gdzie: 1- oznacza niedostatecznie; 6- wzorowo) zakreślając odpowiednią cyfrę

Lp.	Pytanie	Ocena					
		1	2	3	4	5	6
1	Jak ocenia Pan/i swoją znajomość Szkolnego Programu Wychowawczo-Profilaktycznego?	1	2	3	4	5	6
2	W jakim stopniu akceptuje Pan/i ten Program?	1	2	3	4	5	6
3	Jak ocenia Pan/i kontakty-współpracę rodziców/prawnych opiekunów uczniów ze szkołą w sprawach wychowawczych?	1	2	3	4	5	6
4	W jakim stopniu nasza szkoła służy wszechstronnemu rozwojowi ucznia?	1	2	3	4	5	6
5	W jakim stopniu szkoła zapobiega zachowaniom ryzykownym młodzieży?	1	2	3	4	5	6
6	W jakim stopniu szkoła wpływa na umiejętności społeczne ucznia?	1	2	3	4	5	6
7	W jakim stopniu przestrzegane są prawa Pana/i uczniów w naszej szkole?	1	2	3	4	5	6
8	W jakim stopniu atmosfera panująca w szkole w tym poziom bezpieczeństwa sprzyja uczniom?	1	2	3	4	5	6
9	Jak ocenia Pan/i działania wychowawczo-profilaktyczne wychowawcy klasy, nauczycieli uczących oraz pedagogów szkolnych wobec uczniów?	1	2	3	4	5	6
10	Jak ocenia Pan/i działania wychowawcze Dyrekcji szkoły?	1	2	3	4	5	6
11	Czy jest Pan/i zadowolony z pracy w naszej szkole?	1	2	3	4	5	6
12	Pana/Pani propozycje do Szkolnego Programu Wychowawczo-Profilaktycznego na kolejny rok szkolny?	.....					

MÓJ WYCHOWAWCA: oceń w skali oceny szkolnej (od 1 do 6)

Lp.	Pytanie	Ocena
1	Jak ocenę wystawisz swojemu wychowawcy?	
2	Jak oceniasz zajęcia wychowawcze?	
3	Mój wychowawca wie dobrze, co dzieło się w mojej klasie	
4	Próbował zrozumieć uczniów, nawet gdy dzieło się coś złego	
5	Bardzo dużo wie ze swojego przedmiotu	
6	Nauczał w sposób interesujący	
7	Dotrzymywał obietnic	
8	O wielu rzeczach pozwalał nam decydować	
9	Sądzę, że nas lubi	
10	Gdy źle się zachowywaliśmy, wiedzieliśmy, że poniesiemy tego konsekwencje	
11	Był dostępny w szkole i poza lekcjami	
12	Organizował spotkania poza lekcjami	